

An artistic illustration of a mosque. On the left is a tall, multi-tiered minaret with a spiral pattern and a pointed top. To its right is a smaller minaret with a dark conical roof. In the foreground on the right is a large, dark dome. The background is a light, textured white.

*Život Božijeg
Poslanika*

صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ

Ebul-Hasan Ali el-Husni en-Nedewi

أبو الحسن علي الحسيني الندوي

ŽIVOT BOŽIJEG POSLANIKA

سيرة خاتم النبيين
صلى الله عليه و سلم

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

Ebul-Hasan Ali el-Husni en-Nedewi

Život Božijeg Poslanika

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

Tuzla, 1425. h.g. / 2004.

predgovor

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Neka je selam i spas na najčasnijeg poslanika i posljednjeg vjerovjesnika Muhammeda, na njegovu porodicu i ashabe, i na one koji ih u dobru slijede sve do Sudnjeg dana.

Uistinu, riječi i retorika nisu dovoljni da se izrazi istinska zahvala Allahu Uzvišenom, i da se opiše radost koja ispunjava srce pisca ovih redaka dok nudi posljednji dio edicije Kazivanja o vjerovjesnicima, poseban dio koji obrađuje historiju posljednjeg Allahova Poslanika, a.s. Allah je podario piscu ove knjige život i Svoju pomoć, te je on upotpunio ovu mubarek-ediciju i završio je Pečatom, miskom pečata. Da mu je došao smrtni čas i da je preselio prije nego ju je upotpunio, ponio bi sa sobom trajnu tugu. I neznatan posao ili događaj bili su dovoljni da ga spriječe da napiše ovu knjigu, jer u historiji pisanja, književnosti i

prevodenja velikih pisaca imamo primjere edicija koje nisu završene i poslova koji nisu upotpunjeni.

I ovaj pisac nalazio se pred takvom opasnošću. Tako se desila pauza od trideset godina između dijela edicije koji završava s kazivanjem o Musau, a.s., i dijela koji počinje s kazivanjem o Šuajbu, a.s., a završava s kazivanjem o Isau, a.s.. Međutim, pratila ga je Božija milost i uputa, te je pristupio pisanju historije posljednjeg Allahovog Poslanika, a.s., za djecu, a istovremeno je bio pred završetkom posljednjeg dijela Kazivanja o vjerovjesnicima. Bilo je to u mjesecu ševvalu 1395., kada se posvetio pisanju i ove knjige, dok je nije završio, a zatim pristupio pisanju velikog djela o historiji Poslanika, a.s. Ova prva, manja knjiga, bila je osnova i jezgro tog velikog djela, koje je, uz Allahovu pomoć, završio u ševvalu 1396. g.H.

U pisanju knjige koja je pred vama pisac se oslanjao na sažetak Ibn-Hišamove Historije Poslanika, jednog od najstarijih štampanih relevantnih djela u toj oblasti, koje ostavlja dubok utisak na čitaoca. Koristio se, također, nekim starim izvorima, kao i hadiskim zbirkama. Međutim, pisac nije smatrao obaveznim da uputi čitaoca na te izvore, zbog ograničenosti stranica i štampe. Osim toga, ovo je knjiga pisana za mlade, a ne za istraživače i naučnike, te se zato ograničava na tekstove i predaje, uz koje nisam priložio naučna istraživanja, filozofska obrazloženja i strane studije. To odvraća pažnju čitaoca od uživanja u ljepoti Poslanikova, a.s., životopisa, a za takva istraživanja je potrebno veliko i opširno djelo iz oblasti historije posljednjeg Poslanika, a.s., napisano za široko obrazovane, umno napredne i ljude zainteresirane za savremene teološke rasprave i uporedne studije.

Također, u ovoj se knjizi nisam pridržavao ograničenja koja sam sebi postavio u prethodnim dijelovima kazivanja o poslanicima, zbog prilagođenosti stila uzrastu djece, ponavljanju riječi i rečenica, jednostavnosti izražavanja i samog događaja. Ti mladi čitaoci odrasli su i napredovali u jeziku i stepenu intelektualnog razvoja, te su postali sposobni da usvoje ovo štivo teoretski, naučno i intelektualno, i mogu uživati u ovom izvrsnom kazivanju o životu najvećeg čovjeka i najčasnijeg Poslanika, a.s.

I tako, Allahovom moći, došlo se do knjige koja predstavlja sredinu između knjiga o životu Poslanika, a.s., koje su napisane za odrasle i nadarene i knjiga koje su napisane za mališane u razvoju. Kao takva, ona je podesna da je izučava odraslija mladež u školama, a ljudi srednjeg doba da je čitaju u svojim bibliotekama i domovima. Također, podesna je i za nemuslimane, i za prevođenje na strane jezike. Ona sadrži sažetak i srž historije života Poslanika, a.s., njene izvrsne predaje i događaje, historiju prvog islamskog poziva, osvajanja i pobjeda, te čuda i neobičnosti poslaničkog odgoja. Tako je ova knjiga postala kompletna škola u kojoj učenik odrasta okružen vjerovanjem i ljubavlju, razonodom i osvježenjem, a iz koje izlazi noseći sa sobom opskrbu koja će ga pratiti u životu, svjetlo koje će mu put osvjetljavati, oružje kojim će braniti sebe i svoje vjerovanje i poruku koju prenosi čitavom svijetu i svim narodima.

Pošto je knjiga napisana za srednjoškolce i njima slične, pisac je smatrao obaveznim da objasni nepoznate termine koji nadilaze nivo ovih mladih čitalaca. Zato je zamolio prof. Nur Alim el-Emini en-Nedevija, koji je, također, predavač i poznaje obrazovni nivo ovog uzrasta, da ih šire pojasni, što je on i učinio, da mu Allah dobro podari.

I na kraju, zahvaljujem Uzvišenom Allahu na uputi i pomoći, i zahvaljujem Mu na Njegovim darovima i blagodatima. Molim Ga da mi ukabuli ovo djelo i da se njime okoristi muslimanska mladež, oko koje huje razni vjetrovi i čiji put je trnjem prostrt.

Allah upućuje pravim putem koga hoće.

15. zul-ka'de 1397.

29. oktobar 1977.

Ebul-Hasan Ali el-Husni en-Nedevi

Predislamski period

Nakon Allahova poslanika

Isaa, sina Merjemina

Prošao je dug period otkako Allah, dž.š., nije poslao Svog poslanika i otkako je svijetom ovladala tama. Nestalo je svjetla i znanja, a glasovi vjerovjesnika i poslanika koji su u svom dobu pozivali u čisti monoteizam i iskrenu vjeru utihnuli su pred pokličima neznaboštva i zablude, koje su uzvikivali lažljivci i varalice. Svjetiljke što ih upališe Allahovi poslanici, vjerovjesnici i njihovi nasljednici, utrnule su u olujama što su bješnjele s vremena na vrijeme.

Prijašnje vjere

Velike vjere, s kršćanstvom na kraju, postale su žrtve lakrdijaša i besposličara, i igračke u rukama

licemjera koji su ih iskrivili toliko da su izgubile svoj duh i oblik. Da su se mogli vratiti raniji sljedbenici tih vjera, i poslanici koji su ih propovijedali, ne bi ih prepoznali nego bi ih zaniijekali.

Judaizam je postao skup beživotnih rituala, obreda i običaja. Međutim, kad bi se to i zanemarilo, ostaje da je to vjera rase koja ne donosi objavu čitavom svijetu niti poziv narodima i milost čovječanstvu.

Kršćanstvo je, pak, već u prvom stoljeću podleglo krivotvorenju i tumačenju neznalica, i to je poput gomile prekrilo jednostavni Isaov, a.s., nauk. Ovi oblaci su zaklonili svjetlo monoteizma i iskrenog robovanja Allahu.

Medžusije (vatropoklonici) su se držali obožavanja vatre, klanjali joj se i gradili joj oltare i hramove. Izvan tih hramova bili su slobodni da rade po svome nahodanju, tako da u praksi i moralu nije postojala nikakva razlika između medžusija i bezbožnih razvratnika.

A budizam, vjera raširena u Indiji i srednjoj Aziji, postao je idolopoklonstvo noseći idole sa sobom, gradeći oltare i podižući Budine kipove gdje god bi se pojavio.

Brahmanizam, prvobitnu vjeru Indije, karakteriše mnoštvo idola i božanstava čiji broj dostiže nekoliko miliona, nepravedna klasna nejednakost i privilegije čovjeka nad čovjekom.

Što se tiče Arapa, njih je u zadnjem stoljeću zadesilo bezvrijedno idolopoklonstvo kome je bio sličan samo idolopoklonički brahmanizam u Indiji.

Ogrezli u širku, Arapi su prihvatili sva božanstva osim Allaha, a narod je, obožavanjem kipova, skrenuo u najgore oblike idolopoklonstva. Svako pleme, oblast, grad ili - još više, svaka kuća - svi su imali svoj poseban kip.

U unutrašnjosti i u dvorištu Kabe, kuće koju je sagradio Ibrahim, a.s., da se u njoj jedino Allah, dž.š., obožava, bilo je tri stotine i šezdeset kipova.

Arabijsko poluostrvo

Moral Arapa je pao, jer su se odali alkoholu i kocki, a zloglasna surovost i fanatizam doveli su ih do zakopavanja žive ženske djece.

Među njima se raširilo pljačkanje i presjedanje karavana. Položaj žene bio je krajnje degradiran, čak dotle da je bila nasljeđivana kao obična roba ili jahaća životinja. Neki od njih ubijali su svoju djecu bojeći se siromaštva i neimaštine.

Ogrezli u ratovanju, nisu više pridavali neki značaj prolijevanju krvi, tako da je jedan beznačajni događaj bio uzrok ratu koji je trajao četrdeset godina i u kojem je poginulo na hiljade ljudi.

Pojavio se nered i na kopnu i na moru

Ukratko, u stoljeću u kome je poslan Poslanik, a.s., čovječanstvo je bilo na putu samouništenja.

Čovjek je u tom stoljeću zaboravio na svog Gospodara, pa je zaboravio i sebe i svoj svršetak. Izgubio je razboritost i moć razlikovanja dobra od zla, lijepog od ružnog. Mogla se naći velika oblast u kojoj nije bilo nikog koga bi zanimala njegova vjera: da obožava svog Gospodara i da Mu nikog ravnim ne smatra.

Istinu je rekao Allah Uzvišeni: "Zbog onog što ljudi rade, pojavio se metež i na kopnu i na moru, da im On da

da iskuse kaznu zbog onog što rade, ne bi li se popravili.”
(Er-Rum - 41)

Zašto se Poslanik pojavio na Arabijskom poluostrvu?

Allah je izabrao Arape da prihvate poziv islama, a zatim da ga dostave u najudaljenije krajeve svijeta, jer su njihova srca u dubini bila čista. Nisu u njih bili urezani duboki i precizni spisi koje bi bilo teško izbrisati i ukloniti, kao što je to bio slučaj sa Bizantijsima, Perzijancima i Hindusima, koji su se ponosili svojim naprednim znanostima, književnošću i blistavim civilizacijama. Kod Arapa, međutim, na pločama srca nije bilo upisano ništa osim beznačajnih redaka koje je upisala ruka pustinje i neznanja, a koje je bilo lahko izbrisati i očistiti i umjesto njih urezati druge.

Arapu su imali prirodni instinkt kojim bi se suprotstavljali istini ako bi im bila nejasna, a kada bi im se podigla koprena s očiju prigrlili bi je i zavoljeli, i za nju bi se žrtvovali.

Također, krasila ih je iskrenost, povjerljivost, postojanost, jednostavnost života, hrabrost i viteštvo. A na Arabijskom poluostrvu, u Mekki, bila je i Ka'ba, koju su sagradili Ibrahim i Ismail, a.s., da se u njoj samo Allah, dž.š., obožava i da zauvijek bude izvor poziva u monoteizam.

“Prvi hram sagrađen za ljude jeste onaj u Mekki, blagoslovljen je on i putokaz svjetovima.” (Ali Imran - 96)

Prije poslanstva

Mekka i Kurejšije

Ibrahim, a.s., se, bježeći od mnogoboštva raširenog u svijetu, uputio sa svojom ženom Hadžerom i sinom Ismailom ka Mekki, smještenoj u dolini okruženoj golim brdima, dolini bez ičega neophodnog za život, bez vode i usjeva. Želio je da osnuje centar u kome će se samo Allah obožavati i narod Njemu pozivati, i koji će biti putokaz upute i utočište ljudima.

Allah, dž.š., je primio ovaj njegov posao i spustio bereket na to mjesto. Dao je da poteče voda za malu porodicu, majku i sina, koje je tu, na sušnom i od svijeta udaljenom mjestu ostavio Ibrahim, a.s. To je izvor Zemzem, koji je Allah, dž.š., blagoslovljenim učinio, pa još uvijek ljudi s njega piju i nose vodu u sve krajeve svijeta.

Kada je Ismail odrastao, Ibrahim, a.s., htjede da ga zakolje. Da zakolje svoga sina, odraslog dječaka, dajući prednost ljubavi prema Allahu, dž.š., nad ljubavi prema sinu i ispunjavajući ono što je vidio u snu.

Ismail se, zadovoljan, pokorio naredbi, a zatim ga je Allah, dž.š., iskupio velikim kurbanom, da bi bio pomagač svom ocu u pozivanju Allahu, dž.š., i da bude praotac posljednjeg i najboljeg poslanika i vjerovjesnika.

Kada se Ibrahim, a.s., vratio u Mekku, sagradio je sa svojim sinom Allahov Hram, moleći da ga Allah primi od njih i da ga blagoslovi, da žive i umru kao muslimani i da Allah, dž.š., od njihovog potomstva pošalje poslanika koji će obnoviti poziv praoca Ibrahima i upotpuniti ono što je on započeo.

“I dok su Ibrahim i Ismail temelje Hrama podizali, oni su molili: ‘Gospodaru naš, primi od nas, jer Ti, uistinu, sve čuješ i sve znaš!

Gospodaru naš, učini nas dvojicu Tebi odanim, i porod naš nek bude odan Tebi, i pokaži nam obrede naše i oprosti nam, jer Ti primaš pokajanje i samilostan si!

Gospodaru naš, pošalji im poslanika, jednog od njih, koji će im ajete Tvoje kazivati i Knjizi ih i mudrosti učiti i očistiti ih, jer Ti si, uistinu, silan i mudar!” (El-Baqara, 126-129)

Allah je spustio blagoslov na njihovo potomstvo, tako da se porodica proširila, a potomci Adnanovi, unuka Ismaila, a.s., se umnožili. Od njega potiče i Fehr b. Malik, čiji je sin Kusajj b. Kilab preuzeo brigu o Ka’bi i vlast u Mekki.

Kusajj je bio starješina čija se riječ slušala. Brinuo se o prekrivačima Ka’be i čuvao njene ključeve, vodio brigu o napajanju i ishrani hodočasnika i o zastavi u ratu. Uz to je

predvodio i savjetodavno vijeće, i tako postigao sve počasti u Mekki. Među njegovim sinovima se oštroumnošću i plemenitošću isticao Abdu-Menaf.

Abdu-Menafov najstariji sin, Hašim, otac Abdul-Muttaliba, djeda Poslanikova, a.s., bio je uglednik u svome narodu. Službu ishrane i napajanja hadžija naslijedio je od Muttaliba b. Abdu-Menafa. Njegov narod ga je zavolio, i on je uživao ugled i položaj kod njih kao niko od njegovih predaka.

Potomci Fehr b. Malika nazvani su “Kurejš” i proćuli su se pod tim imenom. Svi Arapi su priznavali časnost porijekla Kurejšija, čistoću i jasnoću jezika, njihovu plemenitost i hrabrost, i ta činjenica ne podliježe raspravi i osporavanju.

Pojava idolopoklonstva u Mekki i plemenu Kurejš

Pleme Kurejš je ostalo ustrajno u vjeri Ibrahimovoj i vjeri pradjeda Ismaila, a.s., držeći se čvrsto monoteizma i obožavanja Allaha Jedinog, sve dok se nije među njima pojavio Amr b. Luhajj. On je prvi promijenio vjeru Ismailovu, a.s., i zasijao sjeme idolopoklonstva. Uveo je svetkovanja i veličanja, zabranio meso životinja koje Allah, dž.š., nije zabranio i što nije bilo zabranjeno u Ibrahimovoj vjeri. Prilikom putovanja u Šam¹ Amr je vidio da stanovnici Šama obožavaju kipove, i to mu se dopalo, pa je nekoliko tih kipova donio i postavio u Mekki. Zatim je pozivao ljude da ih obožavaju i veličaju. Neki od njih su, postepeno, poštivajući kamenčice koje su uzimali iz

¹ Šamom se smatrao dio Sirije, Palestine, Jordana i Iraka.

dvorišta Ka'be i nosili sa sobom na putovanju da bi ih oni podsjećali na nju, počeli da ih obožavaju.

Godina slona

Onda se desio veliki događaj koji je bio predskazanje jednog još značajnijeg, dokaz da Allah, dž.š., želi dobro Arapima i da Ka'ba ima značaj kakav nema nijedno ovosvjetsko svetište.

Abraha el-Ešrem, abesinski namjesnik u Jemenu, sagradio je u San'i ogromnu crkvu koju je nazvao El-Kullejs. Želio je da je Arapi hodočaste, jer je bio ljubomoran što je Ka'ba utočište ljudima, što zbog nje putuju i dolaze sa svih strana. Htio je da njegovoj crkvi pripadne taj značaj.

To je teško palo Arapima, jer su bili zadojeni ljubavlju i poštovanjem prema Ka'bi, s kojom nijedno drugo svetište nisu izjednačavali, niti su joj vidjeli zamjene. To ih je zaokupilo i zabrinulo.

U međuvremenu je jedan čovjek iz plemena Kinana otišao do crkve i u njoj obavio veliku nuždu. To je tako rasrdilo Abrahu koji se zavjetova da će zasigurno otići i srušiti Ka'bu.

I, uistinu, krenuo je, jašući na slonu, što je Arape, kada su za to čuli, pogodilo kao grom. Spremali su se da ga odvrte od tog pohoda i da mu se suprotstave, ali su shvatili da nemaju snage protiv Abrahe i njegove vojske, te su slučaj prepustili Uzvišenom Allahu. Bili su ubijedeni da Ka'ba ima Gospodara Koji će je zaštititi.

To dokazuje i dijalog između djeda Poslanikova, a.s., Abdul-Muttaliba, prvaka Kurejšija, i Abrahe, nakon što je Abraha zaplijenio dvije stotine njegovih deva, pa je on zatražio dozvolu da ga posjeti.

Abraha mu je ukazao sve počasti, primio ga na svoj divan, a zatim ga je upitao za razlog njegova dolaska. Abdul-Mutallib mu je odgovorio:

- Želim da mi kralj vrati dvije stotine deva koje je zaplijenio.

Kada je to rekao, kralj mu s omalovažavanjem i prezirom odgovori:

- Zar me moliš za dvije stotine deva koje sam ti zaplijenio, a zaboravljaš Hram koji je dio tvoje vjere i vjere tvojih predaka, i ne obraćaš mi se zbog njega, a ja sam došao da ga srušim?

Na to mu Abdul-Muttalib reče:

- Ja sam vlasnik deva, a Ka'ba ima svog Gospodara Koji će je zaštititi.

A on uzvрати:

- Ne može se od mene zaštititi.

- Čini šta hoćeš - odgovori mu Abdul-Muttalib.

Poslije toga Kurejšije su se povukli u brda, na planinske puteljke, bojeći se ratnog razaranja i iščekujući šta će Allah učiniti sa onim koji napada Njegovu svetost.

Abdul-Muttalib je, sa još jednim Kurejšijom, držeći se vrata Ka'be, molio Allaha da ih pomogne protiv Abrahe i njegove vojske. A Abraha, odlučan da sruši Ka'bu bio je spreman, sa svojim slonom Mahmudom, da uđe u Mekku.

Međutim, na putu za Mekku slon pokleknu, i uprkos udarcima nije htio da se pomjeri. A kada su ga usmjerili nazad prema Jemenu požurio je.

I tada je Allah, dž.š., na njih poslao ptice koje su dolazile s mora; svaka je nosila kamen, i koga bi pogodile, taj bi umro. Abrahina vojska počela je bjčzati putem kojim su došli a dijelovi tijela su im otpadali. Pogoden je bio i Abraha, pa su ga vojnici ponijeli sa sobom, a on se, dio po

dio, raspadao, sve dok nisu stigli u San'u, gdje je umro najgorom smrću.

O tome kazuje Kur'an: "Zar nisi čuo šta je sa vlasnicima slona Gospodar Tvoj uradio! Zar lukavstvo njihovo nije omeo i protiv njih jata ptica poslao, koje su na njih grumenje od gline pečene bacale, pa ih je On kao lišće koje su crvi istočili učinio?" (Al-Fil, 1-5)

Nakon što je Allah, dž.š., kaznio Abesince i odbio ih od Mekke, Arapi su počeli uzdizati Kurejšije i govoriti: - Oni su Allahovi miljenici, Allah se borio umjesto njih i zaštitio ih od neprijatelja.

Tako su počeli veličati ovaj značajni događaj i računati godine po njemu, govoreći: - Desilo se to i to, ili: rodio se taj i taj u Godini slona. Ili, to se desilo poslije Godine slona toliko i toliko godina. A Godina slona odgovara 571. godini po Isau, a.s.

Abdullah i Amina

Abdul-Muttalib, kurejšijski poglavar, imao je deset sinova, a Abdullah je bio srednji među njima. Otac ga je oženio Aminom, kćerkom Vehba, prvaka plemena Benu Zuhra, koja je tada bila najčestitija žena u Kurejšija, porijeklom i položajem.

Međutim, nije prošlo dugo i Abdullah je umro, a Amina, koja je zaniijela Allahovog Poslanika, a.s., je vidjela znakove što su ukazivali da će njenom sinu pripasti velika uloga.

Časno rođenje i plemenito porijeklo

Poslanik, a.s., se rodio u ponedjeljak, 12. rebiul-evvela, u Godini slona (571. godine po Isau).

I to bijaše najsretniji dan koji je sunce obasjalo.

On je Muhammed b. Abdullah b. Abdul-Muttalib b. Hašim b. Abdu-Menaf b. Kusajj b. Kullab b. Murre b. Ka'b b. Lu'a b. Galib b. Fehr b. Malik b. En-Nadar b. Kenane b. Huzejme b. Mudrike b. Ilijas b. Mudar b. Mu'ad b. Adnan, a Adnanovo porijeklo doseže do Ismaila, a.s., sina Ibrahimova, a.s.

Kad ga je majka rodila poslala je po njegovog djeda:

- Abdul-Muttalibe, rodio ti se dječak!

Kad je djed došao, pogledao ga je, a zatim ga uzeo i unio u Ka'bu, moleći Allaha i zahvaljujući Mu.

Dao mu je ime Muhammed. Arapi su se čudili, jer je to ime do tada bilo nepoznato.

Dojenje

Za svog sirotog unuka, koji mu je od sve djece bio najdraži, Abdul-Muttalib je tražio dojilju iz seoske sredine, što je bio običaj kod Arapa.

Tu sreću je ugrabila Halima es-Sa'dijja, koja je krenula da traži dijete za dojenje. To je bila godina suše, pa je narodo bio u krizi i oskudici.

Poslanik, a.s., je ponuđen svim dojiljama, ali one odbiše da ga prime, jer dijete nije imalo oca od kojeg bi se one nadale nekoj nagradi. Govorile su:

- To je siročće, čemu se možemo nadati od njegove majke i djeda?

Tako je postupila i Halima prvi put, a zatim se smilovala na njega i Allah, dž.š., joj je ulio u srce ljubav prema njemu, a i nije bila našla drugog dječaka, pa se vratila i prihvatila ga.

Kada ga je ponijela na put kao da je rukama blagodat dotakla, jer joj je u povratku sve bilo drugačije nego inače. Vidjela je berket u prsima i mlijeku, ostarjeloj devi i tovarnoj životinji.

Svako je govorio:

- Uzela si blagoslovljeno biće, Halima!

Njene druge su joj zavidjele.

Za njegova boravka u plemenu Benu Sa'd, Allahove blagodati su se ukazivale u obilju, a kad su se navršile dvije godine odbila ga je od dojenja.

Kada se razvio u dječaka kakvom nije bilo sličnog, Halima je otišla njegovoj majci i zamolila je da ga ostavi još neko vrijeme kod nje, i ona je pristala.

Nakon toga, dok je još boravio u Benu Sa'du, došla su mu dva meleka, otvorili mu prsa i iz srca odstranili ugrušak. Zatim su mu srce oprali i očistili, a nakon toga vratili kako je i bilo.

Poslanik, a.s., je čuvao ovce sa svojom braćom po mlijeku, odrastajući u prirodnoj i jednostavnoj okolini, i živeći zdravim nomadskim životom, učeći čisti arapski jezik po kome je pleme Benu Sa'd b. Bekr bilo poznato. Bio je omiljen i drag među svojom braćom, volio ih je i oni su njega voljeli.

Zatim se vratio svojoj majci i djedu kao lijepo razvijen dječak.

Smrt Amine i Abdul-Muttaliba

Međutim, kada je imao šest godina, umrla mu je majka Amina, u mjestu El-Ebva', na putu između Mekke i Medine.

Ostao je kod djeda, koji je bio pažljiv prema njemu, pa bi ga tako posadio na svoje šilte u hladu Ka'be i milovao.

A kada je napunio osam godina, umro mu je i djed Abdul-Muttalib.

Sa amidžom Ebu-Talibom

Tada je Allahov Poslanik, a.s., po oporuci Abdul-Muttaliba, ostao kod svog amidže Ebu-Taliba, Abdullah-ovog brata, koji je bio nježniji i blaži prema njemu nego prema svojoj djeci.

Božanski odgoj

Tako je Allahov Poslanik, a.s., izrastao u mladića, čuvan od Allaha Uzvišenog, daleko od prljavština i običaja neznabožaca. Bio je najplemenitiji u svom narodu, najčestitiji, najstidljiviji, najiskreniji, najpovjerljiviji, udaljen od nevaljalština i raskalašenosti, tako da je u svom narodu dobio ime El-Emin (Povjerljivi). Također, pazio je na rodbinske veze, pomagao ljudima u nevolji, ugošćavao gosta, činio dobročinstvo i bio bogobožan. Živio je od plodova svog rada i bio zadovoljan s onim što je imao.

Kada je Poslanik, a.s., imao četrnaest ili petnaest godina, izbio je rat El- Fudždžar, između plemena Kurejš i Kajs, i on je učestvovao u njemu tako što je dodavao strijele svojim amidžama. Tada je upoznao rat, konjaništvo i junaštvo.

Ženidba sa Hatidžom

Kada je Poslanik, a.s., navršio dvadest i pet godina oženio se sa Hatidžom b. Huvejlid. Ona je bila jedna od najodabranijih i najčasnijih žena Kurejša, razborita,

plemenita i bogata. Ostala je udovica nakon smrti muža Ebu-Hale.

Imala je četrdeset godina a Poslanik, a.s., dvadeset i pet. Bila je trgovac i iznajmljivala je radnike za trgovinu, dajući im dio zarade.

Kurejšije su bili poznati trgovci, a ona je čula za iskrenost Poslanika, a.s., i njegovo poštenje kada je otišao s njenom robom u Šam da trguje. Saznavši za njegovu značajnu ulogu na tom putu, ponudila mu je brak, mada je prije bila odbila ponude mnogih kurejšijskih prvaka. U Poslanikovo ime zaprosiše je i za njega zaručiše amidže Hamza i Ebu-Talib, i brak se sklopi.

Hatidža je bila prva žena Božijeg Poslanika, a.s., i rodila mu je svu djecu osim Ibrahima.

Gradnja Ka'be i otklanjanje velike nesreće

Kada je Poslanik, a.s., imao trideset i pet godina, Kurejšije su se skupile da obnove Ka'bu i da joj naprave krov, jer do tada je bila sazidana od kamenja, bez gline koja bi je učvrstila i povezala, i bila je malo viša od visine čovjeka. Bilo je potrebno srušiti je i iznova sagraditi. Međutim, kada je gradnja stigla do ugla gdje stoji Hadžerul-esved, izbi žestoka svađa. Svako pleme je htjelo da ga baš oni postave na to mjesto, i da ta čast pripadne njima. Problem je skoro prerastao u rat, koji je u džahilijetu vođen i zbog puno manjih stvari.

Pripreme za rat otpočеше. Pleme Benu Abdud-Dar² pripremiše korito napunjeno krvlju i zajedno s plemenom Benu-Adij obavezaše se na smrt, umočivši ruke u tu krv. Bijaše to znak smrti i zla.

² *Jedno od kurejšijskih plemena.*

Tako su Kurejšije proveli dan, a zatim su se ipak dogovorili da prvi ko uđe na vrata Harema presudi među njima. Desilo se da je prvi koji je ušao bio Poslanik, a.s. Kada su ga ugledali rekoše:

- To je El-Emin, Muhammed! Zadovoljni smo da nam on presudi.

Poslanik, a.s., ih je pozvao da mu donesu ogrtač na koji je svojom rukom postavio kamen, a zatim rekao:

- Neka svako pleme uzme za kraj ovog ogrtača pa ga svi podignite!

Tako su i učinili. Kada su ga podigli do njegovog mjesta, Poslanik, a.s., ga postavi svojom rukom, a oni nastaviše gradnju.

Tako je Allahov Poslanik, a.s., svojim mudrim postupkom spriječio rat među Kurejšijama.

Dogovor o dostojanstvu

Poslanik je prisustvovao i Dogovoru o dostojanstvu. To je najplemenitiji i najpoštovaniji dogovor za koji se znalo kod Arapa.

Povod tom dogovoru je bio čovjek iz plemena Zubejd, koji je dopremio trgovačku robu u Mekku, i tu je robu od njega otkupio El-As b. Vail, jedan od kurejšijskih uglednika, ali mu je nije isplatio.

Zubejdi³ je protiv njega zatražio pomoć od kurejšijskih prvaka, ali su ga oni izgrdili, odbivši da mu pomognu protiv El-Asa b. Vaila zbog njegovog položaja.

Zatim je Zubejdi zatražio pomoć od Mekelija, i to od svakog ko je imao velikodušnosti u sebi. Tako se probudila

³ Čovjek iz plemena Zubejd.

nesebičnost u hrabrim i plemenitim ljudima, i oni su se sastali u kući Abdullaha b. Džud'ana, koji ih je ugostio. Tu su se dogovorili, i Allahu obavezali, da će uistinu biti kao jedna ruka na strani onoga kome je nasilje učinjeno, a protiv silnika dok mu ne vrati njegovo pravo.

Arap i su taj dogovor nazvali Dogovor o dostojanstvu, govoreći:

- Ovi su se časno ponijeli.

Zatim su otišli El-As b. Vailu, oduzeli mu robu i vratili je Zubejdiju. Allahov Poslanik, a.s., je bio privržen ovom dogovoru i zadovoljan s njim, tako da je i nakon poslanstva govorio:

- Prisustvovao sam Dogovoru u kući Abdullah b. Džud'ana. Kad bih bio pozvan da mu prisustvujem i u islamu, odazvao bih se. Obavezujte se da pravo bude vraćeno onome kome pripada i da silnik ne nadvlada potlačenog.

Allahova mudrost je bila da Poslanik, a.s., odraste kao nepismen, da ne zna čitati ni pisati, i da na taj način bude daleko od potvaranja i sumnji neprijatelja.

Na to ukazuje Kur'an riječima: "Ti prije nje nijednu knjigu nisi čitao, a nisi je ni desnom rukom svojom pisao; inače, posumnjali bi oni što laži govore." (Ankebut – 48)

I Kur'an ga je nazvao nepismenim riječima: "Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika nepismenog, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze." (El-E'raf – 157)

Poslanstvo

Osvit zore i vijesnici sreće

Poslanik, a.s., je već bio napunio četrdeset godina života kada su se pojavili predznaci zore i vijesnici sreće. Došlo je vrijeme poslanstva, jer takvo je Allahovo pravilo kada se zgusne tmina, a razvrat uzme maha. Uznemirenost Poslanika, a.s., zbog onog što je svakodnevno gledao dosegla je vrhunac, kao da ga neko progoni. Zato mu se omilila samoća, tako da mu ništa nije bilo draže nego da se osami.

Imao je običaj izlaziti iz Mekke i udaljavati se dok mu se kuće ne bi izgubile iz vida, stižući na mekanske puteljke i udoline. Ne bi prošao ni pored jednog kamena ili drveta, a da mu ono ne bi reklo:

- Es-selamu alejke, Allahov Poslaniče.

Poslanik, a.s., bi se okretao lijevo i desno, i iza sebe, ali nije vidio ništa osim drveća i kamenja.

A početak su bili istiniti snovi, čisti i jasni kao praskozorje.

U pećini Hira

Muhammed, a.s., bi se obično osamljivao u pećini Hira, gdje bi provodio nekoliko noći zaredom, ponijevši hranu i vodu sa sobom. Molio se na čisti Ibrahimov način, vođen čistom prirodom koja se obraća Allahu.

Poslanstvo

I tako se molio jednom kada je došao dan određen za njegovo poslanstvo. Bilo je to 17. ramazana, u njegovoj 41. godini života, ili 6. augusta 610. godine. Bio je u pećini Hira kad mu je došao melek i rekao:

- Čitaj!

Priča Poslanik, a.s:

- Odgovorio sam mu: 'Ja ne znam čitati.' Zatim me je snažno stegao da mi je postalo naporno, onda me pustio i rekao: 'Čitaj!', a ja sam opet odgovorio: 'Ne znam čitati.' Tada me je stegao drugi put tako da mi je postalo teško, a onda me pustio i rekao: 'Čitaj!' 'Ne znam čitati!', odgovorio sam, pa me je stegao i treći put, pustio me i rekao:

"Čitaj, u ime Gospodara tvoga Koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna." (El-Alaq, 1-5.)

I to je bio prvi dan poslanstva i prva objava iz Kur'ana.

U Hatidžinoj kući

Poslanik, a.s., se uplašio ovog događaja, jer mu nije bio poznat niti je ikad čuo za tako nešto. Period bez poslanika bio se oduljio, a Arapi su davno čuli za poslanstvo i poslanike. Bojao se za sebe, pa se vratio kući tresući se od straha i govoreći:

- Zamotajte me, zamotajte, bojim se!

Hatidža ga je upitala za uzrok, i on joj je sve ispričao.

Hatidža je bila razumna i učena, i čula je za poslanstvo, poslanike i meleke. Posjećivala je svog amidžića Vereku b. Newfela, kršćanina koji je čitao knjige i slušao od učenjaka Tevrat i Indžil. Osuđivala je Mekelije zbog onoga za što bi ih osuđivao svako ko je čiste duše i zdravog razuma.

Ona je najbolje poznavala moral Poslanika, a.s., zbog položaja koji je imala kod njega. Živeći s njim upoznala je njegovu i tajnu i javnu stranu. Vidjela je karakter i ćud Poslanika, a.s., koji su potvrđivali da je on čovjek upućen i pomognut od Allaha, dž.š., odabran od početka i prijetan u ophođenju. Onaj čiji su moral i ponašanje ovakvi ne treba se bojati šejtanskih došaptavanja ili da će ga džini spopasti. To se ne bi slagalo sa onim što je znala o Allahovoj mudrosti, milosti i zakonu u Njegovom stvaranju. Zato je rekla s vjerom i povjerenjem, snagom i izvjesnošću:

- Ne, nikako, tako mi Allaha, On te nikada neće osramotiti, jer ti čuvaš rodbinske veze, podnosiš teškoće, pomažeš siromasima, ugošćuješ gosta, i pomažeš da se pravda zadovolji.

Pred Verekom b. Nevfelom

Hatidža je smatrala da u ovome treba zatražiti pomoć od amidžića, učenjaka Vereke b. Newfela, pa mu je otišla sa Poslanikom, a.s. On mu ispričao sve što je vidio, a zatim je Vereka odgovorio:

- Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, ti si uistinu poslanik ovog naroda. To ti je došao melek koji je došao i Musau. Tvoj narod će te u laž ugoniti, napadati, progoniti i protiv tebe se boriti.

Poslanik se začudio kada mu je Vereka rekao da će ga progoniti jer je znao svoj položaj među Kurejšijama. Nisu ga zvali niti oslovljavali drukčije osim Iskreni i Povjerljivi, pa je u čudu upitao:

- Zar će me uistinu progoniti?

- Da - odgovorio je Vereka. - Nije došao nikada čovjek s ovim s čime si ti došao a da ga ljudi nisu napadali i borili se protiv njega. Ako doživim taj dan i život me posluži, snažno ću te podržati.

Zatim jedno vrijeme Objava nije dolazila, da bi se ponovo nastavila i tako je počelo objavljivanje Kur'ana.

Hatidžino prihvatanje islama i njene vrline

Hatidža je povjerovala Poslaniku i tako postala prva koja je uzvjerovala u Allaha, dž.š., i Njegova Poslanika, a.s. Bila je stalno uz njega, pružajući mu pomoć i podršku, i olakšavajući mu probleme sredine i ljudi.

Islam Alije b. Ebi-Taliba i Zejd b. Harisa

Nakon nje, islam je prigrlio Alija b. Ebi-Talib, dječak od deset godina. Alija je bio u okrilju Poslanika, a.s., još

prije islama, jer ga je on preuzeo od Ebu-Taliba kako bi mu pomogao u vrijeme oskudice.

Slijedeći je islam primio Zejd b. Haris, štićenik i posinjak Poslanika, a.s. Bili su to Poslaniku najbliži ljudi, koji su njega, njegovu iskrenost, odanost i lijep moral najbolje poznavali. A ukućani najbolje znaju šta je u kući.

Islam Ebu-Bekra b. Kuhafe i njegova zasluga u pozivanju u islam

Primio je islam i Ebu-Bekr b. Kuhafe. On je imao ugled u Kurejšija zbog svog razuma, čovječnosti i pravičnosti. Bio je prijatan i jednostavan čovjek, i dobro je poznao historiju i porijeklo Kurejša.

Ebu-Bekr je bio trgovac, krijepostan čovjek i dobročinitelj. Počeo je pozivati u islam one iz svog naroda u koje je imao povjerenje i koji su mu dolazili i družili se s njim.

Islam kurejšijskih prvaka

Nakon njegovog pozivanja islam su prihvatili kurejšijski prvaci koji su imali položaj i moć. Među njima su bili Osman b. Affan, Zubejr b. el-Avvam, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebi-Vekkas i Talha b. Ubejdullah. Ebu-Bekr ih je doveo Božijem Poslaniku, a.s., i pred njim su primili islam. Slijedili su ih druge Kurejšije koji su imali ugled i položaj, kao što su Ubejd b. el-Džerrah, Erkam b. Ebil-Erkam, Osman b. Maz'un, Ubejde b. Haris b. Muttalib, Seid b. Zejd, Habbab b. el-Eret, Abdullah b. Mes'ud, Ammar b. Jasir, Suhejb i drugi. Ulazili su u islam

u grupama, muškarci i žene, tako da se pričanje i razgovaranje o islamu proširilo Mekom.

Javno pozivanje na brdu Saffa

Poslanik, a.s., je tajno pozivao tri godine, da bi mu zatim Allah, dž.š., naredio da javno obznani svoju vjeru. "Ti javno ispovijedaj ono što ti se naređuje i mnogobožaca se okani." (El-Hidžr, 94)

"I opominji rodbinu svoju najbližu i budi ljubazan prema vjernicima koji te slijede." (Eš-Šuara, 214-215) "I reci: "Ja samo javno opominjem!" (El-Hidžr, 89)

Tada je Allahov Poslanik, a.s., izašao na brdo Saffa i povikao snažno:

- Sabahah!

Kad bi neki čovjek primijetio opasnost od neprijatelja koji iznenada napada grad ili pleme, povikao bi: Sabahah! Bio je to poznat i uobičajen povik. Zato Kurejšije nisu oklijevali da se odazovu ovom pozivu. Iskupili su se oko njega, neko je došao sam, a neko je poslao izaslanika.

Zatim je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

- O sinovi Abdul-Muttalibovi, sinovi Fahrovi, sinovi Ka'bovi! Ako bih vas obavijestio da neprijateljska konjica u podnožju ovog brda hoće da vas napadne, da li biste mi povjerovali?

Arapci su bili praktični i realni ljudi. Gledali su u čovjeka, čiju su iskrenost i povjerenje iskušali, koji stoji na brdu i vidi šta je ispred i iza njega, a oni vide samo ono pred sobom. Zato ih je njihova oštroumnost i pravičnost navela da povjeruju ovom iskrenom i povjerljivom glasniku, pa mu rekoše:

- Da.

Tada im Poslanik, a.s., kaza:

- Pa, ja vam donosim opomenu i upozoravam vas na tešku kaznu.

Narod je zašutio, a Ebu-Leheb reče:

- Neka ti je proklet ostatak dana, zar si nas zbog ovoga zvao?

Neprijateljstvo njegovog naroda i

Ebu-Talibova briga o njemu

I kada je Poslanik počeo javno pozivati u islam i ispovijedati Istinu kao što mu je Allah Uzvišeni naredio, Kurejšije su ga ostavili na miru i nisu mu odgovarali sve dok nije počeo spominjati i grditi njihova božanstva.

A kada je to učinio shvatili su ga ozbiljno te se udružile u neprijateljstvu prema njemu.

Njegov amidža Ebu-Talib je bio na njegovoj strani, štitio ga je i branio. Tako je Poslanik, a.s., nastavio sa pozivanjem i obznanjivanjem Istine od koje ga ništa nije moglo odvratiti, a Ebu-Talib je nastavio da se brine o njemu i da ga štiti.

Nakon što je to potrajalo jedno vrijeme, Kurejšije dođoše Ebu-Talibu i rekoše mu:

- Ebu-Talibe, tvoj bratić vrijeđa naše bogove i grdi našu vjeru, ruši naše snove a naše pretke smatra zalutalim. Ili ćeš ga odvratiti od nas ili ga nama prepusti, jer i ti si iste vjere i ubjeđenja kao i mi.

Između Poslanika i Ebu-Taliba

Kurejšije su počeli sve češće spominjati Poslanika, a.s., i nagovarati jedni druge protiv njega. Tako su i drugi put otišli Ebu-Talibu i rekli mu:

- Ebu Talibe, ti imaš ugled i položaj među nama, a i u godinama si. Mi smo te zamolili da spriječiš svog bratića, pa to nisi učinio, a mi, tako nam Allaha, nećemo više podnositi da se naši preci psuju, naši snovi ruše i naša božanstva vrijeđaju. Zato, ili ga ti odvrati od nas, ili ćemo se mi boriti i protiv tebe i protiv njega dok jedna strana ne strada!

Ebu-Talibu je teško palo neprijateljstvo njegovog naroda i razlaz s njima, a istovremeno nije mogao da im prepusti Poslanika, a.s. Zato je poslao po njega i rekao mu:

- Bratiću, došli su mi ljudi iz tvog naroda i rekli mi tako i tako, pa poštedi i mene i sebe, i nemoj me opterećivati više nego što to mogu podnijeti.

Da mi stave Sunce u desnu a Mjesec u lijevu ruku

Poslanik, a.s., je pomislio da se Ebu-Talib pokolebao i posustao da ga pomaže i stoji uz njega, te reče:

- Amidža, tako mi Allaha, da mi daju Sunce u desnu a Mjesec u lijevu ruku da napustim ovu stvar dok joj Allah ne da pobjedu ili je uništi, ne bih je napustio.

Zatim je Poslanik, a.s., zaplakao i krenuo. Tada ga zovu Ebu-Talib:

- Dođi, bratiću!

Kad se Poslanik, a.s., vrati, reče mu:

- Idi i govori šta hoćeš, tako mi Allaha, ja te neću nikada nikome predati!

Kurejšije muče muslimane

Poslanik, a.s., je nastavio s pozivanjem u Allahovu vjeru. Kurejšije su odustali od njega i Ebu- Taliba, ali su

svoju srdžbu usmjerili na one svoje saplemenike koji su primili islam a bili su bez zaštite. Svako pleme je navalilo na muslimanc koji su bili među njima; zatvarali su ih, mučili udaranjem, glađu, žeđu i mekanskim užarenim pijeskom.

Tako je Bilala Habešiju, koji je primio islam, njegov vlasnik Umejje b. Halef izveo u dolinu Mekke na podnevnu žegu, oborio ga na leđa i naredio da mu stave veliku stijenu na prsa, a zatim mu rekao:

- Tako mi Allaha, ovako ćeš ostati dok ne izdahneš ili ne zaniječš Muhammeda i priznaš Lata i Uzzaa za bogove!

A on mu je u toj mucii odgovarao:

- Jedan, Jedan...

Ebu-Bekr es-Siddik, kad je čuo za to, dade Umejji crnog mladića, izdržljivijeg i jačeg, a u zamjenu uze Bilala i oslobodi ga. Isto tako je pleme Benu Mahzum na podnevnoj žegi i na vrelom mekanskom pijesku mučilo Ammar b. Jasira, njegovog oca i majku, porodicu koja je prihvatila islam. Kad je pored njih naišao Poslanik, a.s., rekao im je:

- Strpite se, porodico Jasirova! Zagarantovan vam je Džennet.

Ammarovu majku su ubili, a ona odbijaše sve osim islama.

Mus'ab b. Umejir bijaše među prvim mladićima Mekke mladošću, ljepotom i gordošću. Majka mu je bila bogata, ogromnog imetka, a odijevala ga je najboljom odjećom. Jedne prilike je Mus'ab b. Umejir saznao da Poslanik, a.s., u kući Erkama b. Ebil-Erkama poziva u islam. Ušao je kod njega, povjerovao u njega i primio islam. Izašao je

krijući svoje vjerovanje od majke i naroda. Kradomice bi odlazio Poslaniku, a.s. Međutim, jednog dana ga je Osman b. Talha vidio kako klanja i obavijestio njegovu majku i pleme o tome. Uхватili su ga i zatvorili i tako je ostao dok nije otišao u Abesiniju prilikom prve hidžre. Zatim se vratio s muslimanima, ali se bio promijenio, očvrsnuo, pa ga je majka prestala koriti.

Neke muslimane uzeli su u zaštitu mušrici, kurejšijski prvaci i vođe. Tako je Osmana b. Mez'una uzco u zaštitu Velid b. Mugire, ali je on na kraju tu zaštitu ipak odbio. Iako je Mugire bio pouzdan i plemenit zaštitnik, Osmanova čast to nije mogla podnijeti. Govorio je:

- Ne želim da tražim zaštitu ni od koga osim od Allaha.

U jednom razgovoru između njega i nekog mušrika mušrik se naljutio, ustao i udario ga po oku, tako da je poplavalilo. Mugire, koji je bio u blizini i posmatrao to, reče:

- Tako mi Allaha, bratiću, ako je tvoje oko bilo zaštićeno od toga što ga je zadesilo onda si bio pod jakom zaštitom.

A Osman mu odgovori:

- Ne, nego, Allaha mi, ovo moje ispravno oko žudi da ga zadesi, na Allahovom putu, ono što mu je brata zadesilo. A ja sam pod zaštitom moćnijeg i jačeg od tebe, Ebu-Abduššemse!

Kurejšijska proganjanja i njihova domišljatost u napadima na Allahova Poslanika, a.s.

Kurejšijama je teško padalo što nisu uspjeli da ove mladiće, koji su primili islam, odvrte od njihove vjere, a niti je Poslanik, a.s., popuštao. Onda se bestidnici

osmjeliše da ga nazovu lažljivcem, napadajući ga i potvarajući za sihr i pjesništvo, vraćanje i ludilo. Izmišljali su razne načine i metode u napadima na Allahovog Poslanika, a.s. Tako su njihovi uglednici jednog dana bili okupljeni kod Hadžerul-esveda, kad se pojavio Poslanik, a.s., i prošao pored njih obilazeći oko Ka'be. Oni su mu se podrugivali nekim riječima i to su tri puta ponovili. On je stao, a zatim im rekao:

- Čujete li, Kurejšije, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, može pasti krv!

Oni zašutiše, bez ikakvog pokreta, i počеше mu se obraćati najljepšim riječima.

Sutradan, dok su bili na istom mjestu, pojavi se opet Božiji Poslanik, a.s., pred njima. Priskočiše mu svi kao jedan i okružiše ga. Jedan od njih ga dohvati za prsa, a tada skoči Ebu-Bekr da ga brani, kroz plač govoreći:

- Zar ćete ubiti čovjeka zato što kaže: Moj Gospodar je Allah!?

Zatim su se razišli.

Ebu-Bekr se vratio jednoga dana razbijene glave i počupane brade. Nakon toga, izašao je Poslanik, a.s., i nije ga sreo niko, ni rob ni slobodan, a da ga nije lašcem nazvao i izgrdio. Zatim se Poslanik, a.s., vratio kući i zaogrnuo se u odjeću zbog onoga što ga je zadesilo, pa mu je Allah Uzvišeni objavio:

“O ti, pokriveni! Ustani i opominji!” (El-Muddessir, 1-2)

Šta su nevjernici Kurejša učinili s Ebu-Bekrom?

Jednog dana je Ebu-Bekr ustao među svijetom pozivajući vjerovanju u Allaha, dž.š., i Njegovog Poslanika, a.s. Mušrici su navalili na njega, izgazili ga i žestoko

premlatili. Ukbe b. Rebia je sastavio dvije papuče i toliko ga izudarao da mu se lice izobličilo. Kući su ga odnijeli ljudi iz Benu Tejma, ne sumnjajući u njegovu smrt. Tek krajem dana je progovorio i upitao:

- Šta je s Poslanikom, a.s.?

Oni ga zbog toga napadoše i prekoriše, ali ga zaštititi Umm-Džemil, koja je već bila prihvatila islam. Nju upita za Poslanika, a.s., a ona mu odgovori:

- Živ je i zdrav.

Na to on reče:

- Zavjetujem se Allahu da neću okusiti hrane niti pića dok ne odem do Allahovog Poslanika, a.s. - ali ga zadržaše ona i Ummul-Hajrija, njegova majka, dok koraci nisu utihnuli i ljudi pospali. Tada su ga izvele, pomažući mu, i uvele ga kod Poslanika, a.s. On se jako sažalio na njega, te je uputio dovu za njegovu majku. Nakon toga on je pozva u islam i ona se odazva.

Nedoumica Kurejšija kako da okarakterišu Poslanika, a.s.

Kurejšije su bili u nedoumici kako da okarakterišu slučaj Allahovog Poslanika, a.s., pred ljudima sa strane, i kako da se isprijecče između njega i delegacija koje mu dolaze izdaleka i slušaju ga. Zato su se, kada se primakla sezona hodočašća, okupili kod Velid b. Mugire te im on reče:

- Kurejšije, približila se sezona hodočašća, i u Mekku će stići mnogi Arapi koji su čuli za vašeg druga. Zato moramo imati jedinstveno mišljenje o njemu, da se ne bismo razili i pobijali jedan drugog.

Krenu među njima dug razgovor, predlaganja i odbijanja. Međutim, Velid je odbijao sve što su predlagali, pa mu rekoše:

- Šta ti predlažeš?

On im odgovori:

- Najbolje je da kažete da je on čarobnjak, da je došao sa čarolijom-sihrom i da rastavlja oca od sina, brata od brata, muža od žene i čovjeka od rodbine.

Sa ovim su se razišli, pa su se rasporedili po putevima kojim dolaze hodočasnici i niko nije prošao a da ga nisu upozorili i ispričali mu o Muhammedu, a.s.

Grubost i pretjerivanje Kurejšija u napadima na Allahovog Poslanika, a.s.

Kurejšije su izmišljali razne načine i grubosti u napadima na Allahovog Poslanika, a.s. Prešli su sve granice ljudskosti, ne vodeći računa ni o rodbini ni o srodstvu. Tako, jednog dana, dok je Poslanik,a.s., bio na sedždi kod Ka'be, a Kurejšije oko njega, dođe Ukbe b. Ebi-Muid, noseći životinjsku drob, i baci je na leđa Poslaniku, a.s. On je ostao tako na sedždi dok nije došla njegova kćerka Fatima, r.a., i uklonila mu to s leđa, proklinjući onoga ko je to učinio, a i Poslanik, a.s., zamoli Allaha protiv njih.

Drugi put, dok je Poslanik, a.s., klanjao kod Ka'be, prišao mu je Ukbe b. Ebi-Muid, omotao mu ogrtač oko vrata i žestoko ga stegnuo. Ebu-Bekr ga je uhvatio za rame i odgurnuo od Poslanika, a.s., govoreći:

- Zar ćete ubiti čovjeka zato što kaže: Moj Gospodar je Allah!?

Hamza b. Abdul-Muttalib prima islam

Jednog dana Ebu-Džehl prođe na Safi pored Poslanika, a.s., pa ga napade i izgrdi, a Poslanik, a.s., mu ništa ne odgovori, nakon čega on ode od njega. Malo zatim pomoli se Hamza vraćajući se iz lova i noseći svoj luk. Hamza bijaše najugledniji i najhrabriji mladić među Kurejšijama. Robinja Abdullaha b. Džud'ana ga obavijesti šta se desilo Poslaniku, a.s., zbog čega njega obuze srdžba te uđe u har-em Ka'be gdje ugleda Ebu-Džehla kako sjedi s društvom. Dođe do njega i stade mu iznad glave pa ga lukom udari po licu, što mu ostavi ružnu brazgotinu, a zatim mu reče:

- Zar ga vrijeđaš i grdiš, a i ja sam njegove vjere? Govorim što i on govori!

Ebu-Džehl je zašutio, a Hamza prihvati islam, što teško pade Kurejšijama, zbog njegovog ugleda i hrabrosti.

Razgovor između Utbe i Poslanika, a.s.

Nakon što je Kurejšijama postalo očigledno da se povećava broj drugova Allahovog Poslanika, a.s., Utbe b. Rebia zatraži dozvolu od Kurejšija da ode Poslaniku, a.s., porazgovara s njim i ponudi mu nekoliko stvari. Možda će neke prihvatiti, pa bi mu to dali samo da ih ostavi na miru. Oni mu to dozvoliše i ovlastiše ga u njihovo ime. Kad je Utbe došao Allahovom Poslaniku, a.s., sjede kraj njega i reče mu:

- Moj bratiću, ti si našeg porijekla. Kao što znaš, unio si u svoj narod veliku stvar kojom si razbio njegovo jedinstvo, srušio im snove, osramotio im bogove i vjeru, a naše pretke proglasio nevjernicima. Pa slušaj, nudim ti nekoliko prijedloga, nadam se da ćeš bar neke prihvatiti.

A Poslanik, a.s., odgovori:

- Govori, Ebul-Velide, slušam.

On reče:

- Moj bratiću, ako želiš da ovom vjerom s kojom si došao stekneš bogatstvo, mi ćemo ti ga skupiti od našeg imetka, pa ćeš biti najbogatiji od nas. Ako želiš čast, izabraćemo te za našeg starješinu i ništa bez tebe nećemo odlučivati. Ako, pak, želiš vlast postaviti ćemo te za našeg poglavara. Ako ti je to priviđenje koje vidiš i koje ne možeš od sebe odagnati, tražićemo ti liječnike i imetak potrošiti samo da te spasimo.

Kada je završio, Poslanik, a.s., ga upita:

- Jesi li ispričao što si imao, Ebul-Velide?

- Da - odgovori. Na to mu Poslanik, a.s., reče:

- Poslušaj sada ti mene.

- Hoću - odgovori.

Poslanik, a.s., mu počeo učiti ajete iz sure Fussilet, sve do ajeta u kome je sedžda. Utbe je zašutio i slušao naslonjen na ruke. Kada Poslanik, a.s., dođe do ajeta u kome je sedžda, učini sedždu, a zatim reče:

- Čuo si, Ebul-Velide, a sad izaberi. Utbe ustade i ode svojim drugovima, a oni, kad ga ugledaše, rekoše jedni drugima:

- Kunemo se Allahom da nam Ebul-Velid dolazi drugačijeg izgleda od onoga s kojim je otišao.

Pošto sjede kod njih upitaše ga:

- S kakvim vijestima dolaziš, Ebul-Velide?

On im odgovori:

- Uistinu, slušao sam govor, kakav, Allaha mi, nikad prije nisam čuo. Kunem se da to nije pjesništvo, ni sihr, niti vraćanje. Kurejšije, poslušajte me i ostavite na miru tog čovjeka i njegovu vjeru!

Oni ga prekoriše i rekoše:

- Tako nam Boga, Ebul-Velide, opčarao te je svojim jezikom!

- Ovo je moje mišljenje o njemu - odgovori on - a vi činite šta hoćete.

Hidžra muslimana u Abesiniju

Nakon što je Poslanik, a.s., sagledao sve nedaće koje pogađaju njegove ashabe - a on ne može da ih zaštititi - predloži im:

- Mogli biste se iseliti u Abesiniju, tamo je vladar koji nikome nasilje ne čini. To je zemlja pravde, dok vam Allah ne da izlaz iz ovoga u čemu ste sada.

Nakon toga se jedna grupa muslimana iseli u Abesiniju i to bijaše prva hidžra u islamu. U njoj je učestvovalo deset muškaraca, a vođa im je bio Osman b. Maz'un. Zatim se, slijedeći njih, iselio Dža'fer b. Ebi-Talib i sastao se s njima u Abesiniji. Neki su se iselili s porodicom, a neki sami. Ukupno ih je bilo osamdeset troje.

Kurejšijska zavjera protiv muslimana

Kada su Kurejšije vidjeli da su se muslimani smirili i našli sigurnost u Abesiniji, poslaše Abullaha b. Ebi-Rebia i Amra b. Asa b. Vaila sa skupocjenim poklonima koji se samo u Mekki mogu naći za kralja Nedžašiju i njegove patrijarhe. Kada su došli Nedžašiju na dvor, prethodno potkupivši i pridobivši patrijarhe, rekoše mu:

- Vladaru, u tvoju zemlju je prebjegla grupa drskih mladića koji su napustili vjeru svoga naroda, a ni vašu vjeru nisu prihvatili. Došli su s nekom novom vjerom,

nepoznatom i vama i nama. Naši velikodostojnici, među kojima su i njihovi očevi, amidže i rodbina, poslali su nas da ih njima vratiš. Oni ih bolje poznaju i bliži su im.

Patrijarsi oko njega dodaše:

- Istinu su rekli, o vladaru, predaj ih njima dvojici.

Nedžaši se naljuti, odbi da prihvati njihovu priču, i zakle se Allahom da će biti siguran svako ko potraži utočište kod njega i u njegovoj zemlji. Zatim pozva muslimane i kršćanske učenjake, i upita ih:

- Kakva je to vjera zbog koje ste se razišli sa svojim narodom? Niste ni moju vjeru prihvatili, niti vjeru nekog drugog naroda?

Dža'fer b. Ebi-Talib mu predstavlja idolopoklonstvo i upoznaje ga sa islamom

Tada ustade Dža'fer b. Ebi-Talib, amidžić Poslanika, a.s., i reče:

- Vladaru, bili smo narod neznalice, obožavali kipove, jeli ono što je uginulo, radili zabranjene stvari, kidali rodbinske veze, ružno se prema komšiluku odnosili, jači od nas je tlačio slabijeg. Tako smo živjeli, dok nam Allah nije poslao Poslanika, jednog od nas. Znamo mu porijeklo, znamo njegovu iskrenost, povjerljivost i čestitost. On nas pozva da samo Jednog Allaha obožavamo i da napustimo kamenje i kipove koje smo mi i naši očevi obožavali. On nam naređuje da iskreni budemo, da povjerenje ne iznevjerimo, da pazimo rodbinu, da lijepo postupamo s komšijama. Zatim, da se klonimo zabranjenih djela, da laži ne govorimo, da ne jedemo imetak siročadi, da ne potvaramo čestite žene. Naređuje nam da samo Allaha

obožavamo, i da Mu druga ne pripisujemo. Također, da namaz obavljamo, zekat dajemo i post postimo.

Nakon što mu je nabrojao osnove islama nastavi:

- Mi smo to kao istinu prihvatili, u njegovo poslanstvo povjerovali i počeli smo slijediti ono s čime je poslan. Obožavamo Allaha Jedinog i druga Mu ne pripisujemo. Smatramo zabranjenim ono što nam zabranjuje a dozvoljenim ono što nam dozvoljava. Zbog toga nas naš narod napade i na muke nas stavi, htijući nas od vjere naše odvratiti pa da, umjesto Allaha Uzvišenog, ponovo kipove obožavamo. Da činimo sve ono loše što smo prije islama činili. Kada nas počče prijetnjama, silom i zlostavljanjem odvrćati od naše vjere, iselismo se u tvoju zemlju. Tebe smo pored drugih izabrali i tvoju zaštitu poželjeli, jer se nadamo da kod tebe, vladaru, nećemo biti uznemiravani.

Nedžaši, koji je sve to mirno i dostojanstveno saslušao, reče:

- Imaš li kod sebe nešto od Allahove objave što propovijeda vaš drug?

- Da - odgovori Dža'fer.

- Pročitaj mi to - reče Nedžaši.

Dža'fer mu prouči početak sure Merjem, a Nedžaši je plakao tako da mu se brada od suza skvasila. Plakali su i patrijarsi kvaseći suzama svoje Biblije.

Neuspjeh kurejšijske delegacije

Zatim Nedžaši reče:

- Uistinu, ovo i riječi koje su objavljene Isau dolaze sa istog Izvora!

Onda se okrenu kurejšijskim izaslanicima, govoreći:

- Idite; tako mi Boga, ja ih neću vama predati.

Međutim, sutradan Amr b. As ponovo dođe Nedžašiju i otpoče:

- Vladaru, ovi o Isau, sinu Merjeminu, govore teške riječi!

Na to vladar upita muslimane:

- Šta to vi govorite o Isau, sinu Merjeminu?

Dža'fer b. Ebi- Talib odgovori:

- Govorimo o njemu ono što smo čuli od našeg Poslanika, a.s. Isa je Allahov rob i poslanik Njegov, Njegova riječ i duh Njegov koji je udahnuo čednoj djevici Merjemi.

Nedžaši uze sa zemlje jednu grančicu a zatim reče:

- Tako mi Boga, Isa preko ovoga nije rekao koliko ova grančica.

Tako je vladar je ugostio muslimane i garantovao im sigurnost, a dvojica kurejšijskih izaslanika odoše od njega osramoćeni.

Omer b. Hattab prima islam

Allah, dž.š., je potpomogao islam i muslimane kada je Omer b. Hattab el-Adevij el-Kureši primio islam. Bio je to čovjek pun dostojanstva, snage i smjelosti. Poslanik, a.s., je priželjkivao da on prihvati islam i Allahu je upućivao dovu za to. Predaja o njegovom islamu kaže da su njegova sestra Fatima b. Hattab i njen muž Seid b. Zeid primili islam. Međutim, to su krili od Omera zbog njegove oštine i strogosti prema islamu i muslimanima. Zato je Habbab b. Eret kradomice odlazio Fatimi da je podučava Kur'anu.

Jednog dana se Omer, opasan sabljom, uputio da nađe Poslanika, a.s., i njegove drugove, a saznao je da su se oni okupili u jednoj kući kod brežuljka Safe. Usput je sreo Nuajm b. Abdullaha, pripadnika njegovog plemena Benu Adij, koji ga upita:

- Gdje si naumio, Omere?

- Želim ubiti Muhammeda, tog otpadnika, koji je Kurejšije razjedinio, njihove snove porušio, vjeru i božanstva osramotio.

Na to mu Nuajm reče:

- Zaslijepljen si, Omere! Zašto se ne vratiš svojoj porodici i ne središ stanje u njoj?

- Ko to u mojoj porodici? - upita Omer.

- Tvoj zet Seid b. Zeid i tvoja sestra Fatima b. Hattab su, Allaha mi, islam prihvatili i Muhammeda slijede, pa pogledaj šta ćeš s njima.

Tada se Omer uputi zetu i sestri, a kod njih bijaše Habbab b. Eret. U ruci je držao list na kome je bila napisana sura Ta-ha, kojoj ih je podučavao. Kad su čuli da dolazi Omer, Habbab se skloni u posebnu sobicu, a Fatima sakri list. Međutim, dok je prilazio kući Omer bijaše čuo Habbaba kako uči, pa čim uđe upita:

- Kakvo je to mrmljanje?

Odgovoriše:

- Ne znamo. Nisi mogao ništa čuti.

- Da, tako mi Boga, obaviješten sam da ste prihvatili Muhammedovu vjeru - reče Omer i žestoko navali na zeta Seid b. Zejda. Tada priskoči njegova sestra Fatima i otrgnu ga od svog muža, a on je udari tako da joj lice rasječe. Nakon što je to učinio, sestra i zet mu uskliknuše:

- Da, primili smo islam, vjerujemo u Allaha i Njegovog Poslanika, pa čini šta hoćeš!

Pošto je vidio sestru raskrvavljenu, Omer se pokaja zbog onog što je učinio, pa joj reče:

- Daj mi taj papir što sam malo prije čuo da ga čitate. Daj da vidim šta je to što donosi Muhammed.

Omer je znao čitati i kada to reče, sestra mu odgovori:

- Bojimo se da to ne pocijepaš.

On joj reče da se ne boji zaklevši se svojim božanstvima. Ona tada zaželi da i on primi islam pa mu reče:

- Brate, ti si nečist a ovo može uzeti samo ko je čist.

Omer ustade, očisti se, i ona mu dodade list na kome je bila sura Ta-ha. Kada je proučio početak, uzviknu:

- Kako divne i plemenite riječi!

Habbab, čim to ču, izađe pred njega i reče:

- Omere, tako mi Allaha, priželjkujem da se Poslanik-ova, a.s., dova odnosi na tebe. Uistinu sam ga juče čuo kako uči: 'Allahu moj, pomози islam s Ebu-Džehlom b. Hišamom ili sa Omerom b. Hattabom.' Tako mi Allaha, Omere!

Tada mu Omer reče:

- Habbabe, pokaži mi gdje je Muhammed, da mu odem i primim islam.

Habbab mu odgovori:

- On je sa svojim ashabima u jednoj kući kod Safe.

Omer pripasa svoju sablju i uputi se ka Poslaniku, a.s., i njegovim ashabima te pokuca na vrata. Kada su čuli glas, ustade jedan ashab i proviri. Čim ga ugleda opasana sabljom, vrati se uznemiren Poslaniku, a.s., riječima:

- O Allahov Poslaniče, to je Omer b. Hattab, sabljom opasan!

Na to mu Hamza reče:

- Pustite ga; ako je s dobrim došao, ugostit ćemo ga, a ako je naumio zlo, njegovom sabljom ćemo ga ubiti.

Poslanik, a.s., naredi da mu dozvole da uđe, a zatim ustade pred njega da ga dočeka, uhvati ga i čvrsto steže, a onda ga upita:

- Šta te je dovelo, sine Hattabov? Kao da nećeš pres-tati dok te od Allaha kakva nesreća ne pogodi!

Omer odgovori:

- O Allahov Poslaniče, došao sam ti da povjerujem u Allaha, Njegova Poslanika i ono što mu se objavljuje.

Tada Poslanik, a.s., uzviknu:

- Allahu ekber! - po čemu ashabi koji su bili u kući shvatiše da je Omer primio islam. Muslimanima je mnogo značilo Omerovo prihvatanje islama, a prije toga je još i Hamza primio islam. Omer javno obznani svoje vjerov-anje i to se proču među Kurejšijama. Oni se boriše protiv njega a i on protiv njih, da bi ga se na kraju okanili.

Kurejšijska izolacija porodice Benu

Hašim i prekidanje veza s njima

Kada se islam počeo širiti među plemenima, Kurejšije se sastadoše i dogovoriše da napišu ugovor protiv porodice Benu Hašim i Benu Abdul-Muttalib, da se neće od njih ženiti, niti za njih kćerke udavati, i da neće s njima trgovati. To sve zapisашe na papir i još jedanput se dogovoriše i obavezaše na to. Kako bi to još više učvrstili, papir objesiše u unutrašnjosti Ka'be.

Na Ebu-Talibovom posjedu

Nakon ovakvog postupka Kurejšija, povukoše se porodice Benu Hašim i Benu Abul-Muttalib na posjed Ebu-Taliba. Ebu-Leheb b. Abdul-Muttalib se izdvoji iz

porodice Benu Hašim i priključi se Kurejšijama. To se desilo sedme godine po poslanstvu. Tako su pripadnici roda Benu Hašim boravili tu dok ih izolacija nije iscrpila, pa su počeli jesti lišće, a djeca su plakala od gladi, tako da se plač izdaleka čuo. Kurejšije su odvrćali trgovce od njih tako što su otkupljivali robu po nekoliko puta većoj cijeni.

U takvom stanju su proveli tri godine. Ništa im nije stizalo, osim nešto tajno od Kurejšija koji su htjeli očuvati veze s njima. Poslanik, a.s., bio je s njima, pozivajući svoj narod noću i danju, tajno i javno. Benu Hašim su strpljivo podnosili izolaciju, uzdajući se u nagradu.

Poništenje ugovora i prekid izolacije

Neke su se Kurejšije, koji su u sebi imali ljudskosti i savjesti, pobunili protiv ovog nepravednog ugovora. U prvom redu je Hišam b. Amr b. Rebia bio inicijator da se on prekine. Hišam je imao ugled u narodu, pa je otišao nekim ljudima iz Kurejša koji su imali ljudskosti i saosjećanja u sebi te on pokrenu u njima humanost i volju da ponište i napuste ovaj nepravedni ugovor. Kada ih je bilo peterica, sastase se i dogovoriše da prekrše ugovor. Sutradan, kada se Kurejšije okupiše, ustade Zuhejr b. Ebi-Umejje, okrenu se svijetu i reče:

- Stanovnici Mekke! Dokle ćemo dobro se hraniti i lijepo oblačiti, a Benu Hašim propadaju, niti im se prodaje niti od njih kupuje? Tako mi Allaha, neću sjesti dok ovaj list nepravde ne bude pocijepan!

Ebu-Džehl se pokušao umiješati ali, međutim, nije koristilo. Mu'im b. Adijj krenu da pocijepa taj papir, kad

ugleda da je crv pojeo cijeli papir, osim riječ: “U ime Tebe, moj Allahu.”

Poslanik, a.s., je još prije obavijestio Ebu-Taliba o tome. Tako se papir pocijepa a ono što je na njemu poništi.

Smrt Ebu-Taliba i Hatidže

U istoj godini, desetoj po poslanstvu, umriješe Ebu-Talib, koji nije primio islam, i Hatidža. Njih dvoje su od onih koje znate po iskrenom prijateljstvu, vjernosti, pomaganju i podršci. Tako je Allahovog Poslanika, a.s., uzastopno zadesilo nekoliko nesreća.

Odjek Kur'ana u čistim srcima

Kada je u Mekku došao Tufejl b. Amr ed-Devs, pjesnik, čovjek ugledan i razborit, ispriječise se Kurejšije između njega i Allahovog Poslanika, a.s., upozoravajući ga da mu se ne približava i da ga ne sluša. Govorili su:

- Mi strahujemo za tebe i tvoj narod da vas ne zadesi ono što je nas zadesilo, zato s njim nipošto ne razgovaraj niti išta od njega slušaj!

Priča Tufejl:

- Tako mi Allaha, nisu prestajali da mi govore dok se nisam saglasio da od njega ništa neću slušati niti s njim razgovarati, tako da sam uši napunio pamukom. Ujutro sam otišao do Ka'be, kad tamo Poslanik, a.s., klanja. Stao sam blizu njega i Allah htjede da čujem nešto od Njegovog govora. Čuo sam divne riječi te sam u sebi rekao: Jadna ti majka, Tufejle! Tako mi Boga, ja sam razborit čovjek, pjesnik, mogu razlikovati lijepo od ružnog, pa šta mi smeta da

čujem šta ovaj čovjek govori. Ako bude lijepo, prihvatit ću, a ako bude loše, ostaviću.

Zatim je Tufejl otišao Allahovom Poslaniku, a.s., u kuću i ispričao mu svoj slučaj. Poslanik, a.s., mu je izložio islam i proučio nešto iz Ku'ana, te ovaj primi islam i vrati se među svoj narod kao njegov misionar. Nije htio da živi sa svojom porodicom dok ne prihvate islam, što su i učinili. Zatim je pozvao svoje pleme Dews, pa se islam među njima proširi.

Odlazak u Taif i uvrede koje je Poslanik, a.s., tamo doživio

Nakon što je umro Ebu-Talib Kurejšije počese vrijeđati Poslanika, a.s., onako kako to nisu mogli za vrijeme Ebu-Talibova života. Tako ga je jednom presreo neki kurejšijski ludak i zasuo ga zemljom po glavi. Kada se kurejšijski napadi i njihova odbojnost i neprijateljstvo prema islamu pojačашe, Poslanik, a.s., ode u Taif, s namjerom da zatraži od plemena Sekif da ga potpomognu i da prihvate islam. Nakon što je stigao u Taif uputi se prvacima i poglavari-
ma Sekifa i pozva ih u Allahovu vjeru. Međutim, odgovorili su mu na najgori način. Ismijaše ga, a svoje lude i robove nahuškaše na njega, tako da su vikali, psovali ga i kamenjem gađali.

Tako potišten i ožalošćen Poslanik je sjeo u hlad palme, a ono što ga je zadesilo u Taifu bilo je gore i teže od idolopokloničkih napada u Meki. Stanovnici Taifa poredali su se s obje strane puta kojim je prolazio, i nije kročio ni korak a da mu noge nisu kamenjem zasipali, dok ih ne okrvaviše. I dok mu je krv lila, on se srcem i jezikom predao dovi, žaleći se svome Gospodaru na svoju nemoć,

manjkavost, nesnalažljivost i prezrenost kod ljudi. Zatražio je utočište kod Allaha, Njegovu pomoć i potporu, govoreći:

- Bože moj! Tebi se jadam na svoju nemoć, nesnalažljivosti i prezrenost kod ljudi. O Ti, Koji si Najmilostiviji, Ti si Gospodar potlačenih i Ti si moj Gospodar. Kome me prepuštaš? Namrštenom tuđincu ili neprijatelju kome si u vlast moj slučaj dao? Gospodaru, ako Ti nisi srdit na mene, onda za ove patnje ne marim. Tvoja briga o meni je prevelika, stoga, utječem se svjetlu lica Tvoga kojim si tame rastjerao i uz pomoć kojeg ovim i budućim svijetom upravljaš, od toga da me Tvoja srdžba i gnjev zadese. Obdari me Svojom milošću dok ne postignem Tvoje zadovoljstvo. Niko nema snage niti moći osim Tebe.

Allah mu posla meleka brda da mu dozvoli da sklopi dva brda nad Taifom. Ali Allahov Poslanik, a.s., odgovori:

- Ne, nadam se da će njihovi potomci obožavati Allaha Jedinog i da Mu druga neće pripisivati.

Kada su Utbe b. Rebia' i Šeibe b. Rebia' vidjeli Poslanika, a.s., i ono što ga je snašlo probudi se ljudskost u njima pa pozvaše svog slugu, kršćanina, koji se zvao Addas i rekoše mu:

- Uzmi ovaj sahan grožđa i nosi tom čovjeku neka jede.

Addas tako i učini, i primi islam nakon što je čuo o čemu Poslanik, a.s., govori i vidio njegov moral. Poslanik, a.s., napusti Taif i vrati se u Mekku, a njegov narod bijaše još žešći u suprotstavljanju i neprijateljstvu, podrugivanju i ismijavanju.

Isra i Mi'radž i propisivanje namaza

Zatim se desio Isra⁴, putovanje Poslanika, a.s., iz Hrama Časnog u Mekki u Hram Daleki u Kudsu (Jerusalim), a odatle u blizine koje je Allah, dž.š., htio, i putovanje po nebesima, predočavanje znamenja i susretanje s poslanicima, alejhimusselam.

“Pogled mu nije skrenuo, nije prekoračio, vidio je najveličanstvenija znamenja svoga Gospodara.” (En-Nedžm, 17-18).

Bilo je to počasno ugošćenje od Allaha, dž.š., utjeha i zadovoljstvo i naknada za poniženje i prezir koji je doživio u Taifu. Kada je sutradan o tome obavijestio Kurejšije, zaniijekali su to i odbacili, u laž ga utjerali i ismijali. Ebu-Bekr tada reče:

- Ako je on to rekao, onda je to istina. Zašto vam je to čudno? Tako mi Allaha, on mi kaže da mu Objava s nebesa na Zemlju dođe u jednom trenu dana ili noći, pa mu ja vjerujem, a to je još veće od toga čemu se vi čudite.

Tu je Allah, dž.š., njemu i njegovom ummetu stavio u obavezu pedeset namaza dnevno, pa je Poslanik, a.s., molio olakšanje sve dok Allah, dž.š., nije smanjio na pet namaza dnevno. Ko ih obavlja s vjerom i nadom u nagradu ima zasluge za pedeset namaza.

Poslanik, a.s., se predstavlja plemenima

Poslanik, a.s., se, u sezoni hadždža, počeo predstavljati arapskim plemenima, pozivajući ih u islam, te da ga štite od neprijatelja. Govorio je:

⁴ Isra - noćno putovanje u kome je Allahovom moći, Poslanik, a.s., posjetio Kuds.

- Potomci tog i tog, ja sam Allahov Poslanik vama. Naređuje vam se da samo Allaha obožavate i da ne budete mnogobošci, da napustite sve one kojima se pored Njega klanjate i da u Njega uzvjerujete. Da me potpomognete kako bih objasnio ono s čim me je Allah poslao.

Kada je Poslanik, a.s., završio obraćanje, ustao je Ebu-Leheb i rekao:

- Sinovi tog i tog! On vas poziva da odbacite Lata i Uzza'a i saveznike od džina u zamjenu za novotariju i zabludu koju je on donio. Zato ga ne slušajte niti se za njim povodite.

Početak islama među stanovnicima Medine

U sezoni hadždža, na mjestu Akaba, Poslanik, a.s., je sreo manju grupu ljudi iz plemena Hazredž, iz Medine, i pozvao ih u vjerovanje u Uzvišenog Allaha. Predstavio im je islam i učio kur'anske ajete. Oni su bili komšije židova u Medini, i oni su im kazivali o poslaniku čije se vrijeme pojavljivanja primaklo, zato jedni drugima rekoše:

- Ljudi, znajte, tako nam Boga, on je, uistinu, poslanik kojim vam židovi prijete. Pa neka vas oni ne preteknu, odazovite mu se i povjerujte.

Odgovoriše Poslaniku:

- Naš narod je, kao nijedan drugi, ogrezao u zlu i neprijateljstvu; možda ih Allah s tobom ujedini. Mi se vraćamo među njih, pa ćemo ih pozvati i izložiti ovu vjeru koju smo mi prihvatili. Ako ih Allah s tobom ujedini, neće biti čovjeka časnijeg od tebe.

Nakon toga su se vratili u svoj kraj kao vjernici. Kada su stigli u Medinu ispričali su svojoj braći o Poslaniku, a.s., i pozivali ih u islam. Tako se islam proširio među

njima, i nije bilo nijedne medinske kuće u koju nije doprla vijest o Allahovom Poslaniku, a.s.

Prva prisega na Akabi

Slijedeće godine, za vrijeme hadždža, dvanaest ljudi iz Medine su se susreli sa Allahovim Poslanikom, a.s., i dali mu prisegu na Akabi da će samo Allaha obožavati, napustiti krađu, bludničenje i ubijanje djece, te da će biti pokorni u onome što nije grijeh. Kada su se vraćali, Poslanik, a.s., s njima posla Mus'ab b. Umejra i naredi mu da ih podučava čitanju Kur'ana i da im objašnjava islam. Zato su ga u Medini prozvali El-Mukri (učitelj čitanja). Stanovao je kod Es'ada b. Zurare i predvodio ih u džema'tu.

Širenje islama u Medini

Islam se počeo širiti u kućama Medinelija, plemena Evs i Hazredž. Tako Sa'd b. Muaz i Usejd b. Hudajr, prvaci svog plemena, potomci Abdul-Ešhela od plemena Evs, primiše islam zahvaljujući mudrosti i blagosti onih što su prije prihvatili islam, kao i lijepom pozivanju Mus'ab b. Umejra. Abdul-Ešhelovi potomci do posljednjeg primiše islam, i nije ostala niti jedna kuća u Medini a da u njoj nije bilo muslimana, žena i muškaraca.

Druga prisega na Akabi

Slijedeće se godine Mus'ab b. Umejz vrati u Mekku., a s njim stiže i jedan broj muslimana Ensarija sa hodočasniciima mušricima iz svog naroda. Dogovoriše se s

Poslanikom, a.s., o susretu na Akabi. Nakon hadždža, u drugoj trećini noći, sastali su se u podnožju brda Akaba. Prisutno je bilo trideset i sedam muškaraca i dvije žene. Poslanik, a.s., je došao sa svojim amidžom Abbasom b. Abdul-Muttalibom, koji je tada još uvijek bio mušrik, i obratio im se, pokušavajući da im omili islam, učeći im kur'anske ajete. Zatim ih je pozvao u vjerovanje u Allaha, dž.š., a onda rekao: - Tražim od vas da me štitite od onoga od čega štitite vaše žene i sinove vaše.

Oni mu dadoše prisegu na to, a od njega zatražiše obećanje da ih neće napustiti i svom se narodu vratiti. Poslanik, a.s., im to obeća riječima: - Ja pripadam vama, a vi meni, ratovaću protiv onoga protiv koga vi ratujete, a bit ću u miru s onim s kim ste vi u miru.

Poslanik, a.s., odredi među njima dvanaest starješina, devet iz plemena Hazredž i tri iz Evsa.

Dozvola seobe u Medinu

Nakon što je ova grupa Ensarija dala prisegu Poslaniku, a.s., da će slijediti islam, pomagati njega i njegove sljedbenike, i nakon što im se pridružio još jedan broj vjernika, Allahov Poslanik, a.s., naredi svojim ashabima u Mekki da se isele u Medinu i pridruže svojoj braći Ensarijama. Govorio je:

- Allah vam je tamo dao braću i kuće u kojima ćete biti siguni, pa se selite u grupama.

Poslanik je ostao, čekajući dozvolu od Allaha da napusti Mekku i iseli se u Medinu. Međutim, seoba muslimana nije bila lahka ni spokojna. Kurejšijama se nije svidjelo kada su čuli za nju, tako da su na putu iz Mekke u Medinu postavljali zapreke i stavljali Muhadžire na

razne muke i iskušenja. Ali Muhadžiri nisu odustajali od svoje zamisli i nisu željeli ostati u Mekki. Neki od njih bili su prinuđeni da ostave porodicu u Mekki i da sami otputuju, kao što je to učinio Ebu-Selema, r.a., dok su neki bili primorani da se odreknu svega što su u životu stekli, kao što je učinio Suhejb, r.a. Iseliše se Omer b. Hattab, Talha, Hamza, Jezid b. Haris, Abdurrahman b. Auf, Zubejr b. Avvam, Ebu-Huzejfe, Osman b. Affan i drugi, neka je Allah zadovoljan njima.

Iseljenje se nastavilo, i u Mekki s Allahovim Poslanikom, a.s., nije ostao niko osim Alije b. Ebi-Taliba, Ebu-Bekra b. Ebi- Kuhafe i onih koji su bili spriječeni.

Posljednja kurejšijska zavjera protiv Poslanika, a.s., i neuspjeh njihove namjere

Kada su Kurejšije uvidjeli da Allahov Poslanik, a.s., sada ima drugove i pomagače u Medini, nad kojima oni nemaju vlasti, uplašili su se od Poslanikova, a.s., odlaska u Medinu. Shvatili su da, ako se to desi, oni neće imati sredstva niti načina da se bore protiv njega. Zato su se kurejšijski uglednici sastali u kući Kusajj b. Kilaba, u kojoj su sve odluke donosili, da se dogovore šta im je činiti u slučaju Allahovog Poslanika, a.s. Na kraju se složiše da iz svakog plemena uzmu po jednog jakog mladića, uglednog porijekla, pa da nasrnu na Allahovog Poslanika, a.s., i ubiju ga kao jedan čovjek. Time bi krivica za ubistvo bila razdijeljena na sva plemena, pa Benu Abdu-Menaf ne bi bili u stanju da ratuju protiv svih. S time se razidoše, odlučni da sprovedu dogovoreno. Međutim, Allah, dž.š., je obavijestio Svog Poslanika o ovoj zavjeri, te je on naredio

Aliji b. Ebi-Talibu da spava u njegovoj postelji i da se zamota njegovim ogrtačem, govoreći mu:

- Neće ti se ništa ružno desiti.

Kada se grupa našla pred njegovim vratima, spremna da napadne, izašao je Allahov Poslanik, a.s., a Allah, dž.š., je učinio da ga oni ne vide, tako što je uzeo pregršt prašine i prosuo je po njihovim glavama, učeći početak sure Ja-sin sve do riječi Uzvišenog: "I na oči im koprenu stavili, zato oni ne vide." (Ja-sin, 9.).

Tada ih neko upita:

- Šta čekate ovdje?

- Muhammeda - odgovoriše.

- Allah vas je osujetio, on je, Allaha mi, izašao i otišao za svojim poslom - reče im čovjek.

Oni proviriše unutra i vidješe da neko spava u postelji, i ne sumnjajući da je to Poslanik, a.s. Međutim, ujutro iz postelje ustade Alija te se oni postidješe i vratiše razočarani.

Poslanikova, a.s., seoba u Medinu

Poslanik, a.s., ode Ebu-Bekru i reče mu:

- Allah mi je dozvolio da se iselim.

On uzviknu:

- S pratnjom, Allahov Poslaniče?!

- Da - odgovori.

Tada Ebu-Bekr zaplaka od radosti, te dovede dvije jahaće životinje, koje je još prije bio pripremio za ovo putovanje, i unajmi Abdullah b. Urejka kao vodiča. Poslanik, a.s., ostavi Aliju u Mekki dok ne vrati stvari koje su bile na čuvanju kod Poslanika, a.s., njihovim vlasnicima. Jer u Mekki, ko god je imao nešto vrijedno ostavljao je to kod

Poslanika, a.s., na čuvanje, zbog njegove iskrenosti i povjerenja.

U pećini Sevr

Poslanik, a.s., i Ebu-Bekr napustiše Mekku, skrivajući se, a Ebu-Bekr naredi svom sinu Abdullahu da sluša šta ljudi u Mekki o njima govore, dok slugi Amir b. Fuhejri zapovijedi da danju napasa ovce a da ih noću do njih dotjera. Esma, kćerka Ebu-Bekra, donosila im je hranu. Kada su stigli do pećine u brdu Sevr, prvi uđe Ebu-Bekr i pretraži pećinu, bojeći se da u njoj nema nešto što bi naškodilo Allahovom Poslaniku, a.s., a zatim pozva i nje-ga. Kad su se smjestili, Allah, dž.š., posla pauka koji saplete mrežu između pećine i drveta koje je bilo pred njom. Tako sakri Poslanika, a.s. i Ebu-Bekra. Zatim Allah posla dva divlja goluba koji sletješe između pauka i drveta.

“Allahove su vojske na nebesima i Zemlji.”

Mušrici su slijedili trag Poslanika, a.s. Međutim, kada su stigli do brda, trag se izgubi. Popeše se na brdo i, prolazeći pored pećine, vidješe na njenom ulazu paukovu mrežu, pa rekoše:

- Da je neko ovdje ušao ne bi bilo paukove mreže na ulazu.

Ne brini se, Allah je s nama

Dok su njih dvojica bili u pećini, Ebu-Bekr vidje tragove mušrika, pa reče:

- Allahov Poslaniče, da neko od njih digne nogu vidio bi nas.

Poslanik, a.s., mu odgovori:

- Šta misliš o dvojici kada je Allah treći s njima? O tome Kur'an govori: "Kad su njih dvojica bili u pećini i kad je on rekao drugu svome: "Ne brini se, Allah je s nama." (Tewba, 40)

Suraka slijedi Poslanika, a.s.

Kada su Kurejšije izgubili Poslanika, a.s., obećali su nagradu od stotinu deva onome ko im ga dovede.

Njih dvojica, nakon tri noći provedene u pećini, krenuše dalje, a s njima i Amir b. Fuhejra, te iznajmljeni vodič, mušrik, koji ih povede priobalnim putem Crvenog mora.

Suraku b. Malika b. Džu'sema je nagnala njegova pohlepa da goni Poslanika, a.s., vrati ga Kurejšijama i da za to dobije stotinu deva. On uzjaha konja i pohita, međutim, konj ga obori, ali je on bio uporan, pa opet uzjaha i nastavi. Konj ga obori i drugi put, a on opet uzjaha i nastavi tragom.

Kad je ugledao one koje je gonio njegovom konju prednje noge propadoše u zemlju, pa Suraka po treći put pade. Nakon što yidje kako ih prati vjetar kao uragan, on shvati da se uistinu pred njim nalazi Allahov Poslanik, koji je u Njegovoj zaštiti, i koji će sigurno pobijediti. Zato povika:

- Ja sam Suraka b. Džu'sem, poslušajte šta ću vam reći, jer, Allaha mi, od mene vas neće ništa ružno snaći.

Poslanik, a.s., reče Ebu- Bekru:

- Pitaj ga šta želi od nas?

Suraka odgovori:

- Napiši mi nešto što će biti ugovor među nama.

Na to mu Amir b. Fuhejra napisao na komadu kosti ili kož.

Kisrina narukvica na Surakinoj ruci

Poslanik, a.s., upita Suraku:

- Šta misliš kad bi obukao Kisrine narukvice?

Tako je i bilo.

Kada su Omeru, r.a., za vrijeme njegovog hilafeta, donesene Kisrine narukvice, pojas i kruna, pozvao je Suraku b Malika i obukao mu ih.

Zatim Suraka ponudi hranu i opremu Poslaniku, a.s., što on uljudno odbi, dodavši:

- Nemoj nas odati.

Blagoslovljeni čovjek

Na svom putu njih dvojica prođuše pored Umm-Ma'bed el-Hizaijje. Ona je imala ovcu staru i istrošenu. Poslanik, a.s., je rukom potra po vimenu, prouči Bismilu i uputi dovu Allahu, dž.š., pa mlijeko obilno nadode te se napi žena i njegovo društvo dok nisu žeđ ugasili, a onda se i on napi. Zatim je ponovo pomuze dok nije napunio posudu. Kada se vratio njen muž Ebu-Ma'bed upita je o događajima, a ona reče:

- Allaha mi, ništa, osim što je ovuda prošao mubarek-čovjek, govorio je tako i tako - i ona ga lijepo opisa. On će na to:

- Tako mi Allaha, to nije bio niko drugi do čovjek kojeg Kurejšije traže.

Vodič ih nije napuštao sve dok ne stigoše u Kuba, predgrađe Medine, a to je bilo dvanaestog rebiul-evvela, u ponedjeljak. Od tada se računa početak muslimanske ere.

poglavlje 4

U Medini

Kako je Medina dočekala Poslanika, a.s.

Ensarije su čuli da je Poslanik, a.s., izašao iz Mekke i očekivali su ga više nego što postači čekaju bajramski mlađak. Svaki dan, nakon sabahnamaza, izlazili bi do periferije Medine, čekajući Allahova Poslanika, a.s., i ne bi se vraćali do kasnog popodneva. Bio je period ljetnih žega. Međutim, Allahov Poslanik, a.s., je stigao kada su ljudi već ušli u svoje kuće. Židovi su također, radili ono šta rade Ensarije. Zato je prvi koji je ugledao Poslanika, a.s., bio židov, koji je iz sveg glasa povikao, obaviještavajući Ensarije da je stigao Poslanik, a.s. Svi su pohitali pred Poslanika, a.s., a on je s Ebu-Bekrom, koji je bio njegovih godina, sjedio u sjenci palme. Većina njih do tada nisu vidjeli Poslanika, a.s. Zbog toga se stvorila gužva, jer ga nisu raspoznavali od Ebu-Bekra.

Ebu-Bekr shvativši to pa ustade i svojim ogrtačem mu napravi hlad, i tako ljudi shvatiše ko je Allahov Poslanik, a.s.

Muslimani su donosili tekbire, radujući se, kao nikada do tada, zbog Poslanikova, a.s., dolaska. Žene, djeca i robinje su uzvikivali:

- Ovo je Allahov Poslanik, a.s., - došao je, ovo je Allahov Poslanik, a.s., došao je!!!

Djevojke Medine su s radošću i oduševljenjem pjevale:

***“Ešrekal-bedru alejna
Min senijjetil-veda’
Vedžebeš-šukru alejna
Ma dea lillahi da’
Ejjuhel-meb’usu fina
Dži’tu bil-emril-muta’
Dži’tu šerreftel-medine
Merhaben ja hajre da’!”***

*“Puni mjesec nas obasja
od Senijjetil-veda’
Kevserom pojimo duše
dok čekamo Ahmeda.
Ti koji si od Allaha
cijelom svijetu poslan
Došo si da grad medinski
ilumom nam obasjaš.”*

Priča Enes b. Malik el-Ensari, koji je tada bio dječak:

- Vidio sam Poslanika, a.s., kada je ušao u Medinu, i nikada nisam doživio dan svjetliji i ljepši od onog u kome je Allahov Poslanik, a.s., došao kod nas u Medinu.

Mesdžid u mjestu Kuba i prva džuma u Medini

Poslanik je proveo u mjestu Kuba četiri dana i tu je sagradio mesdžid.

U kući Ebu-Ejuba el-Ensarije

Poslanik, a.s., se uputio u Medinu a ljudi su ga usput dočekivali u grupama, vukući devu za povodac i tražeći da Poslanik, a.s., boravi kod njih. On je govorio:

- Pustite je neka ide, njoj je naređeno kamo.

Tako se nekoliko puta ponovilo dok nisu stigli do posjeda Benu Malik b. Nedžara, gdje se deva spusti na mjesto na kome su danas vrata Poslanikove, a.s., džamije. Tada je to bio prostor za sušenje hurmi koji je pripadao dvojici dječaka, siročadi iz plemena Benu Nedžar, koji su bili Poslanikove, a.s., daidže. Poslanik, a.s., sjaha, a Ebu-Ejub (Halid b. Zejd en-Nedžari el-Hazredži) preuze devu i uvede je u dvorište.

Poslanik, a.s., je odsjeo kod Ebu-Ejuba, koji ga je ugostio i najveću čast ukazao. Iselio se iz gornjeg sprata kuće ne želeći da bude iznad Poslanika, pa mu je Poslanik, a.s., rekao:

- Ebu-Ejjube, nama i onima što nam dolaze je zgodnije da budemo u prizemlju.

Gradnja Poslanikove džamije i kuće

Poslanik, a.s., pozva dvojicu dječaka da otkupi od njih zemljište za mesdžid, a oni mu rekoše:

- Ne, mi to poklanjamo tebi, Allahov Poslaniče.

Poslanik, a.s., odbi da to prihvati kao poklon, nego kupi zemlju od njih i tu sagradi mesdžid. Sam Poslanik, a.s., je učestvovao u gradnji mesdžida. Prenosio je ćerpić, govoreći:

- Allahu moj, nema nagrade do ahiretske nagrade, smiluj se Ensarijama i Muhadžirima!

Muslimani su ga, sretni i veseli, slijedili, govoreći stihove i zahvaljujući Allahu, dž.š.

U kući Ebu-Ejuba Poslanik, a.s., je proveo sedam mjeseci, dok nije sagrađen njegov mesdžid i kuća pa se tamo preselio. Za Poslanikom su pristigli preostali Muhadžiri iz Mekke, tako da tamo nije ostao niko, osim onaj ko je bio spriječen ili zatvoren. Nije bilo ensarijske kuće čiji ukućani nisu islam prihvatili.

Bratimljenje Muhadžira i Ensarija

Poslanik, a.s., je pobratimio Muhadžire i Ensarije, i to bratimljenje se temeljilo na potpomaganju. Ensarije su se nadmetali u bratimljenju s Muhadžirima, što je dovodilo do toga da su odlučivali izvlačenjem. Davali su im na raspolaganje svoje kuće, pokućstvo, imetak, zemlju, jahaće životinje. Više su voljeli dati njima nego ostaviti za sebe. Tako bi Ensarija rekao Muhadžiru:

- Uzmi polovicu moga imetka.

Muhadžir bi mu odgovorio:

- Neka ti Allah podari berićet u tvojoj porodici i imetku, ali mi pokaži neko mjesto da radim.

Tako su Ensarije iskazivali nesebičnost, a Muhadžiri skromnost i dostojanstvo.

Poslanikova povelja za Muhadžire i Ensarije i tolerancija prema židovima

Poslanik je sačinio povelju za Muhadžire i Ensarije, kojom je obuhvatio i židove. Sklopio je ugovor sa njima, ostavio im njihovu vjeru i imetke i odredio prava i obaveze.

Propisivanje ezana

Poslanik, a.s., se ustabilio u Medini i uspostavio islamsku vlast. Ljudi su dolazili na zajednički namaz, te se uskoro osjetila potreba za pozivom na namaz.

Poslaniku, a.s., se nisu svidjeli načini oglašavanja kod židova i kršćana - truba, zvono i vatra. Zato je Allah, dž.š., počastio muslimane ezanom, koji je nekolicina ashaba već čula u snu. Poslanik, a.s., ga je prihvatio i propisao muslimanima. Bilal b. Rebbah el-Habeši je izabran za mujezina. Tako je on bio mujezin Allahovog Poslanika, a.s., i ostao predvodnik mujezina sve do Sudnjeg dana.

Pojavljivanje munafika u Medini

Kako se islam širio Medinom, njega prihvatiše neki židovski rabini i učenjaci, kao što je Abdullah b. Selam. Zavist obuže židove a i one koji su sanjali o kraljevstvu i kruni, poput Abdullaha b. Ubejja b. Selula, kome se sve to trebalo ostvariti da ne dođe islam i da ga ljudi ne počeu u skupinama prihvatati. Zamrziše islam i boriše se protiv njega svi oni čija su bolesna srca priželjkivala vlast.

Neki od njih su bili otvoreni neprijatelji, a neki prikriveni - licemjeri.

Promjena kible

Poslanik, a.s., i muslimani u namazu su se okretali prema Kuds u Palestini, i to je trajalo šesnaest mjeseci po dolasku u Medinu. Međutim, Allahov Poslanik, a.s., je priželjkivao da se muslimani okreću prema Ka'bi, jer su muslimani - Arapi bili zadojeni ljubavlju i poštovanjem prema Ka'bi. To se sjedinilo s njihovim bićem. Nijedna kuća nije smatrana ravnoj Ka'bi, niti je bilo kible ravne kibli Ibrahima i Ismaila, a.s. Zato su željeli da se okreću prema njoj.

Međutim, Allah, dž.š., je iskušao muslimane time što im je učinio Kuds kiblom. Ali oni su samo rekli:

- Čuli smo i pokoravamo se.

- Vjerujemo, sve je to od našeg Gospodara.

Nisu poznavali ništa do poslušnost Poslaniku, a.s., i pokornost Allahovim zapovijedima, bez obzira da li se to slagalo s njihovim nahođenjem i običajima ili ne. Nakon što je Allah, dž.š., iskušao njihova srca, da li će se pokoriti i predati, naredio je svome Poslaniku, a.s., i muslimanima da se okrenu prema Ka'bi.

Kaže Kur'an: "I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu, da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok. Mi smo promijenili kibli prema kojoj si se prije okretao samo zato da bismo ukazali na one koji će slijediti Poslanika i na one koji će se stopama svojim vratiti. Nekima je to bilo doista teško ali ne i onima kojima je Allah ukazao na pravi put." (Baqarc, 143)

Muslimani su se počeli okretati prema Ka'bi, pokoravajući se Allahu i Njegovom Poslaniku, i to postade kibla muslimana sve do Sudnjeg dana. Gdje god da se nalaze, oni se na tu stranu okreću.

Nasrtljivost Kurejšija na muslimane u Medini

Nakon što se islam ustabilio u Medini, Kurejšije shvatiše da je on u napretku i razvoju, da se svaki dan sve više širi i jača, te još više pojačаше svoje neprijateljstvo i napade na muslimane, dok je muslimanima Allah Uzvišeni naređivao strpljenje, sustezanje i praštanje, riječima: "Klonite se i namaz obavljajte."

Dozvoljavanje borbe

Kada napadi učestaše i prijetnje se zaoštriše, Allah, dž.š., objavi muslimanima dozvolu za borbu, koja nije bila naredba: "Dopušta se odbrana onima koje drugi napadnu, zato što im se nasilje čini, a Allah je, doista, kadar da ih pomogne." (El-Ĥadždž, 39)

Izvidnice i pohod na El-Abva

Poslanik, a.s., je počeo slati izvidnice i misije u neka plemena i područja, što u većini slučajeva nije značilo rat, već samo kontakte koji su sijali strah u srca idolopoklonika i pokazivali moć i snagu muslimana.

Sam Poslanik, a.s., išao je u pohod na el-Abvu, i to je prvi pohod u kome je lično učestvovao. Zatim su uslijedili drugi pohodi i misije.

Propisivanje ramazanskog posta

Druge godine po Hidžri propisan je post. Objavio je Allah Uzvišeni: “O vjernici! Propisuje vam se post kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili.” (Bekare, 183)

Zatim: “U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur’ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede.” (Bekare, 185)

Odlučujuća Bitka na Bedru

U ramazanu, druge godine po Hidžri, odigrala se velika Bitka na Bedru. Allah, dž.š., je ovu bitku nazvao Dan pobjede. "... Ako vjerujete u Allaha i u ono što smo objavili robu Našem na dan pobjede, na dan kada su se sukobile dvije vojske." (El-Enfal, 41)

Poslanik, a.s., je saznao da Ebu-Sufjan b. Harb dolazi iz Šama s ogromnom karavanom Kurčšija, u koju je bila uložena njihova trgovina i imetak. Između muslimana i mušrika bilo je na snazi ratno stanje. Sve što su posjedovali Kurejšije su ulagali u borbu protiv islama i muslimana. Njihovi odredi su stizali do granica Medine i njenih pašnjaka. Zato je Poslanik, a.s., kada je saznao da

na čelu ove karavane, vraćajući se iz Šama, dolazi Ebu-Sufjan, jedan od najžešćih protivnika islama, pozvao ljude da je dočekaju.

Muslimani nisu posebno obilježili ovaj pohod, jer je u pitanju bila karavana, a ne boj. Međutim, kada je Ebu-Sufjan saznao da je Poslanik, a.s., izašao iz Medine i njemu se uputio, poslao je čovjeka u Mekku da traži pomoć od Kurejšija. Kada je izaslanik stigao do Mekkelija i upozorio ih, oni se užurbano pokrenuše. Niko od njihovih prvaka ne izostade, osim Ebu-Leheba, koji nađe sebi zamjenu.

Odgovor Ensarija i njihova predanost u pokornosti

Nakon što je do Poslanika, a.s., doprla vijest o kurejšijskom pokretanju, zatražio je mišljenje svojih ashaba, a posebno od Ensarija, jer su mu oni dali prisegu da će ga štititi u svome mjestu. Pošto je ovo bio izlazak van Medine, htio je da zna njihov stav. Muhadžiri su se izjasnili i sve najljepše rekli, kako prvi, tako i drugi put. Međutim, kada je Poslanik zatražio mišljenje ashaba po treći put, shvatili su Ensarije da on želi njihovo mišljenje, pa prvi poče Sa'd b. Muaz, riječima:

- Allahov Poslaniče! Kao da želiš da i mi govorimo. Kao da se bojiš da Ensarije ne uzmu sebi za pravo da te pomognu samo kod svojih kuća. Ja ti kažem i odgovaram u njihovo ime, kreni kud hoćeš, sklapaj savez s kim hoćeš i prekidaj ga s kim hoćeš. Uzmi od naših imetaka šta hoćeš, a nama daj šta hoćeš. Ono što uzmeš biće nam draže od onoga što nam ostaviš. Svaka tvoja naredba je naredba koju draga srca prihvatamo. Tako mi Allaha, da nas povedeš na sami kraj Jemena, krenuli bismo s tobom. Da se more isprieči pred nama, s tobom bismo ga pregazili!

Mikdad mu reče:

- Mi tebi nećemo reći kao što su Izraelićani rekli Musau: "Idite ti i tvoj Gospodar pa se borite, a mi ćemo ovdje sjediti." (El-Maide, 24) Nego mi kažemo: Borićemo se uz tebe i zdesna, i slijeva, i ispred i iza!

Kada je Poslanik, a.s., saslušao svoje ashabe lice mu zablista od radosti, te reče:

- Krenite i radost donesite!

Želja mladića za džihadom i smrću na Allahovom putu

Kada su se muslimani uputili ka Bedru za njima je krenuo i mladić Umejr b. Ebi-Vekas, koji je imao šesnaest godina. Pošto se bojao da mu Poslanik, a.s., neće dozvoliti da se bori jer je bio mlad, nastojao je da ga niko ne vidi i skrivao se. Njegov stariji brat Sa'd b. Ebi-Vekas upitao ga je zašto se skriva, a on mu odgovori:

- Bojim se da me ne ugleda Poslanik, a.s., pa će me vratiti, a ja želim da idem, ne bi li Allah dao da poginem kao šhid.

Tako je i bilo; Poslanik, a.s., htio je da ga vrati jer nije bio dostigao zrelost. Međutim, Umejr je zaplakao. Poslanik, a.s., se sažali na njega te mu dozvoli da krene. U toj bici on poginu kao šhid.

Razlika između muslimana i nevjernika u broju i opremi

Poslanik, a.s., je izašao sa tri stotine i trinaest ljudi. Imali su samo dva konja i sedamdeset deva, tako da su na svaku devu dolazila dva ili tri čovjeka, bez obzira da li je

bio vojnik ili zapovjednik, vođa ili podanik. Među njima su bili Poslanik, a.s., Ebu-Bekr, Omer i drugi. Glavnu zastavu Poslanik dade Mus'abu b. Umejru, zastavu Muhadžira Aliji b. Ebi-Talibu a zastavu Ensarija Sa'd b. Muazu.

Kada je Ebu-Sufjan čuo za pokret muslimanske vojske, on skrenu prema obali mora. Čim je vidio da se spasio s karavanom, napisa Kurešijama poruku da se vrate.

- Izašli ste da zaštitite svoju karavanu, te se sada vratite.

Ali Ebu-Džehl je želio borbu. Kurejšija je bilo nešto više od hiljadu, među njima njihove vojskovođe, prvaci, konjanici i junaci. Poslanik, a.s., je tada rekao:

- Mekka vam, evo, nudi najuglednije ljude.

Pošto je Poslanik, a.s., stigao sa ashabima do vode u drugoj polovici noći, iskopaše kanal za vodu, a Poslanik, a.s., dozvoli i nevjernicima koji su stigli do njega da se napiju.

Allah Uzvišeni te noći posla kišu koja je mušricima prčinila veliku neugodnost, jer ih je spriječila u napredovanju. Za muslimane ona bijaše milost, jer je pokvasila zemlju, učvrstila pijesak, učvrstila njihove korake i unijela ljubav u njihova srca. Allah, dž.š., o tome kaže:

“I s neba vam kišu spustio da bi vas njome očistio i da bi od vas šejtanovo uznemiravanje odstranio, i da bi srca vaša jakim učinio i njome korake učvrstio.” (El-Enfal, 11)

Pripremanje za borbu

Ashabi Božijem Poslaniku sagradiše komandno mjesto odakle je mogao kontrolisati čitavu bitku. Poslanik, a.s., ode na prvu liniju, pokazujući rukom:

- Ovdje će sutra, inšaallah, poginuti taj i taj. I nijedan od onih za koje je rekao nije prešao to mjesto.

Kada su se mušrici pojavili na bojnopolju i kada se vojske ugledaše, Poslanik, a.s., uputi dovu Allahu, dž.š:

- Allahu moj, ovo su Kurejšije, dođoše sa svojom konjicom i slavom da se Tebi suprotstave i Tvog Poslanika u laž utjeraju.

To je bilo uoči petka, sedamnaestog dana ramazana.

Kada svanu dan, krenuše Kurejšije sa svojim odredima i dvije vojske se postrojile.

Skrušena dova

Poslanik, a.s., rasporedi vojsku, te se sa Ebu- Bekrom vratio do komandnog mjesta. Puno je molio i prizivao Allaha, dž.š., Čiju odluku i odredbu niko ne može promijeniti, da ih pomogne. "Pobjeda je samo od Allaha." Govorio je:

- Allahu moj, ako danas strada ova skupina, neće Te poslije nje drugi vjerovati.

Pa je prizivao svoga Gospodara:

- Bože moj, ispuni svoje obećanje koje si mi dao. Pomozi nas, Gospodaru!

Podigao je ruke prema nebu te mu je ogrtač s ramena spao, a Ebu-Bekr ga je umirivao.

Ova dva protivnička tabora spore se oko Gospodara svoga

Zatim Poslanik, a.s., ode među ljude, podstičući ih na borbu.

Uto između mušrika izadoše Utbe b. Rebia, njegov brat Šejbe i sin mu Velid. Kad stigoše na pola mejdana zatražiše protivnike za dvoboj između muslimana.

Istupiše trojica mladića, Ensarija, a oni ih upitaše:

- Ko ste vi?

- Ensarije - odgovoriše.

- Mi vas cijenimo, ali nam pošaljite ljude našeg soja - rekoše. Poslanik, a.s., tada reče:

- Ustani, Ubejde b. el-Haris (ibn el-Muttalib bin Abdu Menaf), ustani Hamza i ti, Alija! Ubejde, najstariji od učesnika dvoboja, borio se protiv Utbe, Hamza protiv Šejbe a Alija protiv Velida.

Hamza i Alija nisu ni trenu oklijevali te odmah ubiše svoje protivnike. Ubejde i Utbe razmijeniše udarce te raniše jedan drugog. Alija i Hamza nasrnuše na Utbu i dokrajčiše ga.

Prenesoše ranjenog Ubejdu i on preseli kao šehid.

Početak borbe

Uskomešashe se ljudi i primakoše se jedni drugima. Mušrici navališe, a Poslanik, a.s., povika: - Krećite, idite u Džennet čija su prostranstva koliko nebesa i zemlja!

Prva žrtva

Tada Umej b. el-Hamam ustade i upita:

- Poslaniče, Džennet čija su prostranstva kao nebesa i zemlja?

- Da - odgovori.

- Uh, uh - reče Umej.

Poslanik ga upita:

- Zašto si rekao to, uh-uh?

On odgovori:

- Allaha mi, ni zbog čega drugog nego iz želje da budem jedan od njegovih stanovnika.

Poslanik, a.s., mu reče:

- Uistinu ćeš biti džennetlija.

Tada Umejr izvadi hurme iz džepa i poče ih jesti, a zatim reče:

- Ako budem živio dok ne pojedem ove hurme, biće to dugo - te baci hurme koje su mu preostale i nastavi da se bori. Ubrzo pade kao šehid, i tako bijaše prva žrtva.

Ashabi su čvrsto držali svoje borbene položaje, spominjući Allaha. Poslanik, a.s., se žestoko borio. Bio je u prvom borbenom redu, nenadmašan u hrabrosti. Melcki su došli s milošću i pobjedom, te se i oni boriše protiv mušrika.

Nadmetanje braće u borbi protiv Allahovih neprijatelja i neprijatelja Njegovog Poslanika

Na Bedru su se i mladići nadmetali da padnu kao šehidi i postignu sreću. Nadmetali su se daidže, prijatelji i rođena braća. Priča Abdurrahman b. Auf, r.a:

- Bio sam u borbenom redu na dan Bedra, kad se okrenuh i ugledah slijeva i zdesna dva mladića. Kao da sam počeo osjećati nesigurnost između njih, kad mi jedan od njih, skrivajući se od svog druga, reče: 'Amidža, pokaži mi Ebu-Džehla.' Upitao sam ga: 'Šine, šta ćeš s njim?' On odgovori: 'Zavjetovao sam se Allahu da ću, kad ga vidim, ubiti ga ili pored njega umrijeti.'

Zatim me i drugi mladić, kradomice, upita isto. Ja ne izdržah te im pokazah Ebu-Džehla. Oni navališe na njega

kao orlovi dok ga ne ubiše. Kada je ubijen Ebu-Džehl, Allahov Poslanik, a.s., je rekao:

- Ovo je Ebu-Džehl, faraon ovog naroda.

Jasna pobjeda

Nakon što se borba okončala pobjedom muslimana i porazom idolopoklonika, rekao je Allahov Poslanik, a.s.:

- Allahu ekber, hvala Allahu Koji je ispunio Svoje obećanje, pomogao Svoga roba, i Sam neprijatelje porazio.

Istinu je rekao Allah Uzvišeni: "Allah vas je pomogao i na Bedru, kad ste bili malobrojni, zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni."(Ali Imran, 123)

Zatim Poslanik, a.s., naredi da se poginuli idolopoklonici bace u napušteni bunar, pa stade nad njima i reče:

- O stanovnici bunara, da li ste dobili ono što vam je vaš Gospodar obećao? Ja sam, uistinu, dobio ono što mi je moj Gospodar obećao.

Na Bedru je poginulo sedamdeset idolopoklonika, većinom njihovih prvaka, a zarobljeno ih sedamdeset. Od muslimana je poginulo šest Muhadžira i osam Ensarija. Poslanik, a.s., je razdijelio zarobljenike ashabima i oporučio im da lijepo s njima postupaju.

Odjek Bitke na Bedru

Poslanik, a.s., se uputi ka Medini, ojačan i potpomognut. Bojali su ga se svi neprijatelji, u Medini i oko nje. Mnoge Medineli je primiše islam, a strah obuze srca neprijatelja. Kuknjava i plač za poginulim uvuče se u kuće idolopoklonika u Mekki.

Opismeniti djecu muslimana iskup zarobljenicima

Zarobljenike je Poslanik, a.s., pošteditio, prihvativši otkup. Onoga koji nije imao ništa čime bi se iskupio, Poslanik, a.s., je puštao na slobodu. Kurejšije su poslali otkup za zarobljenike, te ih je oslobodio. Međutim, bilo je zarobljenika koji se nisu mogli iskupiti, pa je Poslanik, a.s., odredio da njihov otkup bude da poduče djecu Ensarija pisanju. Tako je svaki od njih podučio pisanju deset muslimana. Na ovaj način opismenio se i Zejd b. Sabit.

Židovi iz plemena Benu Kajnuka' bili su prvi koji prekršiše ugovor sa Poslanikom, a.s. Suprotstavljali su mu se i napadali muslimane. Poslanik, a.s., ih je držao u opsadi petnaest noći, a tada su se predali njegovoj presudi. Abdullah b. Ubejj, vođa munafika, posredovao je za njih, te ih je Poslanik, a.s., oslobodio. Bilo ih je sedam stotina boraca, i većinom su bili trgovci i zlatari.

Bitka na Uhudu

Bijes i osveta mušrika

Nakon što je nesreća zadesila vođe Kurejšija na Dan Bedra, njihov poraz stiže do Mekke, a nesreća nad njima se još više nadvi. Tako su ljudi, čije je očeve, sinove i braću pogodilo zlo, dolazili Ebu-Sufjanu i razgovarali s njim. Oni koji su imali trgovačku robu u toj karavani ulagali su taj imetak za odlučujući rat protiv muslimana.

Tako se i zbilo! Kurejšije se okupiše za rat protiv Božijeg Poslanika, a.s. Pjesnici su svojom poezijom poticali ljude, budeći u njima žar i zanos.

Polovinom ševvala treće godine po Hidžri poglavari plemena Kurejš sa svojim ženama, sljedbenicima i onim plemenima koja su ih slijedila zaputiše se prema Medini.

Božiji Poslanik, a.s., bio je mišljenja da muslimani treba da ostanu u Medini i tu se utvrde. Tako ih je i pozvao, smatrajući da će, ako bi izašli protiv neprijatelja na otvoreno polje, biti poubijani, zbog čega Poslanik, a.s., nije želio izlazak.

Abdullah b. Ubejj je bio istog mišljenja kao i Božiji Poslanik, a.s., ali su neki muslimani, koji nisu bili na Bedru, govorili:

- Božiji Poslaniče, izađi s nama protiv naših neprijatelja, neće nas obmanuti, oni su plašljiviji i slabiji od nas!

Nisu prestajali govoriti sve dok Božiji Poslanik, a.s., nije ušao u kuću i obukao svoj prsluk za borbu.

Tada se oni koji su predlagali izlazak pokajale.

- Vрати се, Božiji Poslaniče - govorili su -nismo mislili tako. Ako hoćeš ostanі, neka je Božija milost na tebe!

Božiji Poslanik, a.s., im na te riječi odgovori: - Ne dolikuje Poslaniku kada obuče svoj ratni prsluk da ga skine, sve dok se ne bori.

Tako je Poslanik, a.s., krenuo sa oko hiljadu ashaba. Kada su došli na pola puta između Medine i Uhuda Abdullah b. Ubejj se odvoji od njega sa trećinom vojske, govoreći:

- Mi se nećemo njima suprotstavljati!

Na Uhudu

Božiji Poslanik, a.s., je nastavio put dok nije stigao do visoravni Uhud, a to je brdo udaljeno oko tri kilometra od Medine. Utvrdio je svoju vojsku na brdu Uhud, govoreći im:

- Neka niko od vas ne započinje borbu dok mu ja ne naredim.

Onda se i Božiji Poslanik, a.s., spremio za bitku. Sa sobom je imao sedam stotina ljudi. Za vođu pedeset strijelaca postavio je Abdullaha b. Džubejra, naredivši mu:

- Drži konjicu njihovu na rastojanju od nas sa strijelama, kako nam ne bi došli iza leđa, bez obzira da li se situacija odvijala u našu korist ili protiv nas.

Naredio im je da budu na svome odredištu i da ga ne napuštaju pa makar vidjeli kako ptice grabe vojsku. Onda je obukao još jedan prsluk za borbu i predao bajrak Mus'ab b. Umejru, r.a.

Natjecanje među vršnjacima

Božiji Poslanik, a.s., je vratio dvojicu dječaka od pohoda na Uhud zato što su bili još mladi. Bili su to Semre b. Džundub i Rafi'a b. Hadidža, koji su imali po petnaest godina. Otac Rafi'a se zauze za svoga sina, govoreći:

- Božiji Poslaniče, doista je moj sin Rafi' dobar strijelac!

Nakon toga mu Božiji Poslanik, a.s., dozvoli da krene. Onda Semre b. Džundub istupi pred Božijeg Poslanika, a.s., jer je bio istih godina kao i Rafi', a Poslanik ga je vratio zbog godina. Semre mu reče:

- Dozvolio si Rafi'u, a mene si odbio, a kada bih se pohrvao s njim, savladao bih ga!

Onda je između njih dvojice počelo natjecanje u hrvanju i Semre savlada Rafi'a. Tako mu je bio dozvoljeno da ide i bori se na Uhudu.

Bitka

Vojske se skupiše i počeše jedna drugoj primicati. Hind b. Utbe je stala među žene, koje su uz udaranje u defove bodrile mušrike.

Bitka je postajala sve žešća. Ebu-Dedžana, r.a., koji je uzeo sablju od Božijeg Poslanika, a.s., zavjetovala mu se da je uzima istinski, borio se srčano. Odjurio je među masu i nije nikoga sreo od neprijatelja a da ga nije ubio. Hamza b. Ebi-Talib, r.a., se borio hrabro. Ubio je nekoliko predvodnika, a pred njim nije ništa ostajalo. U zasjedi ga je čekao Vahši, sluga Džubejr b. Mat'ama. Džubejr mu je obećao slobodu ako ubije Hamzu, koji je ubio njegovog amidžu Tuajma na Bedru, a i Hinda, žena Ebu-Sufjanova, takođe ga je podsticala da ubije Hamzu, kako bi sama bila zadovoljna.

Vahši je vrebao kopljem Hamzu, dok ga nije bacio na njega, te Hamza pade kao šehid!

Mus'ab b. Umejr se hrabro borio ispred Božijeg Poslanika, a.s., sve dok nije bio ubijen. Toga dana muslimani su bili iskušani velikom kušnjom.

Nadmoć muslimana

Tada im je Allah poslao pomoć, a Njegovo obećanje ih učvrsti, tako da su gotovo raspršili mušrike.

Poraz je bio neizbježan; žene pobješkoše sa bojnog polja.

Tok bitke okreće se protiv muslimana

Pošto su strijelci uvidjeli da su mušrici već poraženi, a njihove vođe se dale u bijeg zajedno sa ženama, pohitaše među vojsku. Bili su sigurni u pobjedu muslimana.

- Narode - govorili su - plijen, plijen!

Njihov vođa ih je podsjećao na odgovornost prema Božijem Poslaniku, a.s., ali ga nisu slušali. Mislili su da mušricima nema povratka, pa su napustili prolaz i prepuštali leđa muslimana neprijateljskoj konjici, jer je bajebraktare mušrika već zadesilo zlo.

Kad niko nije ostao u blizini, mušrici su im se primakli iza leđa, a onda je odjeknuo vapaj:

- Nece! Muhammed je ubijen!

Muslimani se povrate, a mušrici, iskoristivši priliku, ponovo navale.

Bio je to dan kušnje i ispita.

Neprijatelj je stigao do Božijeg Poslanika, a.s. Gađali su ga kamenjem koje mu je padalo na glavu i izbilo četiri zuba, napravilo ranu na licu i rasjeklo usnu.

Krv je počela teći niz lice Poslanika, a.s., a on je obrisa i reče:

- Kako će uspjeti narod koji je krvlju obojio lice svoga Poslanika, dok ih on poziva njihovom Gospodaru?

Muslimani nisu znali gdje se nalazi Poslanik, pa je Alija b. Ebi-Talib uzeo za ruku Božijeg Poslanika, a.s., a Talha b. Ubejdullah ga je pridizao na noge. Onda je Malik b. Sinan uklonio krv sa lica Božijeg Poslanika, a.s., i progutao je.

Muslimane nije zadesila nesreća zbog neorganiziranosti i iskušenja, niti zbog vlastitih zabluda. Bili su uvjereni u jačinu islama i muslimana, u Allahovu pomoć Poslaniku, a.s., i vjeri. Ali, poraz je došao kao rezultat zabluda strijelaca i toga što se nisu pridržavali poduka i zapovijesti Božijeg Poslanika, a.s., kad su, u posljednjem trenutku, napustili borbu. Na to im je Poslanik, a.s., ukazao riječima Uzvišenog Allaha:

“Allah je ispunio obećanje Svoje kada ste neprijatelje, voljom Njegovom, nemilice ubijali. Ali kada ste duhom klonuli i o svome položaju se raspravljati počeli, kada niste poslušali, a On vam je već bio ukazao na ono što vam je drago - jedni od vas su željeli ovaj svijet, a drugi onaj svijet - onda je On, da bi vas iskušao, učinio da uzmaknete ispred njih. I On vam je već oprostio, jer je Allah neizmjereno dobar prema vjernicima!”

(Ali Imran, 152)

Ljepote ljubavi i požrtvovanja

Ebu-Ubejde b. el-Džerrah, r.a., je istrgnuo jedan od čeličnih nabora koji su se utisnuli u lice Božijeg Poslanika, a.s., i od toga mu ispade zub. Zatim je istrgnuo drugi, te mu i drugi zub ispade. Za to vrijeme je Ebu-Dudžana tijelom štitio Božijeg Poslanika, a.s., dok su mu komadi stijena padali na leđa. Savio se preko njega sve dok se komadi kamenja ne umnožiše, a onda se Sa'd b. Ebi-Vekas baci ispred Božijeg Poslanika, a.s. Božiji Poslanik, a.s., mu pruži kamen govoreći:

- Baci ga, iskupili te moj otac i majka.

Katade b. Nu'man bi pogođen u oko, ono mu pade na obraz a Božiji Poslanik, a.s., ga uze i vrati nazad. Bilo je ljepše i preciznije nego ono drugo. Mušrici su ciljali da ubiju Poslanika i željeli su ono što Allah nije želio.

Ispred njega je jedan čovjek zadržavao njih desetericu, sve dok nisu bili ubijeni do posljednjeg.

Talha b. Ubejdullah, r.a., se borio, štiteći i braneći rukom Božijeg Poslanika, a.s. Vrhovi prstiju bijaše mu izranjavani a ruka paralizovana. Tada Božiji Poslanik, a.s., pokuša da se podigne na stijenu, ali nije mogao od rana i

slabosti. Talha sjede ispod njega dok se nije uspeo na nju. Kako se vrijeme namaza bližilo kraju, Poslanik je klanjao s ashabima sjedeći.

Iako su muslimani bili pobijeđeni, Enes b. Nedar, amidža Enes b. Malika, sluge Božijeg Poslanika, a.s., nije klonuo i napredovao je dalje. Njega je sreo Sa'd b. Muaz i upitao ga:

- Kamo ideš, Ebu-Omere?

- U potragu za džennetskim mirisom - odgovori mu - i naći ću ga, Sa'de, prije bilo koga.

Zatim je Enes b. Nedar, r.a., došao kod ljudi, Muhadžira i Ensarija, koji su sjedili skrštenih ruku.

- Zašto sjedite? - upita ih.

- Ubijen je Božiji Poslanik! - odgovoriše.

- Pa kako ćete vi živjeti nakon njega? Ustanite i ginite za ono za što je poginuo i Božiji Poslanik, a.s.!

Krenuo je ispred njih i borio se dok nije poginuo.

Enes b. Malik, r.a., kaže:

- Toga dana smo na njemu našli sedamdeset rana. Niko ga nije mogao prepoznati osim njegove sestre koja ga je prepoznala po jagodicama prstiju.

Zijad b. Seken se borio sa još petericom Ensarija ispred Božijeg Poslanika, a.s. Ubijali su čovjeka po čovjeka. Zijad se borio dok nije bio teško ranjen. Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Približite mi ga!

Kad su ga primakli, položio ga je na noge. Umro je sa obrazom naslonjenim na noge Božijeg Poslanika, a.s.

Amr b. el-Džemuh je bio hrom čovjek. Imao je četiri sina, mladića, koji su ratovali zajedno sa Božijim Poslanikom, a.s. Kad su se zaputili ka Uhudu i on je htio da ide s njima, ali mu sinovi rekoše:

- Allah ti je, doista, dao olakšicu, pa ako ostaneš, mi smo ti dovoljna zamjena. Allah te je razriješio borbe na Božijem putu.

Amr je zatim došao Božijem Poslaniku, a.s., govoreći mu:

- Ovi moji sinovi mi ne dozvoljavaju da se borim zajedno s tobom, a ja, Allaha mi, upućujem molbu da budem šehid i ovako hrom uđem u Džennet.

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

- Ali tebe je Allah razriješio borbe.

Onda reče sinovima njegovim:

- Šta vam smeta da ga pozovete sa sobom. Možda će mu Allah podariti šehadet.

Otišao je sa Božijim Poslanikom, a.s., i pao na Uhudu kao šehid.

Zejd b. Sabit kaže:

- Božiji Poslanik, a.s., me je na dan Uhuda poslao da tražim Sa'd b. Rebi'u i rekao mi je: 'Ako ga vidiš, prenesi mu selam od mene i reci mu: Pita te Poslanik kako se osjećaš?'

- Onda sam - priča on - počeo kružiti po bojištu dok ga nisam našao. Bio je već na izdisaju a na njemu sedamdeset rana, što od uboda kopljem, što od sablje i strijele. 'Sa'de', rekao sam mu, 'Božiji Poslanik ti šalje selam i pita te da mi kažeš kako se osjećaš?'

'I ti Poslanika poselami', reče mi, 'i reci mu: Božiji Poslaniče, osjećam miris Dženneta. I reci mom narodu, Ensarijama: 'Kod Allaha nećete imati opravdanje ako se išta dogodi Božijem Poslaniku, dok ima iko od vas da okom trepne.' Nakon toga je ispustio dušu.

Abdullah b. Džahš je toga dana molio:

- Dragi Bože, zaklinjem Ti se, da bih volio sresti sutra neprijatelje makar me ubili, zatim mi rasporili stomak, i isjekli nos i uši, a onda da me Ti upitaš: 'A zbog koga to?'
Odgovorio bih: 'Zbog Tebe!

Povratak muslimana

Nakon što su muslimani doznali da je Božiji Poslanik, a.s., živ, uputili su se s njim prema jednoj strani Uhuda. Sustigao ih je Ubejj b. Halef, govoreći:

- Muhammede! Ne bio ja spašen ako se ti spasiš!

- Pustite ga - reče Poslanik, a.s.

Pošto se približio, Božiji Poslanik, a.s., uze koplje od jednog ashaba kojim ga dočeka a onda mu ga zabi u vrat, okrećući njegov vršak nekoliko puta.

Onda je Alija b. Ebi-Talib izašao i smočio kožni štít i oprao mu lice od krvi a Fatima, njegova kćerka, ga je prala dok je Alija sipao vodu iz štita. Kada je Fatima vidjela da voda samo još povećava krvarenje, uzela je komadić hasure, zapalila ga i prilijepila. Tako se krv zaustavila.

Aiša, kćerka Ebu-Bekrova, i Ummu-Selema su nosile mješinu za vodu na leđima. Napajale su ljude a zatim se vraćale i ponovo ih punile, da bi ih iznova pojile. Ummu-Sulejm im je punila ove mješine.

Hinda, kćerka Utbe, i ostale žene koje su bile s njom, na bojištu su nakazile muslimane, kidajući im noseve i uši. Hinda je rasporila jetru Hamze, r.a., i žvakala je, a zatim je ispljuvala, pošto je nije mogla progutati.

Pošto se Ebu-Sufjan nije htio povući, uspeo se na brdo i povikao najvišim glasom:

- Rat je doista promjenljive sreće. Iz dana u dan Hubel je sve veći.

Onda Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Omere, ustani i odgovori mu; reci: 'Allah je najveći i najmoćniji; nema Mu ničeg ravnog. Naši poginuli će u Džennet, a vaši u vatra!'

- A nama - reče Ebu-Sufjan - pripada ugled, a ne vama.

Onda Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Odgovorite mu!

- A šta ćemo reći? - upitaše.

- Recite - odgovori - Allah je naš pomagač a ne i vaš.

Pošto se on udaljio, uzvikujući: - Ovo vam je godišnjica za Bedr. Božiji Poslanik, a.s., reče jednom od svojih ashaba: - Reci: Da, ovo je naša i vaša godišnjica.

Ljudi su već bili iscrpljeni borbom, a Božiji Poslanik, a.s., bio je tužan zbog Hamze, r.a. Bio mu je amidža i brat po mlijeku, a i značajan ratnik.

Strpljenje žene vjernice

Safija, kćerka Abdul-Muttalibova, poslala je da vidi brata. Božiji Poslanik, a.s., reče njenom sinu, Zubejru b. Avvamu:

- Dočekaj je i vrati nazad, kako ne bi vidjela šta joj je bilo s bratom.

- Majko - reče joj Zubejr - Božiji Poslanik ti poručuje da se vratiš.

- A zbog čega? - upita ona. - Već mi je stigla vijest da mi je brat unakažen. Znam da je to od Allaha, zato ću biti smirena i strpljiva, ako Bog da. Tada mu je prišla i gledala ga, a onda mu je klanjala. Zatim se povukla, moleći oprost

za njega. Nakon toga je Božiji Poslanik, a.s., naredio da se pokopa.

Kako su pokopani Mus'ab b. Umejr i šehidi Uhuda

Poginuo je i Mus'ab b. Umejr, r.a., bajraktar Božijeg Poslanika, a.s., i najbogatiji mladić kod Kurejšija prije islama.

Umotan je u burdu (ogrtač). Kada bi mu pokrili glavu, otkrile bi se noge. A kada bi noge prekrili glava bi mu se ukazala. Onda su mu noge prekrili mirisnom travom.

Božiji Poslanik, a.s., je poginule Uhuda prekrio preko nogu jednom odjećom, a zatim pitao:

- Koji je od njih znao najviše Kur'ana napamet?

Kada bi mu pokazali na nekoga, on bi ga spustio u mezar. Onda je rekao:

- Ja ću biti zauzimač za njih na Sudnjem danu. Zatim je naredio da se pokopaju, onako umazani krvlju, i nije im klanjao niti ih je kupao.

Plemenita ljubav žene prema Božijem Poslaniku, a.s.

U povratku u Medinu, muslimani su prošli pored žene iz plemena Benu Dinar, čiji su muž, brat i otac poginuli. Kada su joj saopćili vijest o njihovoj smrti, upitala je:

- A šta je s Božijim Poslanikom?

- Dobro je, majko! - odgovoriše joj. - On je, hvala Bogu, onako kako bi ti voljela da bude.

- Pokažite mi ga, hoću da ga vidim! - reče ona.

Kad su joj ga pokazali, i kada ga je vidjela, reče:

- Svaka nesreća je neznatna, kad je tebe zaobišla.

Izlazak u potragu za neprijateljem

Mušrici su prekoravali jedan drugog, govoreći:

- Niste ništa učinili. Bili ste zaneseni svojom snagom i veličinom, a onda ste ih ostavili - ne uništivši ih.

Božiji Poslanik, a.s., je naredio da se ide u potragu za neprijateljem. Tako je i bilo. Iako su muslimani bili teško izranjavani, kada je osvanuo dan nakon Uhuda, glasnik Božijeg Poslanika, a.s., pozvao je ljude na izlazak u potragu za neprijateljem. Uzvikivao je da ne izlazi niko osim onih koji su bili prisutni jučer.

Muslimani su bili u teškim ranama. Izašli su zajedno s Poslanikom, a.s., i nijedan od njih nije izostao. Kada su došli u Hamra el-Esved, a to je mjesto na udaljenosti od osam milja, Poslanik, a.s., i muslimani se preorganizirale, a onda se, raspoređeni po dvojica, trojica i četverica, vratili u Medinu.

U Bici na Uhudu poginulo je sedamdeset muslimana. Većinom su bili Ensarije, a od mušrika je poginulo dvadeset i dva čovjeka.

Ljubav prema drugom

Treće godine po Hidžri plemena Adal i Karet tražili su nekoga od muslimana da ih podučavaju vjeri. Božiji Poslanik, a.s., im je poslao šest ashaba, a među njima: Asim b. Sabita, Hubejb b. Adijja i Zejd b. Dusinnu, r.a.

Skoro sve članove ove grupe su ubili.

Kada su izveli Zejda iz Harema za smaknuće, istupi iz skupine Kurejšija, koja je bila tu, Ebu-Sufjan b. Harb i upita ga:

- Zaklinjem te Bogom, Zejde, da li bi volio da je Muhammed sada na tvome mjestu, a ti da si među svojom porodicom?

- Allaha mi - odgovori on - ne bih volio da Muhammeda ubode trn i naškodi mu, a ja da sjedim među svojom porodicom.

Onda Ebu-Sufjan reče:

- Nisam vidio u narodu nikoga, a da voli nekoga, kao što Muhammedovi ashabi vole Muhammeda.

Potom je Zejd ubijen.

Što se tiče Hubejba, r.a., kada su došli da ga razapnu, reče im:

- Zar ste mislili da me vodite dok ne klanjam dva rekata?

- Pa, eto, klanjaj! - rekoše mu.

Klanjao je dva rekata, oduživši ih i uljepšavajući ih, a onda se okrenuo narodu i rekao:

- Allaha mi, da niste mislili da sam odužio zbog straha, još bih klanjao!

Zatim je izrecitovao dva stiha:

*Nisam zabrinut što će me kao muslimana ubiti,
jer smrt u ime Allaha će i sam Allah blagosloviti.*

Bunar Ma'unet

Božiji Poslanik, a.s., je poslao skupinu ljudi među pleme Amir b. Malika, jer su tražili da ih pozivaju u islam. Bila je to grupa od sedamdeset odabranih muslimana.

Kada stigoše do bunara Ma'uneh, oko njih se okupiše plemena iz Beni Sulejme: Isij, Real i Zukvan. Prevariše ih, okruživši ih u putu, a onda isukaše svoje sablje i

poubijaše ih sve osim Ka'b b. Zejda, koji je ostao živ i poginuo kao šehid u bici na Hendeku.

Riječ ubijenog bila je povod prelaska na islam ubice

U toj grupi je ubijen i Haram b. Milhan, kojeg je ubio Džebbar b. Selemi.

Povod da on prihvati islam bile su upravo riječi koje je Haram na izdisaju izgovorio.

Priča Džebbar:

- Kada me je pozvao u islam dohvatio sam koplje i zario mu ga u pleća, tako da sam gledao vrh koplja kako mu izlazi iz prsa. A onda sam ga čuo gdje govori: 'Pobijedio sam, Gospodara mi Ka'be!' Nakon toga sam se stalno pitao u sebi: 'Koga je on pobijedio?! Zar nisam ja ubio njega?' Tako je bilo sve dok nisam pitao nekoga, nakon toga, o njegovim riječima, pa su mi rekli za šehadet. Onda sam rekao: 'Pobijedio je za Allahovu vjeru.' To je bio uzrok mog prelaska na islam.

Iseljenje Benu Nadira

Božiji Poslanik, a.s., je otišao u Benu Nadir - veliko Židovsko pleme - tražeći od njih pomoć u krvarini zbog dvojice ubijenih iz Beni Amira, pošto je između Benu Nadira i Benu Amira postojao ugovor i savezništvo. Židovi su pokazali suosjećanje u svom govoru i obećavali su dobro, ali su prikrivali izdaju i zasjedu.

Dok je Božiji Poslanik, a.s., sjedio naslonjen uza zid u jednoj od njihovih kuća, oni počеше jedni drugima govoriti:

- Doista, nećete naći ovakvu priliku nikad. Ko će od vas doći u ovu kuću i baciti kamen na ovog čovjeka (Poslanika) i tako nas spasiti?

S Božijim Poslanikom, a.s., su bili ashabi, a među njima Ebu-Bekr, Omer i Alija, r.a.

Tada Božijem Poslaniku, a.s., stiže obavijest sa neba o onome što oni spremaju, te on ustade i vrati se u Medinu. Zatim naredi da se muslimani spremaju za bitku sa Beni Nadirom.

Bilo je to u mjesecu rebiul-evvelu, četvrte godine po Hidžri. Poslanik ih je sa vojskom opsijedao šest noći, dok im Allah, dž.š., nije ulio strah u srca. Pobijedjeni, zamolili su Božijeg Poslanika, a.s., da dozvoli da se ise i da spriječi prolijevanje krvi, te da uzmu sa sobom od imetka ono što može nositi deva, osim oružja. On se saglasio, da ponesu od imetka ono što može nositi deva, a ostatak je podijelio Muhadžirima i Ensarijama.

Bitka Zatur-Rika'a

Četvrte godine po Hidžri Božiji Poslanik, a.s., je ratovao protiv Nedžda. Kada je sa svojim ashabima stigao do Nahla, jašući na jednoj devi, naizmjenično po šesterica, noge su im već bile izranjavane i sa njih su otpadali nokti. Zato su na noge zamotavali krpe, pa je ova bitka nazvana Zatur-Rika'a.

Bitka na Hendeku

ili Bitka Ahzab

Bitka na Hendeku, poznata kao Bitka Ahzab, vodila se u mjesecu ševvalu, pete godine po Hidžri. Bila je to odlučujuća bitka i ispit kojim su muslimani iskušani kao nikada dotad.

O njoj Uzvišeni Allah kaže:

“Kad su vam došli i odozgo i odozdo, a duša došla do grkljana, i kada ste o Allahu svašta pomišljali - tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i ne može biti gore uznemireni.” (Ahzab,10-11)

Povod za ovu bitku bili su Jevreji iz Benu Nadira i Benu Vaila. Jedna njihova skupina je došla Kurejšijama u Mekku i pozvala ih u rat pro-

tiv Božijeg Poslanika, a.s., iako su ga već bili upoznali i opržili se o njegovu vatru.

Kurejšije su se počeli spremati za pohod, dok su im Jevreji uljepšavali i potcjenjivali nedaće ratovanja. Govorili su:

- Mi ćemo biti s vama dok ga ne okončate.

To je obradovalo Kurejšije, pa su, saglasivši se, odlučili da prihvate njihov poziv.

Zatim je ova delegacija otišla do plemena Gatafan kojeg su također pozvali u rat, a nakon njih su obilazili i druga plemena i predstavljali im plan bitke protiv Medine.

Dogovorili su se oko obaveza, te Kurejšije okupiše četiri hiljade vojnika, a Gatafan šest hiljada. Bilo ih je ukupno deset hiljada, a komandovanje vojskom su povjerili Ebu-Sufjanu b. Harbu.

Mudrost, ideal vjernika

Muslimani su odlučili da brane grad kopanjem kanala oko njega, iako nisu imali više od tri hiljade vojnika. Kopanje kanala predložio je Selman el-Farisi (Perzijanac), r.a., rekavši Božijem Poslaniku:

- Božiji Poslaniče, kada bi nam u zemlji Perzijanaca zaprijetila konjica mi bismo se opkopali kanalom.

Božiji Poslanik, a.s., je prihvatio njegovo mišljenje, naredivši kopanje kanala na strani koja je nezaštićena i za koju je postojala bojazan da će je neprijatelj napasti.

Kopanje kanala je podijelio između ashaba, tako da je deset njih kopalo u dužini od četrdeset podlaktica.

Duh jednakosti i saosjećanja među muslimanima

Božiji Poslanik, a.s., je, takođe, radio na iskopavanju kanala, budeći želju kod muslimana za nagradom, a s njim su kopali i ostali muslimani. Ulagali su veliki napor da istraju, jer je bila žestoka studen, a od hrane su nalazili samo ono što bi im neimaština ponudila, a nekad ni to.

Ebu-Talha priča:

- Žalili smo se Božijem Poslaniku, a.s., na glad. Nosili smo na našim stomacima kamen po kamen, dok je Božiji Poslanik, a.s., nosio dva.

I bili su sretni, zahvaljujući Allahu, dž.š., i govoreći poeziju koja ih je bodrila. Nisu se žalili niti osjećali umor.

Enes priča:

- Božiji Poslanik, a.s., je obilazio kopanje kanala i vidio Muhadžire i Ensarije kako kopaju, a jutro je bilo prilično hladno. Oni nisu imali sluge da to rade umjesto njih. Kada ih je vidio umorne i gladne, izrecitova stihove:

*Dragi Bože, doista je pravi život život Ahireta,
zato podari Ensarijama i Muhadžirima oprosta.*

A oni mu odgovoriše:

*Mi smo oni koji su se zarekli Muhammedu sad
dokle god smo živi na vječni džihad.*

Pred muslimane se u jednom dijelu kanala isprijčila velika stijena od koje su se odbijale krampe. Požalili su se Poslaniku, a.s., na to, a on, kad ju je vidio, uze krampu i reče:

- U ime Allaha (Bismillah)!

Zatim udari stijenu i rascijepi njenu trećinu, a onda reče:

- Allahu ekber! Dobio sam ključeve Šama! Tako mi Allaha, vidim njegove crvene dvore, ako Bog da!

Zatim udari i rascijepi drugu trećinu stijene i reče:

- Allahu ekber! Dobio sam ključeve Perzije. Tako mi Allaha, vidim bijele dvore na trgovima!

Zatim udari treći put i reče:

- Bismillah! - pa se razmrvi ostatak stijene, a on reče:

- Dobio sam ključeve Jemena! Tako mi Allaha, sa ovog mog mjesta vidim vrata San'ae (glavnog grada Jemena).

Mu'džize Božijeg Poslanika, a.s., u bici

U tim momentima Božiji Poslanik, a.s., je pokazivao i mu'džize. Kada je tvrda zemlja postala nesnosna muslimanima, Božiji Poslanik, a.s., zatraži posudu vode u koju pljunu, a zatim uputi dovu Allahu onako kako bi Allah htio da Mu uputi. Onda je tom vodom polio ilovaču (tvrdi zemlju) i ona postade kao pješčani humak.

U hrani se pojavio bereket, tako da je mala količina hrane mogla zasititi veliki broj ljudi, i bilo je dovoljno za svu vojsku.

Kad su vam došli i odozgo i odozdo

Kurejšije i Gatafan su se primicali sa svojim povorkama dok ne stigoše pred Medinu. Bilo ih je deset hiljada, dok Božiji Poslanik, a.s., izađe sa tri hiljade muslimana, a između njega i njih bijaše kanal.

Između muslimana i Benu Kurejze postojao je ugovor o pomaganju, ali ih Huzej b. Ahtab, jedan od uglednika iz plemena Benu Nadir, navede na kršenje sporazuma. Kolebajući se i oklijevajući, oni ipak odlučiše da prekrše

sporazum sa Poslanikom i ne pomognu ga u tim odlučujućim momentima.

Kršenje sporazuma pogoršalo je položaj muslimana. U pojačanom strahu, neki licemjeri pokazase svoje licemjerstvo. Poslanik, a.s., odluči da pridobije pleme Gatafan tako što će im obećati trećinu medinske ljetine, i time olakšati situaciju. Međutim, odustao je od toga nakon što se uvjerio u čvrstinu, ustrajnost i nepokolebljivost muslimana pred neprijateljem, i kad mu Sa'd b. Muaz i Sa'd b. Ubade, r.a., rekoše:

- Božiji Poslaniče, i mi i oni smo ljudi koji su živjeli u nevjerstvu, pripisivali smo Allahu druga i vjerovali u kipove. Nismo obožavali Allaha niti znali za Njega. Oni se ni ranije nisu nikada hranili našim plodovima, osim u gostoprимstvu, ili kad bi ih kupili. A sada, kada nas je Allah počastio islamom i uputio nas u vjeru, kada nas je s tobom nagradio, zar da im sada dajemo našu imovinu? Tako nam Allaha, ne! Daćemo im samo ono što im sablje naše pruže, dok Allah ne presudi između nas i njih!

Božiji Poslanik, a.s., tada reče:

- Neka bude tako!

Između muslimanskih i džahilijetskih konjanika

Božiji Poslanik, a.s., i muslimani su se utvrdili na svojim položajima, dok su ih njihovi neprijatelji držali u opasadi. Između njih nije bilo borbe, osim u jednom trenutku. Naime, kurejšijski konjanici požurili su sa svojom konjicom dok se ne zaustaviše pred kanalom. Kad su ga vidjeli, povikaše:

- Boga mi, ovu varku nisu smislili Arapi!

Zatim su se uputili ka najužem dijelu kanala, gdje su udarili svojom konjicom, te prodriješe preko njega i nađoše se na medinskoj zemlji. Među njima je bio poznati konjanik Amr b. Abdu-Vud, ojačan sa još hiljadu konjanika. Kada se zaustavio, povika:

- Ko će mi izaći na dvoboj!?

Pred njega istupi Alija b. Ebi-Talib, r.a., koji mu reče:

- Amre, obavezao si se Bogu da te neće pozvati niko od Kurejšija na prijateljstvo, a da ga ne prihvatiš.

- Tako je - odgovori mu.

- Evo, ja te pozivam - reče mu Alija - Allahu i Njegovom Poslaniku u islam.

- Nema potrebe za tim - odgovori mu ovaj.

- Onda te pozivam na borbu - reče mu Alija.

- Zbog čega, bratiću? - reče mu ovaj. - Ja, Boga mi, doista ne želim da te ubijem.

Na to mu Alija odgovori:

- A ja tebe, Boga mi, želim!

Na to se Amr rasrdi, skoči s konja i rani ga udarcem sprijeda, a zatim istupi pred Aliju, r.a. Njih dvojica se počеше boriti, kružeći jedan oko drugog sve dok ga Alija ne ubi.

Majka podstiče sina na borbu i šehadet

Aiša, majka pravovjernih, r.a., koja se nalazila sa ostalim ženama muslimankama u utvrđenju Beni Harisa (a prije nego im je bilo propisano pokrivanje), priča:

- Prošao je Sa'd b. Muaz, a na njemu oklop koji je bio pokratak, tako da su mu se vidjele nadlaktice, i uz to je pjevušio. Njegova majka mu reče: 'Prikluči se, sine, Boga mi si zakasnio!'

Priča Aiša, r.a.:

- Rekla sam joj: 'Sa'dova majko! Voljela bih da je Sa'dov oklop širi!'

I desilo se ono čega se Aiša, r.a., pribojavala. Sa'd je bio pogođen strijelom koja mu je presjekla središnju venu na ruci. Poginuo je kao šehid u bici protiv Benu Kurejze.

Allahova vojska je i na nebu i na zemlji

Mušrici su okružili muslimane napravivši tvrđavu od svojih odreda. Opsjedali su ih oko mjesec dana i to sa svih strana.

Kako se težina položaja u kojem su bili muslimani pojačavala tako se licemjerstvo počelo javno ispoljavati, pa su neki ljudi tražili dozvolu od Božijeg Poslanika, a.s., da se vrate u grad, govoreći:

- Naše kuće su nezaštićene.

Oni su željeli da pobjegnu, jer nije bila istina da su im kuće nezaštićene. I dok su Božiji Poslanik, a.s., i njegovi ashabi bili u ovakvom strahu i nevolji, kako je to Allah, dž.š., opisao, dođe mu Nuajm b. Mes'ud el-Gatafani, govoreći:

- Božiji Poslaniče, ja sam doista primio islam, a moj narod za to još ne zna, zato mi naredi šta treba da radim.

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

- Ti si samo jedan čovjek, pomози nam koliko možeš. Rat je taktika i varka!

Nuajm b. Mes'ud ode kod Benu Kurejze i porazgovara s njima tako da oni počеше sumnjati u svoje stajalište: pomažu Kurejšije i Gatafan, koji nisu iz ovog grada, a okrenuli su leđa Muhadžirima i Ensarijama, koji su domaći ovdje i njihovi stalni susjedi. Nuajm im je ukazao na to,

te ih upozorio da ne kreću u bitku dok ne uzmu od Kurejšija i Gatafaniya njihove ugledne ljude kao taoce, da im budu garancija.

- Dao si nam ideju - ushićeni uzviknuše.

Zatim je Nuajm otišao kod Kurejšija, očitujući se kao njihov iskren prijatelj koji želi da im da savjet, i obavijesti ih da su se Jevreji pokajali za ono što su učinili; odlučili su da traže od njih njihove ugledne ljude kao garanciju za sporazum, a zatim će ih predati Božijem Poslaniku i njegovim ashabima i tako im pomoći i iskupiti se. Nakon toga je otišao u Gatafan i rekao im isto što i Kurejšijama. Tako su oba tabora bila na oprezu, rasrđeni na Jevreje. Raskol je sve više rastao i svako je osluškivao šum bližnjega.

Nakon što Ebu-Sufjan i poglavari plemena Gatafan pozvaše Jevreje u odlučujuću bitku između njih i muslimana, Jevreji ostadoše ravnodušni i zatražiše od njih njihove ljude kao garanciju.

Kurejšije i Gatafan uvjeriše se da im je Nuajm b. Mes'ud govorio istinu. Oni odbiše da im udovolje, tako da se i Jevreji uvjeriše u iskrenost Nuajm b. Mes'uda. Ovako su obeshrabrili jedni druge; savez se pocijepa a jedinstvo prekide.

Allah, dž.š., pomogao je Svoga Poslanika i snažnim vjetrom koji je poslan na neprijatelje, u hladnoj i žestokoj zimskoj noći, te se njihova snaga pokolebala i čvrstina srušila.

Onda je Ebu-Sufjan ustao i povikao:

- O Kurejšije, doista niste osvanuli u sigurnoj situaciji. Ubijene su nam mazge i deve, a Benu Kurejze su nas iznevjerili. Priredili su nam ono što nismo očekivali, a pogodio nas je i snažan vjetar, kao što vidite. Ovo nas neće

ni umiriti ni ojačati, i nema smisla više stajati u mjestu. Zato idite, a i ja ću, nazad!

Zatim se uputi ka svojoj devi koja je bila privezana za nogu, i sjede na nju, udarivši je. Nije je uspio ni odvezati, a ona je već bila uspravna.

Kad je pleme Gatafan saznalo za ono što su učinili Kurejšije, vratiše se i oni, poraženi, u svoj grad.

Božiji Poslanik, a.s., stajao je u namazu kad mu je došao Huzejfe b. Jeman, kojeg je Poslanik poslao kao špijuna suparničkim taborima da gleda i prati ono što čine. On se vratio i obavijestio ga o onome što je vidio. Kada je svanulo, Poslanik se vrati sa Hendeka u Medinu, a s njim se vratiše i ostali muslimani i odložiše oružje.

Istinu je rekao Uzvišeni Allah:

“O vjernici, sjetite se Allahove milosti prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali i vojske koje vi niste vidjeli – a Allah dobro vidi šta vi radite.” (Ahzab, 9)

I u drugom ajetu Uzvišeni Allah kaže:

“Allah je nevjernike pune srdžbe odbio - nisu nimalo uspjeli - i vjernike je Allah borbe poštudio, Allah je, uistinu, moćan i silan.” (Ahzab, 25)

Bitka na Hendeku ostavila je neizbrisiv trag; nakon nje Kurejšije se neće ponovo usuditi na rat protiv muslimana.

Božiji Poslanik, a.s., poslije ove bitke je rekao:

- Nakon ove godine Kurejšije se neće više boriti protiv vas, ali ćete se vi zato boriti protiv njih.

U Bici na Hendeku poginulo je sedam muslimana, a od mušrika četverica.

Bitka protiv Benu Kurejze

Benu Kurejze krši sporazum

Kada se Božiji Poslanik, a.s., nastanio u Medini napisao je povelju između Muhadžira i Ensarija. Njome je obuhvatio i Jevreje i njihove obaveze. Zagarantovao im je vjeru i imetak, i postavio im uslove.

U ugovoru se navodi: “Da se međusobno potpomažu potpisnici ovih redova u slučaju rata, da među njima vlada iskrenost, savjetovanje i dobročinstvo bez činjenja grijeha, i da se potpomažu međusobno protiv onih koji napadnu Jesrib (Medinu).”

Međutim, Huzej b. Ahtab je uspio da navede Benu Kurejze da prekrše sporazum s Poslanikom i da se priklone Kurejšijama, i to nakon što je Ka'b b. Esed, njihov poglavar, rekao:

- Vidio sam kod Muhameda samo iskrenost i pouzdanje.

Uprkos tome je Ka'b b. Esed prekršio svoje obećanje i pogazio ono što je bilo između njega i Poslanika, a.s.

Nakon što je Poslaniku, a.s., stigla obavijest o kršenju sporazuma, poslao je Sa'd b. Muaza, prvaka plemena Evs - a oni su bili u savezništvu s Beni Kurejzom - te Sa'd b. Ubadu, prvaka plemena Hazredž, i još neke Ensarije, da provjere tu vijest.

Oni shvatiše da je situacija daleko lošija nego što im je bilo dostavljeno. Benu Kurejze su napadali Božijeg Poslanika, a.s., govoreći:

- Ko je Božiji Poslanik? Nikakvog dogovora niti sporazuma nema između nas i Muhammeda.

Nakon toga su počeli pripreme za napad na muslimane, kako bi im zadali konačan udarac s leđa.

To je bilo žešće i gore od otvorenog napada ili borbe na mejdanu.

Riječi Uzvišenog Allaha to opisuju:

“Kad su vam došli i odozgo i odozdo” (Ahzab, 10)

Tako se položaj muslimana, njihovom zaslugom, još više pogoršao.

Pohod na Benu Kurejze

Kada su se Božiji Poslanik, a.s., i muslimani povratili sa Hendeka u Medinu i odložili oružje, Poslaniku dođe Džibril i reče:

- Jesi li to odložio oružje, Božiji Poslaniče?

- Da - reče on.

A Džibril mu reče:

- Meleki ga nisu odložili, jer Uzvišeni Allah ti naređuje pohod na Benu Kurejze. I ja ću krenuti na njih, drmati ih i strašiti.

Božiji Poslanik, a.s., naredi mujezinu da svijetu obznani:

- Ko je poslušan i pokoran, neka se odmah digne i neka ikindiju-namaz klanja samo kod Benu Kurejze.

Božiji Poslanik, a.s., opsijedao je Benu Kurejze dvadeset i pet noći, sve dok im opsada nije postala teška i dok Allah, dž.š., nije ulio strah u njihova srca.

I Sa'du dođe vrijeme da se čuva u ime

Allaha prigovora nadređenih

Benu Kurejze objaviše da će se saglasiti sa odlukom Božijeg Poslanika, a.s., o njima.

Za njih se zauze pleme Evs. Bili su njihovi posrednici, bez Hazredža.

Božiji Poslanik, a.s., im rekao:

- Želite li, poglavari Evsa, da o njima presudu donese neko od vas?

- Svakako - odgovoriše. - Neka to bude Sa'd b. Muaz.

Poručiša Sa'du da dođe, a kad stiže, Jevreji koji su bili u savezništvu s njegovim plemenom povikaše:

- Ebu-Anre, budi dobar prema svojim podanicima. Božiji Poslanik te je postavio da budeš dobar prema njima.

Nakon što su mu dojadili svojim govorom, on reče:

- I Sa'du dođe vrijeme da se čuva, u ime Allaha, prigovora nadređenih.

A onda reče:

- Donosim presudu: da se muškarci pobiju, imetak podijeli, a djeca i žene zarobe!

Božiji Poslanik, a.s., na to reče:

- Sudio si im prema Allahovu zakonu.

To je dozvoljavao i zakon o ratu kod Jevreja, a i Tevrat, također.

Tako je presuda Sa'd b. Muaza, r.a., nad Benu Kurejzom izvršena, a muslimani postali sigurni od napada s leđa i širenja unutrašnjeg nereda.

Pleme Hazredž je ubilo Selam b. Ebil-Hakika, jednog od onih koji su objedinili neprijateljske tabore, a pleme Evs je već ranije ubilo Ka'b b. el-Ešrefa koji je prednjačio u neprijateljstvu prema Božijem Poslaniku, a.s., i huškanju protiv njega. Tako su se muslimani spasili od predvodnika koji su pleli splotke protiv islama i muslimana. Akcije protiv njih bile su završene i muslimani konačno odahnuše.

Oprost onome koji je činio nasilje

Božiji Poslanik, a.s., je poslao konjicu u područje Nedžda koja se vratila sa Sumamom b. Usalom, poglavarom plemena Benu Hanife. Privezaše ga za jedan od stubova mesdžida. A kada Božiji Poslanik, a.s., dođe do njega upita ga:

- Šta je s tobom, Sumame?

- Muhammede - odgovori mu - ako me ubiješ, prolićeš samo krv, a ako me pomiluješ, pomilovaćeš zahvalnog. Ako tražiš imetak, samo reci; što god zatražiš, dobićeš.

On ga ostavi, a kad naiđe drugi put upita ga isto, a on mu odgovori kao i prvi put. Kad je prošao treći put, reče:

- Oslobodite Sumamu!

I oni ga pustiše. Nakon toga Sumame ode do najbliže palme kraj mesdžida, okupa se, a zatim dođe, primi islam i reče:

- Tako mi Allaha, nije mi bilo mržeg lica na zemlji od tvoga, a sada mi tvoje lice postade najdraže. I tako mi Allaha, nije mi bilo mrže vjere na zemlji do tvoje vjere, a sada mi postade najdraža vjera. Tvoji su me konjanici pokupili dok sam bio na putu da obavim umru.

Božiji Poslanik, a.s., ga obradova riječima da ide obaviti umru, a kad i Sumame stiže kod Kurejšija u Mekku oni mu rekoše:

- Ti promijeni vjeru, Sumame?

On odgovori:

- Ne, tako mi Allaha, već postadoh musliman kao što je i Muhammed, a.s. Znajte da vam neće doći s Jemame ni zrno pšenice bez dozvole Božijeg Poslanika, a.s.

A Jema'na je bila plodna zemlja. Kad Sumame ode u svoj kraj zabrani da se pšenica isporučuje u Mekku. Nakon što se Kurejšije izmučiše, napisashe Božijem Poslaniku, a.s., pismo, moleći ga da im se smiluje i da napiše Sumami da im pošalje hranu, što Poslanik, a.s., i učini.

Sporazum na Hudejbiji

Predskazanje Božijeg Poslanika, a.s., i pripreme muslimana za ulazak u Mekku

Božiji Poslanik, a.s., je usnio kako ulazi u Mekku i obilazi oko Ka'be, te je obavijestio svoje ashabe o tome. Oni se tome jako obradovali, jer se vrijeme od rastanka sa Mekkom i Ka'bom oduljilo, a njihova duša je čeznula za tavafom. Muhadžire je vukla želja u Mekku, gdje su rođeni i odrasli. Voljeli su je žarkom ljubavlju ali je već dugo postojala prepreka između njih i nje. Kad ih je Božiji Poslanik, a.s., obavijestio o odluci da obavi umru, spremili su se za odlazak s njim, i samo je nekolicina izostala.

Put ka Mekki nakon dugog vremena

U mjesecu zul-ka'deu, šeste godine po Hidžri, Božiji Poslanik, a.s., krenu hodočasnički iz Medine ka Hudejbiji. S njime je pošlo hiljadu i pet stotina sljedbenika. Sa sobom je vodio i kurbane, i bio je obučen u ihrame, kako bi svijet znao da je pošao u posjetu Ka'bi, uvažavajući je.

Sa svoje strane je poslao jednog izviđača da ga obavještava o kretanju Kurejšija. Kad je došao do mjesta Usfan, dođe mu njegov izviđač i reče:

- Prošao sam pokraj Ka'b b. Lu'ja, koji je skupio grupe da te napadnu i odvrate od Ka'be.

Međutim, Poslanik, a.s., je nastavio put dok ne dođe do predjela Hudejbije.

Muslimanima je ponestalo vode pa se požališe Božijem Poslaniku, a.s., na žeđ. On izvadi iz svog tobolčeta strelicu, a onda im naredi da je stave u korito, a voda nadode i zapljusnu ih, da su morali ustuknuti.

Kurejšije su se pribojavali Poslanikovog dolaska, te je Poslanik, a.s., odlučio da im pošalje kao izaslanika jednog od svojih drugova. Pozvao je Osmana b. Affana, r.a., i poslao ga Kurejšijama, rekavši mu:

- Reci im da mi ne dolazimo da se borimo, nego hoćemo da obavimo umru. I pozovi ih u islam.

Onda mu naredi da u Mekki obavijesti vjernike, muškarce i žene, da će ubrzo biti oslobođenje Mekke, i da će Allahova vjera gospodariti Mekkom, te niko više neće morati skrivati svoju vjeru.

Osman se uputi u Mekku, dođe kod Ebu-Sufjana i kurejševičkih velikaša i obavijesti ih o onome zbog čega ga je Božiji Poslanik, a.s., poslao. Nakon što je završio, oni mu rekoše:

- Ako hoćeš tavafiti oko Ka'be, učini to.

A on im odgovori:

- Neću to učiniti dok i Božiji Poslanik ne obavi tavaf.

Prisega "Ridvan"

Do Božijeg Poslanika, a.s., dopre vijest da je Osman ubijen, zbog čega on pozva na prisegu. Muslimani pohi-taše Božijem Poslaniku, a.s., koji se nalazio pod drvetom i zakleše mu se, stavljajući svoju ruku na njegovu, da neće pobjeći, a potom on uze svoju drugu ruku i reče:

- Ova je za Osmana.

Bila je to prisega "Ridvan", pod drvetom "Semre" na Hudejbiji, o kojoj je Uzvišeni Allah objavio:

"Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli." (El-Feth, 18)

Između Poslanika, a.s., i Kurejšija izmijeniše se četiri izaslanika, a svakom od njih je Božiji Poslanik, a.s., govo-rilo:

- Mi nismo došli da ratujemo nego da hodočastimo.

Ali, Kurejšije su pokazivale inat i prkos. Jedan od ovih izaslanika bio je i Urve b. Mes'ud es-Sekafi koji, kad se vrati svojim drugovima, reče:

- Narode, bio sam kod mnogih kraljeva, kao što su Kisra, Kajsar i Nedžaši. Tako mi Boga, nisam vidio da ijednog kralja njegovi ljudi onako vole i poštuju kao što Muhammeda vole i poštuju njegovi ashabi.

A onda im je opisao ono što je vidio.

Ugovor i sporazum, mudrost i strpljenje

Zatim su Kurejšije poslale Suhejl b. Amra, a kad ga Božiji Poslanik, a.s., ugleda kako dolazi, reče:

- Oni žele sporazum, čim su poslali ovog čovjeka.

- Napiši pismo između nas i vas - reče mu. Pozvaše Aliju b. Ebi-Taliba da bude pisar i Poslanik, a.s., mu reče:

- Napiši: U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog (Bismillahir-Rahmanir-Rahim).

Suhejl mu reče:

- A ko je to Milostivi? Tako nam Boga, mi ne znamo ko je On. Nego napiši: - U Tvoje ime, Bože - kao što si pisao i prije.

Muslimani povikaše:

- Tako nam Allaha, nećemo napisati ništa osim – U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Ali, Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Napiši: U ime Tvoje, Bože!

A onda, na kraju, reče:

- Napiši: S ovim je saglasan Muhammed, Božiji Poslanik.

Na to Suhejl reče:

- Da vjerujemo da si ti Poslanik, ne bismo ti spriječili ulazak u Ka'bu, niti bismo se borili protiv tebe. Nego napiši: Muhammed, sin Abdullahov.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Ja sam Poslanik Allahov, iako mi vi ne vjerujete. Ali napiši – Muhammed, sin Abdullahov.

Naredio je Aliji, r.a., da izbriše ono prethodno, na što Alija odgovori:

- Ne, tako mi Allaha, neću ga izbrisati!

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

- Pokaži mi to mjesto.

Alija mu pokaza i on ga izbrisa, a zatim reče:

- S ovim je saglasan Božiji Poslanik, iako hoćete da nas odvratite od Ka'be i tavafa oko nje.

Suhejl mu odgovori:

- Tako mi Boga, ne želim da Arapi budu pod pritiskom, ali ćete to učiniti slijedeće godine. Tako i napiši.

A onda nastavi:

- Ako ti dođe neko od naših ljudi, a prihvatio je tvoju vjeru, vratićeš ga nama.

Muslimani na to povikaše:

- Subhanallah, kako da ga vratimo idolopoklonicima kad je došao kao musliman!

U to se, s gornje strane Mekke, pojavi Ebu-Džundul, sin Suhejlov, vezan u lance, i baci se pred muslimane. Na to Suhejl reče:

- Ovo je, Muhammede, prva osoba za koju se obavezuješ da je povratiš.

Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Još nismo završili s pisanjem.

Na to ovaj reče:

- Tako mi Boga, onda nećemo ništa ni dogovarati.

Božiji Poslanik, a.s., mu reče:

- Hajde, ostavi mi ga!

Suhejl reče:

- Neću.

Poslanik, a.s., opet ponovi: - Hajde, učini to!

- Ne, neću to učiniti – odgovori Suhejl.

A onda Ebu-Džundul povika:

- Muslimani! Zar ćete me vratiti mušricima, a došao sam kao musliman? Zar ne vidite šta me čeka?

Bio je iskušan, u ime Allaha, teškim iskušenjem, ali ga je Poslanik, a.s., ipak vratio.

Dvije strane su se ugovorom suglasile da obustave međusobno ratno djelovanje u periodu od deset godina. Ljudi će se slobodno kretati i štitiće jedni druge. Onog

Kurejšiju koji dođe Muhammedu, a.s., bez njihove dozvole muslimani će vratiti njima. A onog ko dođe od Muhammeda, a.s., Kurejšijama oni neće vratiti. Dalje, ona plemena koja žele da stupe u savez sa Muhammedom, a.s., mogu to učiniti uz poštivanje ovog ugovora, a isto tako ona koja žele stupiti u savez s Kurejšijama, mogu to uraditi.

Kušnja muslimana zbog sporazuma i povratak u Medinu

Kad se muslimani uvjeriše da sporazum, ustvari, znači povratak i da Božiji Poslanik, a.s., u sebi to strpljivo podnosi, među njih se uvuče veliko podozrenje, koje ih gotovo uništi, jer su osjećali u sebi njegovo veliko djelovanje.

Tako je Omer b. el-Hattab došao kod Ebu-Bekra, govoreći:

- Zar nam Božiji Poslanik nije rekao da ćemo ući u Ka'bu i tavafiti oko nje?

- Da - odgovori mu ovaj - a da li te je obavijestio da ćeš to uraditi ove godine?

- Ne - odgovori Omer.

- Ti ćeš doći i tavaf oko nje učiniti - reče mu Ebu-Bekr.

Kad je Poslanik, a.s., završio sa sklapanjem sporazuma, doveo je kurban i zaklao ga, zatim je sjeo i obrijao glavu, što je ostavilo veliki dojam na muslimane, jer su krenuli ne sumnjajući u ulazak u Mekku i obavljanje umre.

Nakon što su vidjeli da je Poslanik, a.s., zaklao kurban i obrijao glavu, pohitali su i oni da zakolju kurbane i obriju se.

Ponižavajući sporazum ili jasna pobjeda

Zatim se Poslanik, a.s., vratio u Medinu, a u povratku mu je Allah, dž.š., objavio:

“Mi ćemo ti dati jasnu pobjedu, da bi ti Allah ranije i kasnije krivice oprostio, da bi blagodat Svoju tebi potpunom učinio, da bi te na pravi put uputio i da bi te Allah pobjedonosnom pomoći pomogao.” (El-Feth, 1-3)

Omer, r.a., je upitao:

- Božiji Poslaniče, je li to stvarno pobjeda?
- Da - odgovori on.

Možda vi ne volite nešto a ono bude dobro po vas

Kada se Poslanik vratio u Medinu stiže mu čovjek iz plemena Kurejš. Zvao se Ebu-Besir Utbe b. Esjed. Kurejšije poslaše dva čovjeka u potragu za njim.

- Obćanje koje si nam dao - rekoše.

Muslimani im predadoše Ebu-Besira, i ova dvojica s njim izadoše iz Medine, ali on pobježe od njih, i stiže u Sejful Bahri.

Kurejšijama je takođe umakao i Ebu-Džundul, sin Suhejlov i priključio se Ebu-Besiru.

Svi koji su primili islam i uspjeli pobjeći od Kurejšija priključili bi se Ebu-Besiru, tako da se ubrzo okupi grupa njih. Kurejšijskim karavanama koje bi išle ka Šamu presijecali bi put, ljude poubijali, a plijen oduzimali. Kurejšije zato poslaše Poslaniku, a.s., molbu, zaklinjući ga Allahom da ih spasi te grupe, a onaj ko dođe njemu neka i ostane kod njega, siguran.

Posljednji događaji ukazuju na to da je sve u sporazumu koji je potpisao i Božiji Poslanik, a.s., dojadilo

Kurejšijama, iako su u početku vidjeli u njemu za sebe dobit i korist, dok su ga muslimani podnosili samo s jakim vjerovanjem i poslušnošću Allahovom Poslaniku, a.s.

Ovaj sporazum je otvorio nova vrata za pobjedu islama i njegovo širenje na Arabijskom poluotoku brzinom koja nije zapamćena. On je bio uvod za oslobođenje Mekke i poziv vladarima svijeta: Kajsaru, Kisri, Mukavkisu i drugim vođama Arapa.

Istinu je rekao Uzvišeni Allah:

“Vi nešto ne volite, a ono može biti dobro po vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. - Allah zna, a vi ne znate.”
(Bekare, 216)

Ulazak u islam Halid b. Velida i Amr b. Asa

Sporazum na Hudejbiji je osvajao srca. Tako je islam primio Halid b. Velid, vojskovođa konjice Kurejšija i junak velikih bitaka. On se hrabro borio u ime Allaha, dž.š., i osvojio je Šam.

Islam je primio i Amr b. As, jedan od vojskovođa i zapovjednika koji je kasnije osvojio Egipat. Njih dvojica su došli u Medinu nakon sporazuma na Hudejbiji i primili islam, dokazavši se u njemu. Ovaj sporazum je pružio priliku da se muslimani i mušrici međusobno izmiješaju. Tako su mušrici upoznali sve ljepote islama i nije prošla ni čitava godina a islam je prihvatio veliki broj ljudi.

poglavlje 10

Poziv kraljevima i vladarima da prihvate islam

Poziv i mudrost

Nakon sporazuma, kada se situacija smirila, Božiji Poslanik, a.s., napisao pisma svjetskim vladarima, kao i poglavarima Arapa. U njima ih je pozvao da prihvate islam, pozivajući ih svome Gospodaru, mudročcu i lijepim savjetima, posvećujući tome veliku pažnju.

Za svakog od njih izabrao je dostojnog izaslanika. Kada mu bi rečeno da vladari ne primaju pismo koje nema pečata, Poslanik, a.s., napravi pečat u obliku prstena, oblivši ga srebrom, i na njemu ureza - Muhammed, Božiji Poslanik.

Heraklova potčinjenost islamu i njegovo odricanje

Među ovim kraljevima bili su: Herakle, vladar Bizantije, zatim perzijski imperator Kisra Eberviz, Nedžaši, kralj Abesinije i Mukavkis, car Egipta.

Herakle, Nedžaši i Mukavkis bili su pristojni i uljudni u svome odgovoru. Herakle je čak htio da se uvjeri u iskrenu namjeru Božijeg Poslanika, a.s., pa je zatražio da mu dovedu nekoga ko bi ga više obavijestio o tome. Tada se slučajno u Gazi nalazio Ebu-Sufjan, trgujući, pa je poslao po njega. Heraklovo traženje objašnjenja i dokaza bilo je mudro i pametno. Poznavao je i bio obaviješten o historijskim religijama, karakteristikama ranijih Božijih poslanika i njihovih biografija, o položaju njihovih sljedbenika i Božijem zakonu.

Ebu-Sufjan mu je ispričao istinu o položaju prijašnjih Arapa, jer bi se stidio svijeta kad bi lagao.

Kad je Herakle čuo za to, shvatio je da je on (Muhammed) Božiji Poslanik, a.s., i rekao:

- Ako je istina to što govoriš, on će ubrzo zagospodariti. Znao sam da će on doći, ali nisam znao da će biti od vas Arapa. Kad bih znao da ću moći do njega doći, učinio bih sve da se sretnemo. Da sam kod njega, noge bih mu prao.

Zatim je okupio sve bizantijske velikaše u dvorcu i naredio da se zaključaju vrata, a onda otpočeo govoriti:

- Ugledni Bizantijski! Zar nećete imati napredak, blagostanje i stabilno carstvo ako budete slijedili ovog Poslanika?

Oni se prepadoše te pohitaše ka vratima, koja su bila zaključana. Kad se Herakle uvjeri u njihovu bojazan, promijeni svoje ubjeđenje i reče:

- Vratite se!

Onda im reče:

- Rekao sam vam ovo kako bih ispitao vašu ustrajnost u vašoj vjeri. I uvjerio sam se u nju.

Oni mu nakon toga padoše na koljena, zadovoljni njime. Tako je vladar dao prednost vlasti.

Između Bizantijaca i muslimana su se, za vrijeme Ebu-Bekra i Omera, r.a., vodile bitke i ratovi, u kojima su oni izgubili svoje carstvo i vlast.

Uljudnost Nedžašije i Mukavkisa

Nedžaši i Mukavkis su nagradili izaslanike Božijeg Poslanika, a.s., a njihov odgovor je bio blag i lijep. Mukavkis je poslao čak i darove, među njima i dvije robinje, od kojih je jedna bila Marija, majka Ibrahimova, sina Božijeg Poslanika, a.s.

Oholost Kisre i njegovo kažnjavanje

Kisra, perzijski vladar, je, međutim, pocijepao Poslanikovo pismo nakon što mu je pročitano, vičući:

- On da mi piše, a moj je podanik!

Kad je Poslaniku, a.s., saopćeno šta se dogodilo, on reče:

- Pocijepao Allah njegovo carstvo!!!

Onda je Kisra naredio Bazanu, svome namjesniku u Jemenu, da mu dovede Poslanika, a.s. On posla dvojicu svojih ljudi Poslaniku, koji mu rekoše:

- Kralj kraljeva, Kisra, napisao je kralju Bazanu i naredio mu da pošalje nekoga ko će te dovesti, pa smo došli da ideš sa nama.

Božiji Poslanik, a.s., ih obavijesti da je Allah, dž.š., postavio Kisrinog sina Širvejha za vladara umjesto Kistre. Tako se desilo da je Allah, dž.š., pocijepao Kisrino carstvo i predao ga muslimanima, a stanovnike Perzije (Irana) uputio u islam.

Poslanik, a.s., je pisao i vođama Arapa, od kojih su neki primili islam, a neki odbili.

Bitka za Hajber

Božija nagrada

Uzvišeni Allah je obradovao ashabe koji su dali prisegu “Ridvan” na Hudejbiji, skorom pobjedom i bogatim plijenom.

On kaže: “Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradiće ih skorom pobjedom i bogatim plijenom koji će uzeti, jer Allah je silan i mudar.” (Feth, 18 -19)

Uvod u ove pobjede i bogati plijen bila je bitka za Hajber, jevrejsku koloniju, koju je osiguravala uzdignuta tvrđava, oslonac Jevreja u slučaju rata.

Božiji Poslanik, a.s., je htio da napokon odahne od njih i osigura se sa njihove strane. Hajber se

nalazio na sjevero-istoku, sedamdeset milja udaljenosti od Medine.

Vojska vjernika pod vođstvom Poslanika, a.s.

Božiji Poslanik, a.s., nakon što se vratio sa Hudejbije, provreo je u Medini mjesec zul-hidždže i dio muharrema, a zatim je krenuo na Hajber u drugoj polovici muharrema.

Tokom pohoda na Hajber Amir b. el-Ekve' je recitovao stihove:

*Allahu, da nije Tebe, upućeni bili ne bi,
niti dijelili sadaku i molili se Tebi.
Mi smo narod kojem žele nepravdu nanijeti,
a ko želi nered, mi ćemo se sustegnuti.
Spusti zato na nas smiraj Svoj
i učvrsti nam staze kad stupimo u boj.*

Muslimani su stigli sa hiljadu i četiri stotine vojnika, i imali su dvije stotine konjanika. Onome ko je izostao sa Hudejbije nije bilo dopušteno da pođe na Hajber. S njima je pošlo i dvadeset žena ashaba, zbog liječenja bolesnih, služenja ranjenih i dijeljenja vode i hrane tokom bitke.

Tokom puta Poslanik, a.s., pozva da se donese putna opskrba, ali ljudi nisu imali ništa osim ječmene kaše. On naredi da se načini dovoljno pa su jeli i Poslanik, a.s., i ostali muslimani.

Kada se Božiji Poslanik, a.s., popeo iznad Hajbera, uputio je dovu, moleći za dobro, a tražeći utočište od zla toga naselja i zla njegovih stanovnika.

Kao i dosad, odlučili su da ne napadaju dok ne svane, jer ako stanovnici Hajbera čuju ezan pripaziće, a ako ga ne čuju izaći će.

Kad je osvanulo stanovnici Hajbera, pošto nisu čuli ezan krenuše na polja, tako da ih muslimani susretoše sa lopatama i korpama. Kad ugledaše Božijeg Poslanika, a.s., i vojsku, povikaše:

- Muhammed i njegova vojska!

Vratiše se bježeći, a Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Allahu ekber, opustošen bio Hajber. Kad se spustimo do njihovih avlija, zlo će jutro osvanuti onima koji su bili opomenuti!

Pobjedonosni vođa

Božiji poslanik, a.s., se spusti do zidina Hajbera i počeo osvajati jedno po jedno utvrđenje. Prvo od tih utvrđenja zauzeli su s lakoćom, zaslugom Alije b. Ebi-Taliba, r.a., za kojeg su se muslimani brinuli zbog boli u očima na koju se žalio.

Božiji Poslanik, a.s., je uoči bitke rekao:

- Sutra će ovaj bajrak ponijeti čovjek koga voli Allah i Njegov Poslanik.

Svi su pohrlili ka Poslaniku, a.s., jer je svaki ashab želio da ga on nosi. Poslanik, a.s., je pozvao Aliju, a on se već bio žalio na bolove u očima. Kad je došao, Poslanik, a.s., mu protrlja oči, zamoli Allaha, dž.š., i Alija ozdravi kao da i nije imao bol. Tada mu Poslanik, a.s., predade bajrak. Alija ga upita:

- Hoću li se boriti protiv njih dok ne postanu kao i mi?

Poslanik, a.s., mu odgovori:

- Obuzdaj svoju pratnju dok ne stigneš u njihova dvorišta, zatim ih pozovi u islam i objasni im njihove obaveze prema Allahu, dž.š. Tako mi Allaha, kad bi Allah jednog od njih pomoću tebe uputio na pravi put, vrednije bi ti bilo nego da imaš svo bogatstvo ovoga svijeta!

Između Allahovog lava i jevrejskog junaka

Kad Alija, r.a., stiže do Hajbera, izađe pred njega poznati jevrejski junak, Merhab, vičući. Njih dvojica izmijenjaše udarce i Alija ga udari tako da mu rascijepi kacicu i glavu i on pade na zemlju mrtav. Bila je to konačna pobjeda.

Uz mali trud mnogostruka nagrada

Abdul-Esved Habeši, jedan od stanovnika Hajbera koji je čuvao stoku svog naredbodavca, dođe u Hajber i ugleda stanovnike Hajbera naoružane, pa ih upita:

- Šta to hoćete da uradite?

- Hoćemo da ubijemo onog koji se proglasio Poslanikom - odgovoriše mu.

On osjeti u sebi naklonost prema Poslaniku, a.s., te ode sa stokom do njega i upita:

- O čemu govoriš i kome pozivaš?

- Pozivam u islam, da svjedočiš da je samo Allah Bog i da sam ja Božiji Poslanik, te da ne obožavaš nikoga drugog do Allaha.

- A šta ja dobijam ako to posvjedočim i uzvjerujem u Uzvišenog Allaha? - upita on.

- Dobivaš Džennet, ako umreš ustrajući u tome - odgovori mu Poslanik.

Ovaj primi islam, a zatim reče:

- Božiji Poslaniče, ova stoka što je kod mene data mi je u povjerenje.

Poslanik mu reče:

- Otjeraj je od sebe kamenčićima, a Allah će ti podariti ono što zaslužuješ.

Tako je i uradio, te se stoka vrati svome vlasniku, nakon čega su Jevreji shvatili da je mladić primio islam.

Božiji Poslanik, a.s., izađe među svijet, savjetujući ih i potičući na džihad – borbu na Božijem putu. A kad se muslimani sukobiše s Jevrejima, među onima koji su poginuli bio je i Abdul-Esved.

Poslanik, a.s., tada dođe među svoje drugove, govoreći:

- Allah je već počastio ovog roba (Abdul-Esveda) i odveo ga na dobro. Kod njegove glave sam već vidio dva blistava sjaja iz očiju, a nikada nije učinio sedždu Allahu.

Nisam te slijedio zbog ovoga

Neki beduin je došao kod Božijeg Poslanika, a.s., primio islam i odlučio da ga slijedi, govoreći:

- Želim da krenem s tobom.

Za njega se zauzeše i neki ashabi, a kad se bitka za Hajber završila, Božiji Poslanik, a.s., ostavi dio plijena i za njega, jer ih je štitio s leđa.

Kad je on stigao predadoše mu plijen, a on upita:

- A šta je ovo?

- Dio plijena koji je Poslanik, a.s., dodijelio tebi - odgovoriše mu.

On ga uze i ode s njim kod Božijeg Poslanika, a.s., pa ga upita:

- Šta je ovo, Božiji Poslaniče?

- Dio koji sam dodijelio tebi - odgovori mu Poslanik.

- Ja te nisam slijedio zbog ovoga - reče on - nego sam te slijedio da budem pogođen strijelom tu (i pokaza na svoj vrat), te da umrem i uđem u Džennet.

Poslanik, a.s., mu odgovori:

- Ako govoriš istinu, Allah će te uslišati.

Zatim su pohrlili u borbu sa neprijateljem, nakon čega donesoše tijelo ubijenog beduina kod Božijeg Poslanika, a.s.

- Da li je to on? - upita.

- Da - odgovoriše.

- Govorio je istinu, pa mu je Allah uslišao molbu - reče Poslanik.

Zatim ga je umotao u ćefine i stavio ispred, te mu klanjao dženazu. Njegova dova je bila:

- Dragi Bože, ovaj Tvoj rob je izašao na Tvome putu i poginuo kao šehid, a ja sam mu zagovarač.

Uslov ostanka u Hajberu

Nakon žestokih okršaja i opsijedanja danima, osvajano je jedno po jedno utvrđenje, tako da su Jevreji bili primorani na sporazum sa Božijim Poslanikom, a.s.

Božiji Poslanik, a.s., im je dopustio da žive u Hajberu pod uslovom da daju muslimanima dio svojih prihoda, od povrća i voća.

Božiji Poslanik, a.s., posla Abdullaha b. Revahu, r.a., da ih nadgleda i uzima polovicu, a oni da odaberu polovicu i to koju hoće.

Govorili su da su s time saglasni i nebesa i zemlja.

Jevreji pokušavaju trovanje

U toj bici Jevreji pokušasše otrovati Božijeg Poslanika, a.s., i to pečenom ovcom koju mu je donijela na poklon Zejneba, kći Jevreja El-Harisa, a žena Selam b. Miškema, namazavši je prije toga otrovom.

Ona se raspitivala koje meso Poslanik, a.s., najviše voli. Kad su joj rekli da voli plećku, namazala ju je otrovom. Kada je Poslanik, a.s., otkinuo komad plečke shvatio je da je otrovana, te je ispljunuo zalogaj.

Zatim je okupio Jevreje i upitao:

- Hoćete li reći istinu o onome o čemu vas budem upitao?

- Da - odgovoriše.

- Jeste li stavili u ovu ovcu otrov?

- Da.

- A šta vas je navelo na to?

- Htjeli smo da se uvjerimo da li si stvarno Poslanik, pa ako si lažac, oslobodićemo te se, a ako jesi Poslanik neće ti naškoditi.

Onda dovedoše tu ženu kod Poslanika, a.s., govoreći:

- Ona te je htjela ubiti!

- Allah te nije ovlastio da budeš protiv mene - reče joj Poslanik.

- Zar je nećeš ubiti? - upitaše ga.

- Ne - odgovori Poslanik, a.s., - neću joj nauditi niti je kazniti.

Međutim, nakon što je umro Bišr b. Berra b. Ma'rur, koji je takođe jeo ovu plećku, on naredi da je ubiju.

Pobjeda i plijen

Nakon što je Poslanik, a.s., završio s Hajberom uputi se u Fedk, a onda u Vadil-Kura, pozivajući u islam i

obznanjujući im da ako prihvate islam, mogu sačuvati svoj imetak i izbjeći prolijevanje krvi, a time i odgovornost pred Allahom, dž.š.

Sutradan Jevreji izadoše podignutih ruku, a muslimani zaplijeniše veliko bogatstvo koje Poslanik, a.s., podijeli ashabima koji su bili u Vadil-Kura, a zemlju i palme ostavi Jevrejima da ih obrađuju.

Kad su Jevreji Tejma saznali šta je Božiji Poslanik, a.s., uradio sa onima u Hajberu, Fedku i Vadil-Kura, zatražiše primirje i tako zadržaše svoj imetak, a Božiji Poslanik, a.s., se vrati u Medinu.

Naknadna umra

Kad se prikuči slijedeća godina, sedma godina po Hidžri, Poslanik, a.s., i muslimani se uputiše ka Mekki. Kurejšije im dopustiše ulazak, a svoje kuće pozaključa-vaše i ispeše se na brdo.

Božiji Poslanik, a.s., je u Mekki proveo tri dana i obavio umru.

Uzvišeni Allah je rekao: "Allah će obistiniti san Poslanika Svoga, da ćete sigurno u Časni hram ući bezbijedni - ako Allah bude htio -, neki obrijanih glava, a neki podrezanih kosa, bez straha. On je ono što vi niste znali znao i zato vam je, prije toga, nedavnu pobjedu dao." (Feth, 27)

Natjecanje za starateljstvo nad djevojčicom

Pod uticajem islama ljudi su se uveliko izmijenili.

Tako su se muslimani natjecali ko će dobiti starateljstvo i ko će odgajati jednu djevojčicu, siroticu, koja je

živjela u džahilijetskom okruženju. Bila je to Hamzina kćerka Umama.

Kad je Poslanik, a.s., htio napustiti Mekku ona ga je sl-
ijedila, dozivajući ga:

- Amidža, amidža!

Alija, r.a., je uze za ruku i reče Fatimi:

- Neka tvoja amidžišna bude kod tebe! - i ona je pov-
ede sa sobom.

Međutim, oko starateljstva nad njom počče se sa
Alijom natjecati Zejd i Dža'fer, r.a.

Alija reče:

- Ja sam je uzeo jer ona je kćerka moga amidže.

A Dža'fer odgovori:

- Ona je kćerka i moga amidže, također, a njena tetka je
ujedno i moja žena.

Na to Zejd doda:

To je kćerka moga brata.

Poslanik, a.s., je dodijeli njenoj tetki (Dža'ferovoj ženi),
govoreći:

- Tetka po majci je u kući kao i mati.

Aliji reče:

- Ti i ja smo rod.

A Dža'feru:

- Neka slič i mome ponašanju i prirodi.

Dok je Zejdu rekao:

- Ti si nam brat, prijatelj i pomagač.

Bitka na Mu'ti

Ubistvo izaslanika islama i kazna za to

Božiji Poslanik, a.s., je poslao Harisa b. Umejra el-Ezdija sa pismom Šerhabilu b. Amru el-Gassaniju, velikodostojniku Basre, koja je bila pod vlašću bizantijskog cara Kajsara.

Ovaj ga zarobi, sveza i ubi.

Nikada prije nije bio običaj da se ubijaju glasnici ili izaslanici kraljeva i zapovjednika.

Njihovo ubistvo smatralo se velikim zločinom, a poniženjem za one koji su ih poslali.

Zato je bilo neophodno naučiti tome ovog nasilnika.

Prvi muslimanski vojnici na bizantijskoj zemlji

Kada je do Poslanika, a.s., doprla ova vijest, on odluči poslati "odgovor" u Basru. Zbog toga, osme

godine po Hidžri, u mjesecu džumadel-ula spremi vojsku od Muhadžira i Ensarija, njih oko tri hiljade, a za zapovjednika odredi Zejda b. Harisa, i reče im:

- Ako on nastrada, neka ga zamijeni Dža'fer b. Ebi-Talib, a ako i on nastrada zapovjednik neka bude Abdullah b. Revaha.

Kada se približi polazak, svijet se oprostio s vodama Božijeg Poslanika, a.s., želeći im sretan put. Pred njima je bio dug i težak put, i moćan neprijatelj.

Kad su stigli u mjesto Muan doznaše da je Herakle sa sto hiljada vojnika u Belki, a pridružio mu se i veliki broj arapskih plemena.

U Muanu su proveli dvije noći, razmatrajući svoj položaj, a onda rekoše:

- Pisaćemo Poslaniku, a.s., i obavijestiti ga o broju neprijateljskih vojnika. Pa ili neka nam pošalje još ljudi, ili neka nam naredi šta da uradimo. Postupićemo po njegovoj naredbi.

Ne borimo se protiv njih brojem nego snagom

Abdullah b. Revaha, r.a., je hrabrio svijet, govoreći:

- Narode! Tako mi Allaha, ne možete sada mrziti ono što ste prije tražili. Ne borimo se mi ni mnoštvom, ni snagom, ni brojem. Mi se borimo snagom ove naše vjere s kojom nas je Allah počastio. Zato, krenimo! Nećemo biti uskraćeni za jedno od dva dobra: pobjedu ili smrt na Božijem putu.

Ubistvo neustrašivih – kobni svršetak

Kad su stigli blizu Belke, sreće ih grupa Bizantijaca i Arapa, što je značilo da se neprijatelj već približio, i

muslimani se povukoše u jedno selo koje se zvalo Mu'ta. Tu se vojske susretoše i bitka otpoče.

Zejd b. Haris, r.a., se hrabro borio s Poslanikovim, a.s., bajrakom u ruci, dok ga ne ubiše mnogobrojna neprijateljska koplja. Zatim bajrak ponese Dža'fer, r.a., i borio se sve dok mu ne dojadi da ubija s konja te siđe s njega, a zatim je sjekao sve oko sebe dok ne izgubi desnu ruku. Onda bajrak ponese u lijevoj, ali mu i nju odsjekoše. On ga tada prihvati nadlakticama, noseći ga dok ne pade mrtav. Imao je tada trideset tri godine.

Muslimani ga nađoše s devedeset rana, što od mača, što od koplja, a sve s prednje strane.

Kad je ubijen Dža'fer, zastavu ponese Abdullah b. Revaha, r.a., koji istupi naprijed s njom, a onda siđe s konja, boreći se.

U toku bitke dođe do njega njegov amidžić, noseći mu komad mesa, govoreći:

- Okrijepi se ovim, jer dosta si pretrpio ovih dana.

I pruži mu iz ruke, a on ga dohvati ustima, hodajući. Kad mu isprazni ruku stisnu sablju i pohita ispred, boreći se dok ne poginu.

Mudro vođstvo Halida

Nakon njega odabraše Halida b. Velida za vođu, i on ponese bajrak, boreći se hrabro i mudro, a uz to je poznavao i taktiku ratovanja.

On se povuče s vojskom ka jugu, a neprijatelj se izvuče prema sjeveru. Noć se spustila, a narod već izmoren. Svako od njih je iskoristio primirje. Neprijatelj je uvidio beznadežnost suprotstavljanja i nastavka borbe. Bizantijci su se prepali muslimana i Halidove dovitljivosti, te odustale od dalje borbe.

Objava, a ne obična vijest

Dok su muslimani vodili borbu, Božiji Poslanik, a.s., je obavijestio svoje sljedbenike, koji su ostali u Medini, o onome što se desilo u bici.

Enes, r.a., priča:

- Božiji Poslanik, a.s., je obavijestio svijet o smrti Zejda, Dža'fera i Abdullaha, prije nego je o njima stigla bilo kakva vijest. Rekao je: 'Zejd je uzeo bajrak i poginuo, zatim Dža'fer, pa je i on poginuo, zatim Ibn-Rcvaha, pa je i on poginuo.' Dok je to govorio, plakao je, a zatim rekao: 'A onda bajrak ponese Allahova sablja, nakon čega su Allah-ovom voljom pobijedili.

Džennetska ptica

O Dža'feru je Poslanik, a.s., rekao da mu je Allah, dž.š., darovao krila da može njima letjeti u Džennetu kud god zaželi.

Zato je Dža'fer nazvan džennetska ptica.

Oni koji se vraćaju u borbu, a ne bjegunci

Kad vojska stiže do Medine, Božiji Poslanik, a.s., i muslimani ih dočekaše. Svijet je na njih počeo bacati prašinu, govoreći:

- Bjegunci! Pobjegli ste od borbe na Božijem putu.

Tada Božiji Poslanik, a.s., reče:

- Oni ne bježe, nego će se nanovo vratiti u borbu, ako Bog da.

Oslobođenje Mekke

Pripreme za oslobođenje Mekke

Kad se Allahova vjera ustabilila, i kad muslimani postadoše respektabilna sila, Allah, dž.š., htjede da Njegov Poslanik i muslimani uđu u Mekku, da očiste Kabu od kipova, kako bi bila blagoslovljena i uputa svjetovima, te da Mekka bude ono što je bila i ranije - utočište i sigurno mjesto ljudima.

Benu Bekr i Kurejšije krše ugovor

Allah, dž.š., je tome već odredio razloge, a Kurejšije su bili ti koji su tome još pripomogli.

Već ranije je bilo ustanovljeno, u Ugovoru na Hudejbiji, da oni koji žele da uđu u savez sa Allahovim Poslanikom, a.s., i pod njegovu zaštitu

- mogu to učiniti, a i oni koji žele ući u savez sa plemenom Kurejš i pod njihovu zaštitu, isto tako, mogu to učiniti. Tako je pleme Benu Bekr ušlo u savez sa plemenom Kurejš i pod njihovu zaštitu, a pleme Huzaa je ušlo u savez sa Allahovim Poslanikom, a.s., i pod njegovu zaštitu.

Još od ranije je između plemena Benu Bekr i plemena Huzaa postojalo nasljedno neprijateljstvo. Islam ih je, svojim dolaskom, razdvojio i ljudi su se njime pozabavili. Međutim, kada je sklopljeno primirje, pleme Benu Bekr je htjelo da to iskoristi i da se osveti plemenu Huzaa zbog onog što je među njima bilo odranije. Tako je jedna grupa iz plemena Benu Bekr noću napala pleme Huzaa dok su bili kod svojih izvora vode. Ranili su nekoliko ljudi iz njihovog plemena, i to preraste u otvoreni sukob i borbu.

Kurejšije su pružile oružanu pomoć plemenu Benu Bekr, a i u borbi sa njima su učestvovali i njihovi velika-ni, skrivajući se u noći, dok nisu potisnuli pleme Huzaa do Harema. Kad stigoše do Harema, pleme Benu Bekr reče nekim njihovim ljudima:

- Ljudi, ušli smo u Harem. Bojte se Boga svog!

Odgovoriše im:

- Danas nema Boga! A vi pripadnici plemena Benu Bekr, osvetite se sada, jer nećete nikada naći povoljniju priliku za to!

Traženje pomoći od Allahovog Poslanika, a.s.

Odmah nakon tog događaja Amr b. Salim el-Huzaij je otišao kod Allahovog Poslanika, a.s., u Medinu. Stao je ispred njega i izrecitirao neke stihove. U tim stihovima je spominjao ugovor i savez o međusobnom pomaganju u nevoljama, koji je sklopljen između plemena Huzaa i

Allahovog Poslanika, a.s. Tražio je od Poslanika, a.s., pomoć i pojačanje, i obavijestio ga da su Kurejšije iznevjerili ono što su obećali i da su prekršili utvrđeni ugovor. Ispričao mu je kako su ih napali dok su Huzaije bili kod svoje vode, i kako su ih ubijali dok su ovi klanjali i licem na tlo padali. Allahov Poslanik, a.s., mu je, nakon toga, rekao:

- Dobićeš pomoć, Amr b. Salime.

Pokušaj Kurejšija da obnove ugovor

Allahov Poslanik, a.s., je tada rekao ljudima:

- Već vidim pred vama Ebu-Sufjana kako dolazi da potvrdi ugovor i da mu rok produži.

I tako je i bilo. Kurejšije su se mnogo bojali zbog onoga što su uradili.

Utica j Poslanika, a.s., na odnos roditelja i djece

I zaista, Ebu-Sufjan je došao Poslaniku, a.s., u Medinu. Ušao je kod svoje kćerke Umm-Habibe, žene Poslanikove, a.s. Kad je htio da sjedne na Poslanikovu, a.s., prostirku, ona ju je izmakla ispod njega. On joj reče:

- Kćerkice! Ne znam, da li ti više voliš mene ili ovu prostirku?

Ona mu odgovori:

- Ovo je prostirka Allahovog Poslanika, a.s., a ti si nečisti mušrik. Neću da sjediš na prostirci Allahovog Poslanika, a.s.!

Ebu-Sufjan joj tada reče:

- Tako mi Allaha, tebe je, kćerkice, neko zlo zadesilo nakon što si od mene otišla.

Ebu-Sufjanova zbunjenost i neuspjeh

Ebu-Sufjan je došao Poslaniku, a.s., i pokušao je sa njim razgovarati, ali se Poslanik, a.s., i ne osvrnu na njega. Zatim je otišao Ebu-Bekru, r.a., i zamolio ga da on privoli Poslanika, a.s., na razgovor. Ebu-Bekr mu reče:

- Neću ti to uraditi.

Zatim je oblijetao oko Omera, Alije i Fatime, r.a., i na sve načine nastojao da ih privoli na razgovor. Niko od njih mu nije htio izaći u susret. Govorili su mu:

- Ova stvar je daleko ozbiljnija.

Nakon svega toga, Ebu-Sufjan je bio potpuno zbunjeno.

Pripremanje za Mekku

Allahov Poslanik, a.s., je naredio ljudima da se opremaju, ali im nije rekao cilj pohoda. Zatim im je naknadno oglasio da će ići ka Mekki, i naredio da se ozbiljno pripreme. Rekao je:

- Allahu moj! Pobrini se za kurejšijske špijune, i ne daj da do njih dopre ikakva vijest, kako bismo ih iznenadili i na prepad uhvatili na njihovoj teritoriji.

Poslanik, a.s., je iz Medine izašao u ramazanu i sa njim je bilo deset hiljada ljudi. To je bilo na koncu osme godine po Hidžri. Išao je sve dok nije stigao do mjesta po imenu Merruz-Zahran. Allah, dž.š., je prikrrio Kurejšijama vijesti o tome, te oni bijahu u strahu i iščekivanju.

Oprost onome koji je učinio nepravdu

Allahovog Poslanika, a.s., je, na putu, sreo njegov amidžić Ebu-Sufjan b. Haris b. Abdul-Muttalib, pa se

Poslanik, a.s., okrenu od njega zbog svih mučenja i ismi-javanja koja je od njega trpio. Ebu-Sufjan se na to požali Aliji, pa mu on reče:

- Priđi Allahovom Poslaniku, a.s., sprijeda i reci mu ono što su i Jusufova braća rekla Jusufu, a.s.: 'Tako mi Allaha, Allah te je odabrao nad nama, a mi smo, zaista, mnogo grijeshili', jer on neće dozvoliti da iko bolje govori od njega.

Ebu-Sufjan je baš tako i uradio. Poslanik, a.s., mu na to reče:

- Danas vam se neće prigovoriti. Allah vam je oprostio, a On je od milostivih Najmilostiviji.

Nakon toga Ebu-Sufjan iskreno i čvrsto prigrli islam, i od svog prihvatanja islama nikada nije podigao glavu prema Poslaniku, a.s., od stida zbog svega što mu je radio.

Ebu-Sufjan b. Harb kod Poslanika, a.s.

Kad je Poslanik, a.s., naredio vojsci da zapale vatre, izašao je Ebu-Sufjan b. Harb da izvidi situaciju. Kasnije je pričao:

- Nisam nikada vidio toliko vatri ni vojske kao te noći.

A Abbas b. Abdulmuttalib već ranije bijaše izašao iz Mekke sa svojom porodicom i opremljenom tovarnom životinjom, kao musliman i muhadžir, da se priključi vojsci. Odmah je prepoznao glas Ebu-Sufjana. Rekao je:

- Ovo je Allahov Poslanik, a.s., među ovim ljudima. Budite se, Kurejšije!

Abbas ga uze sa sobom, te ga pope na svoju mazgu. Bojao se za njega da ga ne sretne neko od muslimana i ne

ubije ga, te tako zajedno sa njim dođe do Allahovog Poslanika, a.s.

Kad ga je Allahov Poslanik, a.s., vidio, reče mu:

- Teško tebi, Ebu-Sufjane! Pa zar nije došlo vrijeme da shvatiš da nema drugog boga osim Allaha?

Ebu-Sufjan mu odgovori:

- Drag si mi kao i otac i majka. Kako si samo blag, plemenit i nadaren! Tako mi Allaha, shvatio sam sada - da je postojao osim Allaha drugi bog dosad bi mi makar malo pomogao.

Poslanik, a.s., mu opet reče:

- Teško tebi, Ebu-Sufjane! Pa zar nije došlo vrijeme da shvatiš da sam ja, zaista, Allahov Poslanik?

- Volim te kao oca i majku, kako si samo blag, plemenit i nadaren! A što se ovoga tiče, još uvijek mi je nešto ostalo u duši.

Abbas mu tada reče:

- Teško tebi! Primaj islam i posvjedoči da nema drugog boga osim Allaha, dž.š., i da je Muhammed Njegov Poslanik prije nego ti ode glava s ramena.

Nakon toga, on prihvati islam i istinski izgovori šchadet.

Opća amnestija i sigurnost

Allahov Poslanik, a.s., je proširio sigurnost i oprost, tako da niko od stanovnika Mekke nije stradao, osim onoga kome nije stalo do mira ili mu se nije živjelo. Poslanik, a.s., je rekao:

- Onaj ko uđe u kuću Ebu-Sufjana biće siguran, onaj ko se zaključa u svojoj kući biće siguran, i onaj ko uđe u Mesdžidul-Haram biće siguran.

Allahov Poslanik, a.s., je zabranio svojoj vojsci da prilikom ulaska u Mekku upotrebljavaju oružje protiv bilo koga, osim protiv onoga ko im se bude suprotstavljao i borio se protiv njih. Naredio im je i da ne uzimaju imetak od stanovnika Mekke.

Ebu-Sufjan pred oslobodilačkom povorkom

Abbasu je Allahov Poslanik, a.s., naredio da sjedne sa Ebu-Sufjanom na mjestu pored kojeg će prolaziti odredi vjernika.

Kad su se oslobodilački odredi pokrenuli, ličili su na zatalasano more. Svako pleme je išlo pod svojom zastavom. Kad god je koje pleme prošlo, Ebu-Sufjan je pitao Abbasa ko su oni i kako se zovu. Ovaj mu je odgovarao:

- Nisu mu poznati!

A kada je prošao Allahov Poslanik, a.s., u Zelenom odredu u kome su bili Muhadžiri i Ensarije, čeličnih pogleda, Ebu-Sufjan reče:

- Subhanallah! Ko su ovi, Abbase?

- Ovo je Allahov Poslanik, a.s., među Muhadžirima i Ensarijama.

Ebu-Sufjan reče:

- Njih niko ne može pokoriti niti im se može suprotstaviti. Tako mi Allaha, Ebul-Fadle, jutros je vlast tvog bratića već postala ogromna.

On mu na to reče:

- Ebu-Sufjane, to je poslanstvo.

A Ebu-Sufjan dodade: - Da, tako je.

Nakon toga, Ebu-Sufjan ustade, i, što je mogao jačim glasom, povika:

- O skupino Kurejšija, ovo je Muhammed, došao vam je sa onim čemu se ne možete suprotstaviti, pa onaj ko uđe u moju kuću biće siguran.

Ljudi povikaše:

- Allah te upropastio! Pa šta nam može koristiti tvoja kuća?

A on dodade:

- I onaj ko se zaključa u svojoj kući je siguran, i onaj ko uđe u Mesdžid⁵ je siguran.

Ljudi se, potom, odmah razidoše. Neki odoše svojim kućama, a neki u Mesdžid.

Ulazak skrušenog i skromnog a ne oholog osvajača

Allahov Poslanik, a.s., je ušao u Mekku oborivši glavu iz poniznosti prema Allahu, dž.š., kad je vidio kako ga je On počastio oslobođenjem Mekke. Toliko je spustio glavu da mu je gotovo brada dodirivala prednji dio sedla životinje koju je jahao. Dok je ulazio u Mekku učio je suru El-Feth.

Allahov Poslanik, a.s., je ušao u Mekku kao oslobodilac, i stavio je na snagu sva obilježja pravde, jednakosti, skromnosti i poniznosti. Uzeo je sa sobom na svoju jahaću životinju Usamu b. Zejda - sina štićenika Allahovog Poslanika, a.a., a nije uzeo nikoga iz porodice Beni Hašim, niti ikoga od sinova kurejšiskih velikana, iako ih je bilo mnogo.

⁵ *El-Mesdžidul-Haram*

Bilo je to u petak ujutro dvadesetog ramazana, osme godine po Hidžri.

Na dan oslobođenja Mekke jedan čovjek se obratio Poslaniku, a.s., tresući se od treme. Poslanik, a.s., mu reče:

- Smiri se! Ja nisam melek, ja sam sin žene iz plemena Kurejš, koja se hranila i suhim mesom.

Milosrđe a ne pokolj

Kad je Sa'd b. Ubade, r.a., prošao pored Ebu-Sufjana u odredu Ensarija, reče mu:

- Danas je dan pokolja, danas je dozvoljeno i ono što je zabranjeno i danas je Allah, dž.š., ponizio Kurejšije.

Kada mu se primakao Allahov Poslanik, a.s., Ebu-Sufjan mu se požali na Sa'da, pa reče:

- Allahov Poslaniče! Jesi li čuo šta mi reče Sa'd?

Poslanik, a.s., upita:

- Šta ti je rekao?

Ebu-Sufjan mu ispriča.

Allahovom Poslaniku, a.s., nije se svidjelo ono što je Sa'd rekao, te reče:

- Neće biti tako, nego je danas dan milosrđa, danas je Allah, dž.š., uzdigao Kurejšije, i učinio je Ka'bu uzvišenom kod njih.

Zatim je poslao čovjeka po Sa'da, uzeo od njega zastavu i predao je njegovom sinu Kajsu. Tako je smatrao da zastava još uvijek nije otišla od njega, s obzirom da je sada kod njegovog sina.

Sitni sukobi

Bilo je i sitnih sukoba između Safvana b. Umejje, Ikrima b. Ebi-Džehla i Suhejla b. Amra, te Halida b. Velida i njegovih boraca. Tada je povrijeđeno oko dvanaest mušrika. Ubrzo su se, poraženi, dali u bijeg.

Allahov Poslanik, a.s., je naredio komandantima muslimanskih odreda da, pri ulasku u Mekku, nikoga ne ubijaju, osim onoga ko ih bude napao.

Čišćenje Harema od kipova i idola

Kad je Allahov Poslanik, a.s., došao, i ljudima se vratio mir i spokoj, otišao je do Ka'be i počeo obavljati tavaf, držeći u ruci luk. Oko Ka'be i u njoj je tada bilo tri stotine i šezdeset kipova. Rušio ih je svojim lukom i učio:

“Došla je Istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje,” i: “Došla je Istina, a nestalo je laži,” - dok su kipovi naglavačke padali na zemlju. Vidio je u Ka'bi neke slike i skulpture pa je naredio da se polome i poderu.

Danas je dan dobročinstva i održanja obećanja

Kada je završio obavljanje tavafa pozvao je Osmana b. Talha i uzeo od njega ključ Ka'be. Otvorio je Ka'bu i ušao u nju. Jednom je, također, tražio ključ od njega, prije nego što je učinio Hidžru u Medinu. Tada se Osman b. Talha grubo ponio prema Poslaniku, a.s., i vrijeđao ga je. Poslanik, a.s., mu je tada blago rekao:

- Osmane! Možda uskoro budeš vidio taj ključ u mojim rukama, i ja ću ga ostaviti gdje ja budem htio.

A on odgovori na to:

- Ako taj dan ikada dođe, tada će propasti Kurejšije i biće poniženi.

Poslanik, a.s., mu uzvрати:

- Neće, nego će tada uznapredovati i uzdići se.

Te su riječi ostavile snažan utisak na Osmana b. Talhu, i on je očekivao da se, stvarno, i desi onako kako je Poslanik, a.s., rekao.

Kada Poslanik, a.s., izađe iz Ka'be, Alija b. Ebi-Talib se uputi prema njemu, dok je Poslanik, a.s., u ruci držao ključ od Ka'be, te mu reče:

- Sakupi nam vratarsku službu i vodonoše.

Tada Poslanik, a.s., upita:

- Gdje je Osman b. Talha?

Kada ga pozvaše Poslanik, a.s., mu reče:

- Evo tvog ključa, Osmane, uzmi ga! Danas je dan dobročinstva i održanja obećanja. Držite se toga uvijek kao naslijeđa. Onaj ko vam to uskrati pravi je nasilnik.

Islam je vjera tevhida

Kad je Allahov Poslanik, a.s., otvorio vrata Ka'be, Kurejšije u safovima popuniše Mesdžid, iščekujući šta će uraditi sa njima. On se dohvati za dovratnike, a oni bijahu dolje ispod njega, te reče:

- Nema boga osim Allaha i On nema sudruga. Ispunio je obećanje, pomogao Svog roba, i Sam je porazio neprijatelje. Zar nije svako slavno djelo, imetak i krv pod ovim mojim nogama, osim vrataru Ka'be i onih koji poje hadžije?

Zatim reče:

- Skupino Kurejšija! Allah je od vas već otklonio džahilijjski ponos i njegovo veličanje vašim očevima. Svi ljudi su djeca Ademova, a Adem je stvoren od zemlje.

Potom im prouči ovaj ajet: "O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji. Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa."

Poslanik ljubavi i milosti

Zatim im se obrati riječima:

- O Kurejšije, šta mislite da ću sada s vama uraditi?

Odgovorili su:

- Sve najbolje. Ti si plemeniti brat, sin plemenitog brata.

Poslanik, a.s., im reče:

- Reci ću vam isto ono što je i Jusuf rekao svojoj braći: 'Danas nećete biti ukoreni. Idite, slobodni ste.'

Potom naredi Bilalu, r.a., da se popne na Ka'bu i prouči ezan. Kurejšijski vođe i velikani su slušali kako se Allah-ova riječ uzdigla. Mekkom se razlijegao ezan.

Nakon toga, Allahov Poslanik, a.s., uđe u kuću Umm-Hani', kćerke Ebu-Talibove, okupa se i klanja osam rekata namaza iz zahvalnosti Allahu, dž.š., zbog oslobođenja Mekke.

Nije bitno o kome se radi kada su

Allahove granice u pitanju

Neka je žena iz plemena Beni Mahzum, po imenu Fatima, nešto ukrala prilikom oslobađanja Mekke. Njeni

saplemenici su pohitali Usami b. Zejdu, r.a., zbog ugleda kojeg je uživao kod Poslanika, a.s., kako bi se on zauzeo kod njega da joj ne odsijeku ruku. Kada je Usama pokušao da interveniše kod Poslanika, a.s., vidio je kako mu se lice zacrvenilo od srdžbe. Ljutito ga je upitao:

- Zar intervenišeš za nju, a u pitanju su Allahove granice?

Usama, uplašen, zatraži od njega:

- Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da mi oprosti!

Kada obaviše jaciju namaz, Poslanik, a.s., ustade i održa govor. Zahvali se Allahu, dž.š., onako kako Mu i dolikuje, a potom reče:

- Oni što su bili prije vas propali su zato što bi, kada bi ukrao neko ko je iz ugledne porodice, ostavljali ga na miru, a kada bi ukrao neko ko je iz slabe porodice - odsijekali mu ruku. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammed-ova duša, da je Fatima, kćerka Muhammedova, ukrala, ja bih joj odsjekao ruku.

Nakon toga je Allahov Poslanik, a.s., naredi da se toj ženi odsiječe ruka, pa to i uradiše. Ona se, nakon toga, iskreno pokajala.

Prisega na vjernost u islamu

Ljudi su se sakupili u Mekki da daju prisegu Allahovom Poslaniku, a.s., da će mu biti vjerni u islamu. On je sjeo na Safu i od ljudi uzeo prisegu na pokornost i poslušnost Allahu i Njegovom Poslaniku koliko budu u mogućnosti.

Kada je završio sa muškarcima, uzeo je prisegu i od žena. Među njima je bila i Hind, žena Ebu-Sufjanova, skrivena pod nikabom⁶ zbog onoga što je uradila Hamzi,

⁶ *Zarom*

r.a. Poslanik je ipak prepoznao po njenom brzom govoru. I ona je primila islam i dala prisegu.

Moj život je vaš i moja smrt je vaša

Pošto je Allah, dž.š., učinio da Njegov Poslanik, a.s., oslobodi Mekku, svoje rodno mjesto i domovinu, Ensarije počеше među sobom pričati:

- Allah je učinio da Poslanik, a.s., oslobodi svoju zemlju i domovinu, pa će on vjerovatno u njoj i ostati, i neće se vratiti sa nama u Medinu.

Poslanik, a.s., ih upita o čemu to oni pričaju, jer su to samo oni među sobom znali. Oni se prvo zastidješe da mu to kažu, ali, malo zatim, sve rekoše. Na to im Poslanik, a.s., reče:

- Bože sačuvaj! Moj život je vaš i moja smrt je vaša.

Uklanjanje tragova džahilijeta i simbola idolopoklonstva

Allahov Poslanik, a.s., je poslao svoje trupe, koje polomiše sve kipove što bijahu oko Ka'be, među kojima su bili Lat, Uzza i Menat.

Zatim je telal na sav glas povikao:

- Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka polomi sve kipove u svojoj kući, i neka ne ostavlja nijednog.

Potom je poslao neke od svojih drugova svim plemenima pa su polomili svoje kipove.

Allahov Poslanik, a.s., je kasnije, u Mekki, održao govor. Oglasio je svetost Mekke do Sudnjega dana:

- Nije dozvoljeno nijednom čovjeku, koji vjeruje u Allaha i Sudnji dan, da u njoj prolijeva krv, niti da siječe drveće.

I rekao je:

- To nije bilo dozvoljeno nikome prije mene, niti je dozvoljeno ikome poslije mene.

Nakon toga se Allahov Poslanik, a.s., ponovo vratio u Medinu.

Odjeci oslobođenja Mekke

Oslobođenje Mekke je ostavilo dubok trag u dušama Arapa, pa je Allah, dž.š., mnogima otvorio prsa i oni primiše islam. Ulazili su u islam u skupinama. Istinu je rekao Uzvišeni Allah: “Kad Allahova pomoć i pobjeda dođu, i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze ... “

Pohod na Hunejn

Zasjedanje plemena Hevazin

Nakon oslobođenja Mekke, nakon što su ljudi grupno počeli prihvatati Allahovu vjeru, Arapi se odlučise na posljednji pokušaj protiv islama i muslimana.

Pleme Hevazin je, poslije plemena Kurejš, predstavljalo drugu veliku silu među Arapima. Među njima i Kurejšijama je oduvijek postojalo rivalstvo, pa se tako oni ne htjedoše pokoriti onome čemu se pokorilo pleme Kurejš.

Malik b. Auf en-Nasri, vođa plemena Hevazin, ustao je i pozvao ih u rat. Pored Hevazina, pozivu se odazvalo i čitavo pleme Sekif. Uputiše se prema Allahovom Poslaniku, a.s., a sa sobom su povel i svoje žene, djecu i imetak, kako bi bili odlučniji u borbi i odbrani svojih žena i časti.

Allahov Poslanik, a.s., im je izašao u susret sa dvije hiljade Mekelija, među kojima je bilo onih koji su u islamu odskora, a i onih koji islam još nisu ni primili, i sa deset hiljada boraca koji su sa njim izašli iz Medine. Njihov broj u ovom pohodu je bio dosta veći nego prije oslobođenja Mekke. Zbog toga su neki muslimani rekli:

- Danas nećemo biti poraženi zbog malobrojnosti.

Bili su oduševljeni svojom brojnošću.

U dolini Hunejna

Tako muslimani dođoše do doline Hunejn. Bio je deseti ševal, osme godine po Hidžri. Spuštali su se niz strmčinu dok se još nije ni razdanilo. No, pleme Hevazin ih je preteklo u tome i zauzelo je mjesto u dolini prije njih. Sakrili su se u klancima doline, odakle zasuše muslimane strijelama. Potom isukaše svoje sablje, i napadoše ih složno, kao jedan. Bijahu odlični strijelci.

Većina muslimana se hitro otisnu u povlačenje. Niko ni o kome nije vodio računa.

U tom odlučujućem momentu situacija se skoro okrenu na štetu muslimana. Bijaše slično kao na Uhudu, kada se među muslimanima proširi vijest da je ubijen Poslanik, a.s. Muslimani tada bijahu udaljeni od njega.

Pobjeda i spokoj

Nakon što je Allah, dž.š., dao lekciju muslimanima koje je zanjela njihova brojnost, i kada im je dao da okuse gorčinu poraza nakon slasti pobjede, ponovo ih je pomogao protiv neprijatelja. Spustio je spokoj na Svoga Poslanika i na vjernike. Allahov Poslanik, a.s., je stajao na svome mjestu, na svojoj bijeloj mazgi, bez straha. Sa njim

je ostala i jedna grupa sastavljena od Muhadžira, Ensarija i njegove porodice. Abbas b. Abdulmuttalib je dohvatio uzde njegove mazge, a Poslanik, a.s., reče:

- Ja sam Poslanik, a ne lažljivac, ja sam potomak Abdul-Muttalibov.

Kada mu je u susret pojurila grupa mušrika on dohvati šaku zemlje te je sa daljine baci neprijateljima u oči i tako im se oči napuniše zemljom.

Kada je vidio da su se pozabavili sobom, povika:

- Abbase! Poviči: 'O, Ensarije! O, drugovi Semure!

Oni se odazvaše:

- Odazivamo se, odazivamo!

Abbas bijaše čovjek jakog glasa.

Svako se tada uputio prema strani odakle je dopirao glas, sa sabljom i štitom, probijajući se sa svojom devom sve dok ne stiže do Allahovog Poslanika, a.s. Tako se sakupila jedna grupa muslimana, koja dočeka mušrike i među njima se razvi borba. Allahov Poslanik, a.s., je predvodio svoju konjicu, i bio na njenom čelu.

Muslimani se ustabiliše i konsolidovaše svoje redove. Nisu se dobro ni osvijestili od poraza, kojeg samo što ne doživješe, kad već ugledaše zarobljenike povezanih ruku na leđima kod Poslanika, a.s. Allah, dž.š., je spustio meleke i pomoć Svoju, te se dolina ispuni njima. Pleme Hevazin doživi poraz.

Na to se odnose riječi Allaha, dž.š:

“Allah vas je na mnogim bojištima pomogao, a i onoga dana na Hunejnu kad vas je mnoštvo vaše zanijelo, ali vam ono nije ni od kakve koristi bilo, nego vam je zemlja, koliko god da je bila prostrana, tijesna postala, pa ste se u bijeg dali. Zatim je Allah na poslanika Svoga i na vjernike milost Svoju spustio, i vojske koje vi niste vidjeli poslao i one koji nisu vjerovali na muke stavio; i to je bila kazna za nevjernike.” (Et-Tevba, 25-26)

Pohod na Taif

Skupine iz plemena Sekif

Skupine iz plemena Sekif vratiše se u Taif. Pozatvaraše vrata svog grada i popraviše njegove zidine. Uniješe unutra onoliko namirnica koliko im može biti za jednu godinu, i dobro se pripremiše za rat.

Allahov Poslanik, a.s., je krenuo za njima. Išao je sve dok nije stigao blizu Taifa. Kada su muslimani stigli do samoga grada, neprijatelj ih napade sa zidina. Muslimani nisu mogli ući u grad jer su vrata bila zatvorena. Neprijatelj ih je obasuo strijelama. Izgledalo je kao da se na njih obrušio roj skakavaca, jer su neprijateljski vojnici bili dobri strijelci.

Opsada Taifa

Zatim se vojska preseli na drugo mjesto, držeći Taif pod opsadom više od dvadeset noći. Muslimani su sa njima vodili žestoku borbu. Međusobno su se gađali strijelama. Allahov Poslanik, a.s., je za vrijeme tog okruženja prvi put koristio katapult. Opsada je bila žestoka. Nekoliko muslimana je poginulo od strijela.

Milosrđe i na bojnopolju

Kada se suzilo okruženje i rat se oduljio, Allahov Poslanik, a.s., naredi da se posiječe grožđe koje je pripadalo plemenu Sekif, jer je ono predstavljalo njihov prvi egzistencionalni oslonac. Ljudi su odmah počeli da ga sijeku. Potom su tražili od Poslanika, a.s., da ga ostavi za korištenje na Allahovom putu i za spajanje rodbinskih veza. Poslanik onda reče:

- I ostavljam ga za korištenje na Allahovom putu i za spajanje rodbinskih veza.

Onda telal Allahovog Poslanika, a.s., povika:

- Bilo ko da izađe iz tvrđave i dođe nama, slobodan je.

Odmah je izašlo više od dvadeset ljudi.

Allahovom Poslaniku, a.s., još uvijek nije bilo određeno da osvoji Taif. Zato on naredi Omeru b. Hattabu, r.a., da oglasi među vojskom da se spremaju za povratak. Među vojskom nastade žamor zbog toga, i rekoše:

- Pa zar se vraćamo, a ne osvojismo Taif!?

Na to im Allahov Poslanik, a.s., reče:

- Rano ujutru ponovo se borite.

Tako i bi. Ujutro ponovo otpoče borba, a među muslimanima bi mnogo ranjenih. Poslanik, a.s., reče:

- Sutra se vraćamo, ako Bog da.

Muslimani se obradovali zbog tih riječi Allahovog Poslanika, a.s.

Deblokada Taifa

I tako, Allahov Poslanik, a.s., nije htio da silom osvoji Taif, nego je želio da oni sami, svojom voljom, prihvate islam. Iz tog razloga je oglasio vojsci da se vraćaju.

Zarobljenici i ratni plijen sa Hunejna

Poslanik se smjesti u Džiranu sa svojim ljudima, te tu ostade nešto više od desetak noći. Bio je blag prema plemenu Hevazin i čekao je da prihvate islam. Potom je počeo dijeliti imetak koji su muslimani zarobili u borbi, a najprije je dao onima čija je srca htio pridobiti.

Vraćanje zarobljenica plemenu Hevazin

Jedna delegacija iz plemena Hevazin, od četrnaest ljudi, dođe kod Allahovog Poslanika, a.s., te zatraži od njega da im vrati žene, djecu i imetak koji je od njih zarobio u borbi. Poslanik, a.s., im reče:

- Sa mnom su ovi što ih vidite, a meni je najdraži govor onaj koji je najistinitiji. Jesu li vam draži žene i djeca ili vaši imeci?

Odgovorili su:

- Nismo nikada ništa poredili sa našom djecom i ženama.

Poslanik, a.s., im reče:

- Nakon što budem klanjao sabah-namaz, ustanite i recite pred ljudima: 'Molimo Allahovog Poslanika da se zauzme kod vjernika, i molimo vjernike da se zauzmu kod Allahovog Poslanika da nam vrati žene i djecu.'

Kad je Poslanik, a.s., klanjao namaz, oni ustadoše i rekoše ono što je trebalo. Poslanik, a.s., reče:

- Što se tiče onoga što je pripalo meni i porodici Abdul-Muttaliba, ja vam ga sada vraćam, a što se ostalog tiče, pitat ću ljude.

Muhadžiri i Ensarije rekoše:

- Mi poklanjamo Allahovom Poslaniku, a.s., ono što je pripalo nama.

Jedino trojica iz plemena Benu Temim, Benu Fuzare i Benu Selim odbiše da se odreknu žena koje su im pripale kao ratni plijen. Allahov Poslanik, a.s., im reče:

- Ovi ljudi su nam došli kao muslimani. Ja sam se prema njima lijepo ponio, i pustio sam ih da biraju, pa nisu ništa poredili sa svojom djecom i ženama. Prema tome, ako je kod vas neko od njihove djece i žena, neka mu bude drago da im ih vrati. A onaj ko hoće da zadrži svoje pravo neka im vrati žene i djecu, a on će dobiti šest puta više nego što mu inače pripada, i to prvom prilikom kad nas Allah počasti ratnim plijenom.

Oni na to rekoše:

- Mi to poklanjamo Allahovom Poslaniku, a.s.

Poslanik, a.s., reče ovima iz plemena Hevazin:

- Mi ne znamo ko je od vas zadovoljan, a ko nije. Vratite se svojim, dok nas vaši vođe ne upoznaju sa time.

Zatim su im vratili žene i djecu, i nikoga od njih nisu ostavili za sebe.

Allahov Poslanik, a.s., je svakoj od njihovih žena dao po jednu mehku bijelu odjeću.

Blagost i plemenitost

Među onima koje su doveli Poslaniku, a.s., bijaše i Šejma, kćerka Halime es-Sa'dijje - sestra Allahovog Poslanika, a.s., po mlijeku. Nisu znali ko je ona pa su prema njoj grubo postupali. Ona je govorila muslimanima:

- Znajte da sam ja, tako mi Allaha, sestra po mlijeku vašem starješini.

Nisu joj to vjerovali sve dok je nisu doveli kod Allahovog Poslanika, a.s.

Kad je Šejma došla kod Allahovog Poslanika, a.s., reče mu:

- Allahov Poslaniče, ja sam ti sestra po mlijeku.

On je upita:

- Čime to možeš dokazati?

Odgovorila je:

- Ugrizom koji si mi ostavio na leđima dok sam te nosila.

Allahov Poslanik, a.s., prepozna taj znak i prostrije joj svoj ogrtač, te ona sjede na njega. Onda joj ponudi dvije stvari:

- Ako hoćeš, možeš ostati kod mene, omiljena i počašćena; a ako želiš da se vratiš svome narodu, lijepo ću te opremiti.

Ona reče:

- Hoću da me opremiš i vratiš mom narodu.

Allahov Poslanik, a.s., je lijepo opremi i ona primi islam. On joj dade tri roba i jednu robinju da je služe, nešto krupne štoke i ovcu.

Pokorni a ne mrzovoljni

Kada su muslimani otišli od Taifa, Allahov Poslanik, a.s., reče:

- Recite: Vraćamo se, kajemo se od grijeha, Allaha obožavamo i zahvalni smo svome Gospodaru.

Neko reče:

- Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da uništi pleme Sekif.

On reče:

- Allahu moj, uputi pleme Sekif, i daj da mi dođu.

U tom ih sustiže Urve b. Mes'ud es-Sekafi, stiže do Allahovog poslanika, a.s., prije nego uđe u Medinu, te primi islam. Nakon toga se vrati da poziva svoj narod u islam. Bio je mnogo omiljen kod njih. Imao je veoma visoko mjesto među svojim plemenom. Ali, kada ih pozva u islam, i otkri im da je on već postao musliman, obasusše ga strijelama. Tako on poginu kao šehid.

Nekoliko mjeseci nakon ubistva Urve b. Mes'uda, r.a., pleme Sekif je tako ostalo. Zatim su održali jedan sveukupni sastanak. Vidjeli su da neće imati snage da ratuju sa svim Arapima, te dadoše prisegu i primiše islam. Potom poslaše jednu delegaciju Allahovom Poslaniku, a.s.

Nema blagosti prema idolopoklonstvu

Kad je delegacija došla kod Allahovog Poslanika, a.s., u jednom kraju Poslanikova mesdžida im napraviše šator, i oni primiše islam. Zatim zatražiše od Poslanika, a.s., da im ostavi Lat, i da ne sruši njezin hram još tri godine. Poslanik, a.s., to kategorički odbi. Uporno su to tražili, smanjujući taj period godinu po godinu, a Poslanik, a.s.,

je sve to odbijao. Tako bi sve dok ne smanjiše na jedan mjesec dana nakon što se vrate svom plemenu. Allahov Poslanik, a.s., i to odbi. Potom posla Ebu-Sufjana b. Harba i Mugiru b. Šu'bu, koji je bio iz njihovog plemena, da sruše svetište Lat.

Tražili su od Allahovog Poslanika, a.s., da ih oslobodi namaza, on im na to odgovori:

- Nema nikakve koristi od vjere koja nema namaza.

Kada su završili, i uputili se prema svojoj zemlji, Allahov Poslanik, a.s., posla sa njima Ebu-Sufjana i Mugiru b. Šu'bu. Mugire b. Šu'be sruši kip, i islam se raširi među plemenom Sekif. Primili su islam svi do posljednjeg.

Pohod na Tebuk

U prošlosti, Arapi nisu ni sanjali da ikada ratuju protiv Bizantije, smatrajući sebe nemoćnima u odnosu na takvu vojsku i državu. Međutim, Bizantijci su neprestano spominjali bitku na Mu'ti, u kojoj nisu ispunili svoja očekivanja, niti im se više pružala prilika za to..

Allahov Poslanik, a.s., je smatrao da je bolje da sa muslimanskom vojskom ode do Bizantijaca, i uđe na njihovu teritoriju prije nego što oni dođu na arapsku teritoriju, i napadnu centar islama.

Vrijeme pohoda

Ovaj pohod je bio u mjesecu redžepu devete hidžretske godine. Allahov Poslanik, a.s., je išao u ovaj pohod po velikoj vrućini, u vrijeme kada su

uzreli plodovi, i hladovi postali prijatni i ugodni. Uputio se na dugo putovanje preko pustinje, bez vode, i u susret mnogobrojnom neprijatelju. Muslimanima je situacija bila jasna, što je trebalo da im posluži kao znak da se moraju dobro pripremiti za borbu. Poslanik, a.a., ih je obavijestio o svojim namjerama. Bijaše to vrijeme kada ljudi bijahu u bijedi i siromaštvu, a godina bijaše sušna.

Munafici se počеше izmotavati, i navoditi isprike. Nisu željeli ići sa Poslanikom, a.s., bojeći se jakog i nadmoćnog neprijatelja, bježeći od žestoke vrućine, suzdržavajući se od džihada, i sumnjajući u Istinu. O tome Allah, dž.š., kaže: "Oni koji su izostali iza Allahova Poslanika veselili su se kod kuća svojih – mrsko im je bilo da se bore na Allahovom putu, zalažući imetke svoje i živote svoje, i jedni drugima su govorili: 'Ne krećite u boj po vrućini!' Recite: 'Džehennemaska vatra je još vruća!' - kad bi oni samo znali!" (Et-Teṭbe, 81)

Nadmetanje ashaba u džihadu i pokretu

Allahov Poslanik, a.s., se ozbiljno pripremao za putovanje, i naredio je ashabima da se i oni pripreme. Podsticao je imućnije muslimane da ulažu imetak na Božijem putu. Oni se odazvaše, te oni koji bijahu imućniji opremiše jedan broj muslimana, koji nisu posjedovali jahaću životinju ni putnu opskrbu. Tako je Osman b. Affan, r.a., opremio čitav jedan odred, koji nije imao opreme. Uložio je hiljadu dinara. Zbog toga se Allahov Poslanik, a.s., molio Allahu za njega.

Pokret vojske ka Tebuku

Allahov Poslanik, a.a., je krenuo iz Medine ka Tebuku sa trideset hiljada ljudi. Bila je to najveća vojska sa kojom je Poslanik, a.s., ikada krenuo u pohod.

Kad je stigao do El-Hudžer-a, kuća naroda Semud, ispričao je svojim ashabima da su to kuće naroda koji je kažnjen, pa reče:

- Nemojte ulaziti u kuće onih koji su se prema sebi ogriješili, osim da ulazite plaćući, bojeći se da i vas ne zadesi ono što je njih zadesilo.

Ljudi ostadoše bez vode, pa se požališe Allahovom Poslaniku, a.s., našto on prouči dovu, i Allah, dž.š., posla oblake s kišom, i kiša se obilno proli. Ljudi se tada napiše, i obaviše svoje potrebe.

Poslanikov, a.s., povratak u Medinu

Kada je Allahov Poslanik, a.s., stigao do Tebuka, dodoše mu vođe Arapa koji su živjeli u blizini granice, te se dogovoriše sa Poslanikom, a.s., i dadoše mu džizju. Poslanik im napisa ugovor o sigurnosti, koji je sadržavao u sebi uslov za garanciju sigurnosti granica, osiguravanje voda i puteva, te garanciju za dobrobit obje strane.

Tada se bizantijska vojska povuče i odusta od ideje o pokretu i napadu preko granice. Poslanik, a.s., nije više vidio razloga za dalji nastavak putovanja, s obzirom da je postignut cilj. Tako ostadoše na Tebuku nešto više od desetak noći, a zatim pođoše prema Medini.

Iskušenje Ka'b b. Malika, r.a., i izbavljenje iz njega

Među onima koji su izostali od ovog pohoda bili su Ka'b b. Malik, Merare b. er-Rebi' i Hilal b. Umejje, r.a. Oni su među prvima primili islam, i bili su prokušani muslimani. Merare b. er-Rebi' i Hilal b. Umejje su učestvovali i u Bici na Bedru. Izostajanje od ratnih pohoda im nije bilo svojstveno, niti im je to bio običaj. To se nije ni desilo osim zbog neke božanske mudrosti, njihovog čišćenja i odgajanja muslimana. To je, zapravo, bilo samo odgađanje za budućnost, slabost volje i suviše oslanjanje na postojeća sredstva.

Allahov Poslanik, a.s., je zabranio da se sa njima trojicom razgovara. Muslimanima nije preostalo ništa sem poslušnosti i pokornosti. Ljudi su ih počeli izbjegavati, i tako je potrajalo pedeset noći. Ka'b b. Malik je klanjao namaz sa ostalim muslimanima, i šetao je po čaršiji, ali, niko na njega nije obraćao pažnju. No, ovaj ukor je kod njega razvijao samo još veću ljubav prema njegovoj braći muslimanima.

Stvar se nije završila samo na tome. Njima je bilo naređeno da se odvoje i od svojih žena, te su tako i uradili.

U takvoj situaciji kralj Gassan pozva Ka'b b. Malika, r.a., da dođe kod njega, u njegovu prijestonicu, da ga ugosti i počasti. Kada je Ka'bu došao njegov izaslanik i donio pismo od njega, on zgužva pismo i baci ga u peć.

Kada je Allah, dž.š., očistio ovu trojicu vjernika, nakon što im se bilo stisnulo u dušama njihovim, i nakon što im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, dao im je izlaz iz te situacije, te je sa sedam nebesa spustio njihovo pokajanje. O tome Uzvišeni kaže:

“Allah je oprostio Vjerovjesniku, i Muhadžirima i Ensarijama, koji su ga u teškom času slijedili, u vrijeme kada se srca nekih od njih zamalo nisu pokolebala; On je poslije i njima oprostio, jer je On prema njima blag i milostiv, a i onoj trojici koja su bila izostala, i to tek onda kad im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, i kada im se bilo stisnulo u dušama njihovim i kada su uvidjeli da nema utočišta od Allaha nego samo u Njega. On je poslije i njima oprostio da bi se i ubuduće kajali, jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je.” (Et-Tevbe, 117-118)

Pohod na Tebuk je posljednji pohod

Pohodom na Tebuk se završavaju pohodi Poslanika, a.s., čiji je broj dostigao dvadeset i sedam. Broj slanja vojski i izviđanja je dostigao šezdeset. No, nije u svakom od njih bilo borbe. U svim pohodima nije poginulo više od 1018 ljudi sa obje strane zajedno, a koliko je puta spriječeno prolijevanje krvi zna samo Allah, dž.š. Arabijskim poluotokom se, uz to, proširila sigurnost, tako da je i žena sama mogla da putuje od Hire⁷ do Ka’be, kako bi činila tavaf, a da se ne boji nikoga osim Allaha, dž.š.

Prvi hadždž u islamu i objavljivanje sure El-Beraet

Hadždž je propisan devete godine po Hidžri. Allahov Poslanik, a.a., je te godine poslao Ebu-Bekra da bude predvodnik hadžija i da ih predvodi u obredima. Sa Ebu-Bekrom je iz Medine izašao ko god je htio da obavi

⁷ Naziv planine u Iraku.

hadždž, te njihov broj dostiže tri stotine. Allahov Poslanik, a.s., pozva Aliju b. Ebi-Taliba i reče mu:

- Idi i ogласi ljudima na “jewmun-nahr”⁸ da nijedan kafir neće ući u Džennet, i da od ove godine nijedan mušrik ne smije obaviti hadždž, niti iko smije bez odjeće obavljati tavaf.

⁸ *Deseti dan hidžretskog mjeseca zul-hidždžeta*

Godina delegacija

Pristizanje delegacija u Medinu

Nakon što je Allah, dž.š., oslobodio Mekku, i vratio Svog Poslanika, a.s., sa Tebuka, zdravog, sa plijenom, počeo pristizati delegacije u centar islama. One su se vraćale u svoje krajeve sa posebnim entuzijazmom u pozivanju u islam, a sa velikom mržnjom prema idolopoklonstvu i njegovim ostacima, džahilijetu i njegovim obilježjima.

Tako je i Dammam b. Sa'lebe došao kao izaslanik plemena Benu Sa'd b. Bekr. Kada se vratio svome narodu, prvo što je rekao bilo je:

- Ružni li su Lat i Uzza!

Ljudi povikaše:

- Šuti, Dammame! Hoćeš li da te napadne guba?! Hoćeš li da te pogodi lišaj?! Hoćeš li da te ludilo spopadne?!

On im reče:

- Teško vama! Tako mi Allaha, oni ne mogu ni naškoditi niti kakvu korist pribaviti. Allah, dž.š., je već poslao Poslanika, a.s., i objavio mu Knjigu kojom vas je izbavio iz onoga u čemu ste bili. I zato, ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha Jedinog, On nema sudruga. I svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik. Ja vam od njega dolazim sa onim što vam je naredio i sa onim što vam je zabranio.

Nakon toga niko u njegovom plemenu nije dočekao akšam a da nije primio islam.

I Adi b. Hatim, poznat po svojoj velikodušnosti, došao je kod Allahovog Poslanika, a.s. Kada je vidio njegov moral i skromnost, prihvatio je islam i rekao:

- Tako mi Allaha, on je kao melek.

Poslanik, a.s., posla Muaza b. Džebela i Ebu-Musaa, r.a., u Jemen da pozivaju u islam. Ostavio im je oporuku, i rekao:

- Olakšavajte, a nemojte otežavati, radujte a nemojte tjerati od sebe.

Mugiru b. Šu'bu Poslanik je poslao u Taif, gdje on slo-mi Lata. Potom se, sa ostalim ljudima, pope na najveći zid svetišta i počeo ga rušiti, kamen po kamen, sve dok ga ne poravnaše sa zemljom.

Brojne delegacije su dolazile kod Poslanika i učile o islamu, saznavale o vjeri, na djelu viđale moral Allahovog Poslanika, a.s., kao i način na koji se odnosio prema svojim ashabima, r.a. Njima bi se, katkad, pravili šatori u uglu Poslanikove džamije, kako bi mogli slušati Kur'an, i gledati muslimane kako klanjaju. Pitali bi Poslanika, a.s., otvoreno i u tančine, o svemu što bi im kroz misli prolazilo. On bi im odgovarao mudro i rječito, potkrepljujući

im to Kur'anom. Oni bi odmah povjerovali, i srca bi im našla spokoj i mir.

Propisivanje zekata i sadake

Devete hidžretske godine propisan je i zekat.

Oprosní hadždž

Vrijeme Oprosnog hadždža

Božijom voljom je Njegova kuća bila očišćena od razvrata i idola, i duše muslimana su čeznule i žudjele za hadždžom, jer ga već odavno nisu bili obavili. Čaša ljubavi se prelila, a i čas rastanka se primicao, jer je napuštanje ummeta bilo nužno. Tako Allah, dž.š., dozvoli Svome Poslaniku, a.s., da obavi hadždž. Poslanik ga, u islamu, dotad nije obavio.

Muslimani su krenuli sa Božijim Poslanikom, a.s., iz Medine da obave hadždž, a on ih je poučavao njihovoj vjeri i obredima. Svjedočio je i ispunio preuzetu obavezu. Ostavljao im je posljednje oporuke. Od muslimana je uzeo obećanje i ugovor, a izbrisao i iskorijenio tragove džahilijeta, te ih bacio pod svoje noge. Sa njim je obavilo hadždž

više od sto hiljada ljudi. Ovaj hadždž je dobio naziv Oprosní hadždž ili Obavještajni hadždž.

Kako je Allahov Poslanik, a.s., obavio hadždž

Kad je Allahov Poslanik, a.s., odlučio da obavi hadždž, to su čuli i oni što živješe oko Medine, pa i oni dođoše, želeći da obave hadždž sa Allahovim Poslanikom, a.s. Na putu mu se pridružio ogroman broj ljudi. Bili su ispred i iza njega, i sa desne i sa lijeve strane, dokle god je oko moglo doprijeti.

Poslanik, a.s., je iz Medine izašao u subotu, poslije podne-namaza, a bilo je ostalo još pet dana mjeseca zul-ka'de. Klanjao je podne-namaz, četiri rekata, nakon što je ashabima, prethodno, održao hutbu⁹. Tada im je objasnio propise ihrama¹⁰, njegove vadžibe i sunnete.

Potom je pošao, učeći telbiju:

- Odazivam Ti se, Bože, odazivam. Odazivam Ti se, Ti sudruga nemaš. Sva hvala i blagodati pripadaju samo Tebi, a i vlast je samo Tvoja, i Ti sudruga nemaš.

U Mekku je stigao četvrtog zul-hidždžeta. Ušao je u Mesdžidul-Haram i obavio tavaf i sa'j između Safe i Merve. Ostao je u Mekki četiri dana. Zatim je, na "jew-mut-terwije"¹¹, pošao sa hadžijama ka Mini. Tu je ostao, klanjao podne i ikindiju i prespavao noć.

⁹ Govor, predavanje

¹⁰ Ihram u arapskom jeziku znači "zabrana", a u terminologiji predstavlja odluku o obavljanju hadždža ili umre, skidanja šivene odjeće, i klonjenja određenih stvari koje šerijat zabranjuje u tom priodu, kao što su: mirisi, ženidba ili udaja, lov i dr.

¹¹ Osmi dan zul-hidždžeta.

Kada je izašlo sunce, devetog dana zul-hidždžeta, sa Mine je pošao prema Arefatu, gdje je i ostao. Bio je to petak.

Na Arefatu je održao govor ljudima sa svoje jahaće životinje. Bio je to divan govor, u kojem je postavio temeljna načela islama, a srušio načela mnogoboštva i džahilijeta. U njemu je potvrdio svetost onih stvari na čijoj su se svetosti složili svi narodi, a to su: život, imeci i čast. U potpunosti je zabranio sve vidove džahilijetske kamate, dokinuvši je. Oporučio im je lijep odnos prema ženama. Spomenuo je pravo koje one imaju kod njih, i da je stroga obaveza na ljudima da ih hrane i lijepo oblače.

Ummetu je, tom prilikom, oporučio da se čvrsto drže Allahove Knjige i obavijestio ih da, ako se budu nje držali, neće nikada zalutati. Rekao im je da su odgovorni za sve to. Potom ih je upitao imaju li šta da kažu ili da posvjedoče.

Rekoše:

- Svjedočimo da si nas obavijestio, da si dostavio ono s čime si poslan i da si nas lijepo posavjetovao.

Poslanik, a.s., podiže prst prema nebu, i tri puta Allaha, dž.š., pozva za svjedoka. Zatim im reče da oni koji su prisutni obavijeste o tome one koji su tada bili odsutni.

Kada je završio sa govorom naredio je Bilalu, r.a., da prouči ezan i ikamet, te klanjaše dva rekata podne-namaza a, nakon ponovo proučenog ikameta, i dva rekata ikindije.

Poslije obavljenog namaza Poslanik uzjaha svoju životinju i dođe do mjesta na kome se stoji na Arefatu. Tu je stao. Bio je na svojoj devi. Skrušeno i ponizno se prepustio dovi Allahu, dž.š., sve do zalaska sunca. U svojoj dovi je

podigao ruke u visini grudi, kao siromah koji traži hrane, i govorio:

- Allahu moj! Ti čuješ moj govor, vidiš mjesto na kome se nalazim, poznate su Ti i ~~moje~~ moje tajne i moja java, i ništa Ti moje nije skriveno. Ja sam bijedni siromah koji traži pomoć. Tebi hrlim, jer Te se bojim i strah od Tebe osjećam. Priznajem svoje grijehe, i od Tebe tražim ono što traži pravi siromah. Skrušeno Ti se molim kao ponizni grijешnik, i zovem Te kao onaj ko Te se mnogo boji i ko Ti se potpuno pokorio, kao onaj čije oči u Tvoje ime plaču, koji Ti se ponizio čitavim svojim bićem, i koji i sebi prkosi samo u Tvoje ime. Allahu moj! Molim Ti se, Gospodaru, nemoj me učiniti nesretnim, i budi mi blag i milostiv, o Ti, Koji si bolji od svih od kojih se traži i koji daju.

Tu mu je objavljeno: "Danas sam vam vjeru vašu upotunio i blagodat Svoju prema vama usavršio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Maide, 3)

Kada sunce zađe, on pođe sa Arefata i dođe do Muzdelife. Tu je klanjao akšam i jaciju. Potom je, ostatak noći prespavao sve do sabaha. Klanjao je sabah na početku njegovog vremena, odmah po osvit zore. Nakon toga uzjahao je svoju devu i došao do Meš'arul-haram-a¹², gdje je učio dovu, izgovarao tekbire i "La ilahe illallah". Sa Muzdelife je pošao prije izlaska sunca i požurio putem sve dok nije došao na Minu. Tada je otišao na Džemretul-akabe¹³ i bacio sedam kamenčića na njega.

Potom se vrati na Minu, i održa hadžijama jedan značajan govor. U njemu im je oglosio svetost tog dana¹⁴, njegovu vrijednost kod Allaha, dž.š., i zabrane u njemu. Oglosio je

¹² Mjesto na Muzdelifi

¹³ Jedno od mjesta na Mini gdje se bacaju kamenčići

¹⁴ Taj dan se zove "jewmun-nahr", i to je deseti dan zul-hidždžeta.

i svetost Mekke nad svim drugim krajevima Zemlje. Naredio je da budu poslušni i pokorni onome koji ih bude vodio, a koji se bude pridržavao Allahove Knjige. Naredio im je da od njega preuzmu način obavljanja hadždža, te da se nakon toga ne vraćaju u nevjerstvo i međusobno ratovanje. Stavio im je u obavezu da prenesu drugima ono što su čuli od njega.

Rekao im je:

- Obožavajte samo svoga Gospodara, klanjajte pet namaza dnevno, postite mjesec koji vam je naređen i pokoravajte se onome koji vam je pretpostavljen pa ćete ući u Džennet vašeg Gospodara. Potom napusti hadžije, i taj hadždž dobi naziv Oprosní hadždž.

Nakon toga, Poslanik, a.s., ode do mjesta gdje se kolju kurbani, te svojom rukom zakla šezdeset i tri deve i krave. Broj kurbana koje je zaklao bio je isti kao i broj godina koje je tada imao. Potom je odustao, i naredio Aliji, r.a., da zakolje ostalo, sve dok se ne upotpuni stotinu kurbana. Kada je Poslanik, a.s., završio sa kurbanima pozva brijčača i obrija glavu. Podijelio je svoju kosu ashabima, a potom uzjahao devu i krenuo ka Mekki. Obavio je "tavaful-ifada", koji se zove i "tavafuz-zijare". Nakon toga je otišao do Zemzema i napio se stojeći. Istog dana se vratio na Minu i tu prespavao noć. Ujutru je sačekao da sunce pređe preko polovine neba, a potom otišao do "džemreta". Počeo je sa najmanjim, zatim srednjim i završio sa najvećim od "džemreta", koje se zove Džemretul-akabe.

Ostao je tu sve dok nije bacio kamenčiće na džemreta sva tri dana (ejjamut-tešrik). Zatim odc u Mekku i obavi oproštajni tavaf noću, prije zore. Potom naredi ljudima da idu, pa se svi uputiše prema Medini.

Kada stiže do Zul-hulejfe, ostade tu i prenoći jednu noć. A kada ugleda Medinu izgovori tekbir tri puta, i reče:

- Nema boga osim Allaha Jedinog. On nema sudruga. Njemu pripada sva vlast i sva hvala, i On je svemoguć. Vraćamo se, kajući se, obožavajući Gospodara, klanjajući Mu i zahvaljujući. Allah je ispunio Svoje obećanje, pomogao je Svoga roba, i sam je porazio Svoje neprijatelje.

Kada je ulazio u Medinu, već je uveliko bio dan.

poglavlje 19

Smrt

Upotpunjenje Objave, kompletiranje Šerijata i približavanje časa rastanka

Allahova vjera dostigla je svoj vrhunac, o čemu govore i riječi Svevišnjeg: “Danas sam vam vjeru vašu upotpunio i blagodat Svoju prema vama usavršio, i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.” (El-Maide, 3)

Allahov Poslanik, a.s., je dostavio Objavu, ispunio preuzetu obavezu i na Allahovom se putu borio istinskim džihadom. Pošto ga je Allah obradovao time što mu je dao da se osvjedoči i vidi kako ljudi u skupinama ulaze u Njegovu vjeru, On dozvoli Svome poslaniku, a.s., da napusti ovaj svijet. Čas rastanka bio je blizu.

O tome kaže Allah, dž.š:

“Kad Allahova pomoć i pobjeda dođu, i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze - ti veličaj Gospodara svoga, hvaleći Ga, i moli Ga da ti oprosti, On je uvijek pokajanje primao.” (En-Nasr, 1-3)

Poslanikova bolest

Poslanikova, a.s., bolest je počela krajem mjeseca saf-
era. Počelo je, nekako, sa Poslanikovim izlaskom na
Beki'ul-garkad sredinom noći. Otišao je tamo i molio je
Allaha, dž.š., da im oprosti, a potom se vratio svojoj po-
rodici. Kada je osvanulo jutro, počeo je osjećati bolove.

Aiša, majka pravovjernih, r.a., priča:

- Kada se Allahov Poslanik vratio sa Beki'a, zatekao me
je dok me je mučila glavobolja. Rekla sam: 'Ah, moja gla-
va!' On mi na to reče: 'Boga mi, Aiša, i ja kažem: Ah, moja
glava!'

Bolest mu se naglo pogoršavala, a on je za to vrijeme
bio u kući kod Mejmune, r.a. Pozvao je svoje žene i od
njih zatražio dozvolu da bude kod Aiše za vrijeme svoje
bolesti, i one mu to dozvoliše. Tada je izašao, a vodila su
ga dvojica ljudi iz njegove porodice: Fadl b. Abbas i Alija
b. Ebi-Talib, r.a. Išao je umotane glave, a noge su mu pos-
rtale, sve dok nije ušao u kuću Aiše, r.a.

Priča Aiša:

- Dok je Poslanik, a.s., bio u bolesti od koje je i umro,
govorio mi je: 'Aiša, još uvijek osjećam bol od hrane koju
sam pojeo na Hajberu. Evo, osjećam kako mi se arterija
kida od tog otrova.'

Posljednje izaslanstvo

Allahov Poslanik, a.s., je poslao Usamu b. Zejda b. el-Harise, r.a., u Šam, i naredio mu da se pridruži konjici koja se nalazila na Belka'-u i Darun-u, na palestinskoj zemlji.

U ovoj vojsci je bilo mnogo velikana, Muhadžira i Ensarija. Najistaknutiji među njima je bio Omer b. Hattab, r.a. Allahov Poslanik, a.s., ih je poslao u vrijeme kad mu se bolest naglo pogoršavala. Tako se vojska, na čelu sa Usamom, ulogori u Džurf-i.

Poslanik, a.s., je ostavio muslimanima u oporuku da svakoj delegaciji koja bude došla naređuju ono što im je i on naređivao, i da im dozvoljavaju ono što je on dozvolio. Naredio im je da na Arabijskom poluotoku ne ostave dvije vjere. Rekao im je:

- Otjerajte sa njega mušrike.

Ebu-Bekr, r.a., je, nakon Poslanikove smrti, naredio Usami da nastavi sa vojskom kuda je pošao, kako bi ostvario želju Poslanikovu, a.s., i kako bi upotpunio ono što je on započeo.

Dova koju je uputio muslimanima, i upozorenje da se klone uznošenje i oholosti

Jednog dana, kada se Poslanik, a.s., požalio na svoju bolest, okupi se jedna grupa njegovih ashaba u Aišinoj kući. Poslanik, a.s., im izrazi dobrodošlicu, uputi dovu Allahu, dž.š., da ih poživi, uputi i pomogne, te da im da uspjeh i sretan ishod. Zatim im reče:

- Oporučujem vam bogobožnost, povjeravam vas Allahu i ostavljam Njemu da se On brine o vama. Upozoravam vas da se Njega bojite i čuvate. Nemojte se uzdizati pred Allahom među robovima Njegovim i po zemlji Njegovoj. Uistinu je Allah rekao:

“Taj drugi svijet daćemo onima koji ne žele da se na zemlji ohole i da nered čine, a one koji se Allaha boje čeka sretan kraj.” (El-Kasas, 83) I rekao je:

“Zar u Džehennemu neće biti boravište oholih?” (Ez-Zumer, 60)

Skromnost na ovom svijetu i preziranje onoga što je višak

Priča Aiša, r.a:

- Rekao je Allahov Poslanik, a.s., dok je bio u bolesti od koje je i umro: 'Aiša, šta si uradila sa zlatnicima?' Kad sam ih donijela, a bilo ih je pet, sedam, osam ili devet, on ih počeo prevrtati iz ruke u ruku, govoreći: 'Kako Muhammed misli susresti Allaha, dž.š., ako ga smrt zatekne a ovo ostane kod njega? Podijeli ih, Aiša!'

Briga o namazu i Ebu-Bekrovo predvođenje

Kada se Allahovom Poslaniku, a.s., pogoršala bolest, on upita:

- Jesu li ljudi klanjali?

Odgovoriše:

- Ne, Allahov Poslaniče, oni čekaju tebe!

On reče:

- Stavite mi vode u korito!

Kad staviše vodu, on se okupa i pokuša da ustane, ali pade u nesvijest. Kada se otriježnio, upita:

- Jesu li ljudi klanjali?

- Ne, Allahov Poslaniče, oni čekaju tebe!

On opet reče:

- Stavite mi vode u korito!

Ponovo staviše vodu, te se on okupa, pokuša da ustane, i pade u nesvijest. Zatim se otriježni, pa upita:

- Jesu li ljudi klanjali?

Odgovoriše:

- Ne, Allahov Poslaniče, oni čekaju tebe!

On ponovo reče:

- Stavite mi vode u korito!

Staviše vodu, i on se okupa, pokuša da ustane, i pade u nesvijest. Zatim se otriježni, pa upita:

- Jesu li ljudi klanjali?

- Ne, Allahov Poslaniče, oni čekaju tebe!

A ljudi su bili u mesdžidu i čekali Allahovog Poslanika, a.s., da s njim klanjaju jaciju.

Allahov Poslanik, a.s., posla po Ebu-Bekra, r.a., da on predvodi njegove ashabe u namazu. Ebu-Bekr je bio skroman čovjek, i reče:

- Omere, predvodi ti ljude u namazu.

Omer, r.a., mu odgovori:

- Ti si preči da ih predvodiš.

Tih dana je Ebu-Bekr predvodio ljude u namazima.

Allahovom Poslaniku, a.s., je bilo malo bolje, pa on izađe između dvojice ljudi da klanja podne-namaz. Jedan od njih je bio Abbas, a drugi Alija b. Ebi-Talib. Kada ga je Ebu-Bekr vidio, htio se povratiti nazad, ali mu Poslanik, a.s., pokaza da ostane na istom mjestu. Potom mu ova dvojica pomogše da sjedne pored Ebu-Bekra.

Tako je Ebu-Bekr klanjao stojeći, a Poslanik, a.s., je klanjao sjedeći.

Oproštajni govor

Tada je Allahov Poslanik, a.s., sjedeći na minberu, umotane glave, između ostalog rekao:

- Jedan Allahov rob je, nakon što mu je Allah dozvolio da izabere između dunjaluka i između onoga što On ima kod Sebe, izabrao ono što je kod Njega.

Ebu-Bekr je shvatio značenje ovih riječi, i osjetio je da Allahov Poslanik, a.s., govori o sebi, pa je zaplakao. Rekao je:

- Mi smo samo s tobom spasili sebe i svoju djecu.

Posljednji pogled prema muslimanima dok su stajali u safovima u namazu

Ebu-Bekr je predvodio ljude u namazu. Tako je bilo i tog ponedjeljka. Muslimani su bili u safovima na sabah-namazu. Poslanik, a.s., je otkrio zavjesu, i iz kuće bacio pogled na muslimane koji stajahu pred svojim Gospodarem. Vidio je kako je urodila plodom stabljika njegovog poziva i borbe na Allahovom putu. To ga ispuni nekom silnom radošću, koju je znao samo Allah, dž.š. Njegovo lice, ionako blistavo, još je više zablistalo.

Ashabi pričaju:

- Otkrio je Allahov Poslanik, a.s., zavjesu na Aišinoj sobi, i gledao u nas, stojeći. Lice mu je bilo kao list Mus-hafa. Osmjehnuo se, a potom i nasmijao. Gotovo da smo se pomeli u namazu od silne radosti. Mislili smo da će Poslanik, a.s., izaći da nam klanja namaz. Međutim, on je

samo pokazao da nastavimo sa namazom, i ponovo je spustio zavjesu. Toga istog dana je preselio.

Upozorenje da se ne obožavaju kaburi i ne prave mesdžidi od njih

Posljednje što je Poslanik, a.s., govorio bilo je:

- Allah je uništio židove i kršćane, koji su od kabura svojih poslanika načinili mesdžide. Neka ne ostanu dvije vjere na arapskoj zemlji.

Prenose Aiša i Ibn-Abbas, r.a.:

- Kada je to zadesilo Allahovog Poslanika, a.s., počeo je prebacivati svoj ogrtač preko lica, a kada mu se počeo zadržavati dah, on ga otkri, i, dok je bio u takvoj situaciji, reče: 'Neka je Allahovo prokletstvo na židovima i kršćanima, koji od kabura svojih poslanika načiniše mesdžide.' Upozoravao je na ono što su oni učinili.

Posljednja oporuka

Opća oporuka Allahovog Poslanika, a.s., na samrtni je bila:

- Namaz, i ono što je u vašem vlasništvu. Jezik mu nije prestajao to ponavljati čak ni u posljednjim trenucima života.

A Alija, r.a., prenosi:

- Allahov Poslanik, a.s., je ostavio u oporuku namaz, zekat i ono što je u vašem posjedu.

Aiša prenosi:

- Otišla sam i molila Allaha da ga zaštiti. On usmjeri pogled prema nebesima, i reče: 'Najuzvišenijem Prijatelju, Najuzvišenijem Prijatelju!' Zatim je ušao Abdurrahman

b. Ebi-Bekr, a u ruci je nosio granu sa hurmama. Poslanik, a.s., pogleda u nju, a ja pomislih kako je osjetio potrebu za njom. Uzeh je, otresoh i pružih mu je. On njome lijepo očisti zube. Zatim mi je pruži i ona mu ispade iz ruke.

Ona, dalje, prenosi:

- U ruci je imao posudu sa vodom. Umakao je ruku u vodu i njome potirao svoje lice, govoreći: 'Nema boga osim Allaha. Zaista smrt ima svoju žestinu.' Potom podiže svoj lijevi prst, i reče: 'Najuzvišenijem Prijatelju, Najuzvišenijem Prijatelju!', sve dok ne pade u nesvijest, i ruka mu se zamoči u vodu.

To je zadesilo Allahovog Poslanika, a.s., a glava mu je bila na mom krilu. Jedno vrijeme je bio u nesvijesti, a zatim je došao sebi. Uperio je pogled prema krovu kuće, i rekao: 'Allahu moj, Najuzvišeniji Prijatelju.' To je bilo posljednje što je rekao Allahov Poslanik, a.s.

Kako se Allahov Poslanik, a.s., rastao sa ovim svijetom

Allahov Poslanik, a.s., se rastao sa ovim svijetom u vrijeme kada je uspostavio vlast nad čitavim Arabijskim poluotokom. Bojali su ga se svjetski vladari. Na samrti nije ostavio nijednog dinara niti dirhema, niti roba ili robinju. Ništa nije ostavio, osim svoje bijele mazge, oružja i zemlje koju je ostavio kao sadaku.

Kada je preselio, njegov pancir je bio kod jednog židova. Ostavio mu ga je kao zalog, tj. garanciju za trideset sa'- ova ječma. Nije našao ništa čime bi ga povratio, i tako je pancir ostao kod tog židova.

Dok je bio bolestan, Poslanik, a.s., je oslobodio četrdeset robova. Kod sebe je imao šest ili sedam zlatnika, pa je naredio Aiši da ih podijeli kao sadaku.

Aiša, majka pravovjernih, r.a., kaže:

- Allahov Poslanik, a.s., je preselio, a ja u kući nisam imala ništa što bi čak i nevoljnik jeo, osim malo ječma na mom rafu. To sam jela sve dok mi se nije učinilo da već dugo traje. Uzela sam ga i izmjerila. Kad sam to uradila, brzo je nestalo.

Bio je ponedjeljak, poslije podne, dvanaestog rebi'ul-evvela, jedanaeste godine po Hidžri. Poslanik, a.s., imao je šezdeset i tri godine. To je bio najcrniji, najokrutniji i najteži dan za muslimane, i iskušenje čovječanstvu, kao što je dan njegovog rođenja bio najsretniji dan koji je sunce obasjalo.

Pričaju Enes i Ebu-Se'id el-Hudri, r.a.:

- Na dan dolaska Allahovog Poslanika, a.s., u Medinu sve je u njoj sjalo, a na dan kada umrije Allahov Poslanik, a.s., sve postade mračno.

Umm-Ejmen je zaplakala, pa je upitaše:

- Zašto plačeš za Allahovim Poslanikom?

A ona odgovori:

- Znala sam da će umrijeti Allahov Poslanik, a.s., ali plaćem zbog Objave koja nam je prekinuta.

Kako su ashabi primili vijest o smrti Allahovog Poslanika, a.s.

Vijest o smrti Allahovog Poslanika, a.s., je pogodila ashabe kao grom iz vedra neba, zbog njihove ogromne

ljubavi prema njemu, i zbog njihove navike da žive pod njegovom zaštitom, kao što djeca žive u očevoj kući i pod njegovom zaštitom, pa čak i više od toga.

Allah, dž.š., kaže:

“Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.” (Et-Tevbe, 128) ·

Svaki od njegovih ashaba je mislio da je on kod njega poštovaniji i njemu draži nego drugi. Neki od njih nisu mogli da povjeruju u vijest o njegovoj smrti. Omer b. el-Hattab, r.a., je bio najočitiji primjer takvih. Ljutio se na one koji su govorili:

- Umro je Allahov Poslanik, a.s.

Otišao je u mesdžid i počeo držati govor ljudima, pa je rekao:

- Allahov Poslanik, a.s., neće umrijeti sve dok Allah, dž.š., ne uništi munafike.

Odlučan stav Ebu-Bekra

Ebu-Bekr je bio čovjek koji je došao u pravi čas. Bio je stabilan poput brijega, nepomičnog i nepromjenjivog. Kad je do njega doprla vijest o Poslanikovoju smrti, on ode u mesdžid. Kad je ulazio na vrata ugleda Omera kako drži govor ljudima. Nije se ni obazirao, nego odmah uđe u Aišinu kuću, r.a. Poslanik, a.s., je bio prekriven ogrtačem, pa mu on otkri lice, primače mu se i poljubi ga, a potom reče:

- Ti koji si mi draži od oca i majke, okusio si smrt koju ti je Allah propisao. Nakon nje više nikada nećeš umrijeti.

Nakon toga je Allahovog Poslanika, a.s., ponovo prekrrio preko lica.

Ebu-Bekr izađe iz Aišine kuće i uđe u mesdžid, a Omer je još uvijek govorio ljudima. Ebu-Bekr reče:

- Omere, polahko!

On zastade, pa opet nastavi da govori. Kada Ebu-Bekr vidje da Omer neće prestati, okrenu se prema ljudima, i počeo govoriti. Čim ljudi čuše Ebu-Bekra da govori, njemu se okrenuše, ne slušajući više Omera.

Ebu-Bekr se zahvali Allahu onako kako Mu i dolikuje, pa reče:

- O ljudi! Onaj ko je obožavao Muhammeda neka zna da je Muhammed već umro, a ko je obožavao Allaha neka zna da je Allah vječno živ i ne umire.

Zatim je proučio slijedeći ajet:

“Muhammed je samo Poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj ko se stopama svojim vrati neće Allahu nimalo nauditi, a Allah će zahvalne sigurno nagraditi.” (Ali Imran, 144)

Oni što su tada bili prisutni pričaju:

- Allaha nam, kao da ljudi uopće nisu znali za ovaj ajet, sve dok ga Ebu-Bekr tada ne prouči. Ljudi ga primiše od Ebu-Bekra, i stalno im je bio na usnama.

Omer priča:

- Allaha mi, kad sam čuo Ebu-Bekra da prouči ovaj ajet, zaprepastio sam se i pao sam na zemlju, jer me noge nisu mogle više držati. Tada sam shvatio da je Poslanik, a.s., stvarno umro.

Prisega Ebu- Bekru na hilafet

Pod šatorom Beni Sa'ide muslimani dadoše prisegu Ebu-Bekru na hilafet, kako prokleti šejtan ne bi našao načina da ih razjedini, razbije njihovu kompaktnost, i kako se požude ne bi mogle poigrati sa njihovim srcima. Tako je, nakon smrti Allahova Poslanika, a.s., riječ muslimana ostala jedinstvena a oni organizirani na čelu sa svojim vođom koji se stara o njima. Dokaz za sve to je bilo i opremanje Poslanika, a.s., i njegovo ukopavanje.

Ispraćaj i dženaza

Ljudi su se polahko stišali. Postala im je jasna sva grozota i strahota njihove teške situacije. Pozabaviše se onim čemu ih je naučio Poslanik, a.s., kada je u pitanju onaj koji napušta ovaj svijet.

Kad se završilo sa njegovim kupanjem i oblačenjem u ćefine, koje je na sebe preuzela njegova porodica, a u njegovoj kući mu je bila postavljena prostirka, Ebu-Bekr, r.a., reče da je čuo Allahovog Poslanika, a.s., da je rekao:

- Svaki poslanik se ukopava na mjestu gdje i umre.

Onda podigoše Poslanikovu, a.s., postelju na kojoj je umro, te pod njom iskopaše mezar. To je predvodio Ebu-Talha el-Ensari.

Zatim su ušli i grupno klanjali dženazu. Prvo su ušli ljudi, pa kad završiše, uđoše žene, a na kraju su dženazu klanjala i djeca. U dženazi Allahovom Poslaniku, a.s., ljude nije niko predvodio.

Bio je to utorak

U Medini to bi jako tužan dan. Bilal poče učiti ezan za sabah, i kada spomenu Allahovog Poslanika, a.s., zajeca i gorko zaplaka. To muslimanima poveća ionako veliku žalost. Navikli su da čuju ovaj ezan a da Poslanik, a.s., bude među njima.

Umm-Seleme, majka pravovjernih, r.a., kaže:

- O, teške li nesreće! Nije nas nikada, nakon ove nesreće, pogodila nesreća a da nije postala sitnica po nas kad se sjetimo ove nesreće koja nas je zadesila smrću Allahovog Poslanika, a.s.

A i sam Poslanik, a.s., je rekao:

- O ljudi, neka se svaki čovjek vjernik, kada ga zadesi nesreća, sjeti nesreće koja ga je pogodila mojom smrću. Zaista nikog od mog ummeta neće zadesiti teža nesreća po njega od moje smrti.

Žene Allahovog Poslanika, a.s., su majke vjericima

Hatidža b. Huvejlid el-Kurejši el-Esedi, r.a., bila je prva žena Allahovog Poslanika, a.s. Oženio se s njom prije poslanstva, kad je imala četrdeset godina. Umrkla je prije Hidžre na tri godine. Sva Poslanikova, a.s., djeca su od nje, osim Ibrahima.

Nekoliko godina nakon njene smrti Poslanik je oženio Sevdu b. Zem'a el-Kureši. Nakon nje je oženio Aišu es-Siddiku (Iskrenu) b. es-Siddik. Ona je najrazumnija i najučenija žena ovog ummeta. Poslije nje je oženio Hafsu b. Omer el-Hattab.

Onda je oženio Zejneb b. Huzejmc, koja je umrla nakon dva mjeseca. Nakon nje oženio je Umm-Seleme Hind b. Ebi-Umejje el-Kureši el-Mahzumi, koja je umrla posljednja od svih njegovih žena. Poslije nje je oženio Zejneb b. Džahš, a ona je kćerka njegove tetke po ocu, Umejje. Oženio je, zatim, Džuvejriju b. el-Haris b. Ebi-Dirar el-Mustalikije. Zatim Umm-Habibu Remle b. Ebi-Sufjan, a potom Safiju b. Hujej b. Ahtab, kćerku poglavice plemena Benu Nadir. Slijedeću je oženio Mejmunu b. el-Haris el-Hilali, i to mu je bila posljednja žena.

Kad je umro, Poslanik, a.s., je imao devet žena. To su bile ove što smo ih spomenuli, osim Hatidže i Zejneb b. Huzejme, neka je Allah zadovoljan s njima. Njih dvije su umrle još za njegova života.

Allahov Poslanik, a.s., je, poslije svoje smrti, ostavio i dvije svoje robinje. Jedna je bila Marija b. Šem'un el-Kibtije el-Masrije, koju mu je darovao Mukaukis - vladar Egipta. Ona mu je rodila sina Ibrahima. Druga je bila Rejhana b. Zejd iz plemena Benu Nadir, koja je primila islam, pa je Poslanik, a.s., oslobodio, a zatim i oženio.

Djeca Allahovog Poslanika, a.s.

Hatidža, r.a., Poslaniku je rodila Kasima, po kome je i dobio naziv Ebu-Kasim. On je umro još kao dijete. Slijedile su kćerke Zejneb, Rukajja, Umm-Kulsum i, najmlađa, Fatima. Nakon njih mu se rodio i sin Abdullah, kojeg su zvali još Tajjib i Tahir. Svi su mu oni od Hatidže, r.a. Fatima mu je bila najdraža kćerka od svih. Poslanik ju je nazvao kraljicom žena u Džennetu. Udala se za Aliju b. Ebi- Taliba, r.a., Poslanikovog amidžića. Rodila mu je

Hasana i Husejna, o kojima je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

- Hasan i Husejn su kraljevi mladića u Džennetu.

Marija el-Kibtī je Allahovom Poslaniku, a.s., rodila sina Ibrahima. Umro je kao malo dijete, dok je još bio u bešici. Kad mu je umro Ibrahim, Allahov Poslanik, a.s., reče:

- Oči suze, a srce je tužno, ali nećemo reći ono što bi razljutilo Gospodara. Ibrahime, mi smo, zaista, ožalošćeni.

Moral i izgled

Alija, r.a., koji je ponajbolje poznao Poslanika, a.s., jer je sa njim proveo najviše vremena, opisao ga je ovako:

- Nije bio neuljudan niti bestidan, glas nije dizao po čaršiji, niti je ikada zlo zlim vraćao, nego je opraštao i nije zamjerao. Nikada nije rukom nikoga udario, osim u džihadu na Allahovom putu, niti je ikada udario slugu, niti ženu. Nije se nikada svetio iz ličnih interesa, to je činio jedino ako se povrijedi neka od Allahovih zabrana. A kada bi se povrijedila neka od Allahovih zabrana, onda je bio najljuciji. Nikada nije birao između dvije stvari a da nije izabrao onu koja je lakša. U svojoj kući je bio običan čovjek. Vodio je računa o svojoj odjeći, muzao ovcu, i sam bi sebi usluge činio.

Alija, r.a., dalje kaže:

- Niti je ustajao, niti sjedao, a da ne spomene Allaha. Kada je dolazio među ljude sjedao bi tamo gdje ima mjesta, i naređivao da se tako radi. Svakom prisutnom je davao njegovo pravo onoliko koliko zaslužuje. Onaj ko je bio sa njim mislio je da niko nije kod njega vredniji nego što je on. A onog ko je sjedio sa njim ili mu je bio ortak u nečemu, strpljivo je podnosio sve dok ne bi otišao. Nikoga, ko je od njega nešto tražio, nije vratio a da mu nije to učinio, ili mu se lijepo obratio.

Njegova jednostavnost i moral bili su dovoljni svim ljudima, pa im je postao kao otac, a oni su kod njega svi bili ravnopravni. Njegovi skupovi su bili naučni skupovi, skupovi stida, strpljivosti i povjerenja.

Bio je najbolji, najiskreniji, najblaže prirode i najplemenitiji čovjek. Onaj ko ga je iznenada vidio bojavao ga se, a onaj ko je sa njim radio neki posao zavolio bi ga. Ko god ga opisuje govori: 'Nisam ni prije njega, ni poslije njega, vidio nikoga njemu sličnog.'

Allah, dž.š., Svome je Poslaniku dao ljepotu, i na njega je spustio ljubav Svoju i poštovanje.

Berra b. 'Azib, r.a., ga opisuje:

- Allahov Poslanik, a.s., je bio osrednjeg rasta. Vidio sam ga u crvenom ogrtaču, i nikad nisam vidio ništa ljepše od njega.

A Ebu-Hurejre, r.a., kaže:

- Poslanik, a.s., je bio srednje visine, ali malo bliži visočijima; jako bijele puti, crne brade i lijepih usta i zuba, dugih trepavica, širokih pleća... Nisam mu sličnog vidio ni prije ni poslije njega.

Enes, r.a., kaže:

- Nisam dotakao ni svilu ni kadifu nježniju od ruke Allahovog Poslanika, a.s., niti sam ikada pomirisao ljepši miris od mirisa Allahovog Poslanika, a.s.

Sadržaj

Predgovor	5
poglavlje 1	
Predislamski period	9
poglavlje 2	
Prije poslanstva	13
poglavlje 3	
Poslanstvo	25
poglavlje 4	
U Medini	61
poglavlje 5	
Odlučujuća Bitka na Bedru	69
poglavlje 6	
Bitka na Uhudu	79
poglavlje 7	
Bitka na Hendeku	95
poglavlje 8	
Bitka protiv Benu Kurejze	105
poglavlje 9	
Sporazum na Hudejbiji	111
poglavlje 10	
Poziv kraljevima i vladarima da prihvate islam	119
poglavlje 11	
Bitka za Hajber	123

poglavlje 12	
Bitka na Mu'ti	133
poglavlje 13	
Oslobođenje Mekke	137
poglavlje 14	
Pohod na Hunejn	153
poglavlje 15	
Pohod na Taif	157
poglavlje 16	
Pohod na Tebuk	165
poglavlje 17	
Godina delegacija	171
poglavlje 18	
Oprosní hadždž	175
poglavlje 19	
Smrt	181
poglavlje 20	
Moral i izgled	197
Sadržaj	201